KADİR MISIROĞLU

Azîz Vatandan Ayrılışın Hikâyesi

HİCRET

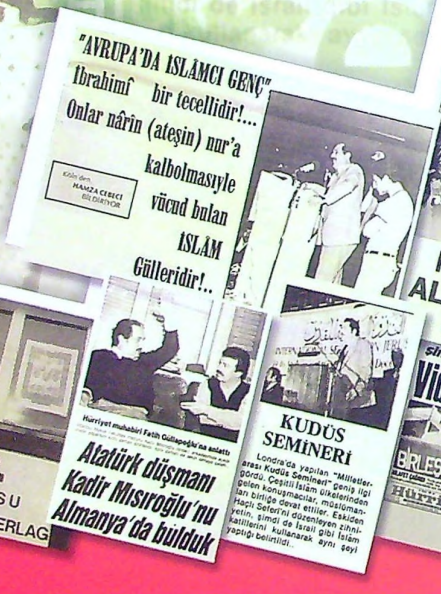

BU BİR **SEBİL YAYINIDIR**

5. BASKI

- HİCRET / AZİZ VATANDAN AYRILIŞIN HİKÂYESİ -

SEBİL YAYINLARI Nu: 153
DİZGİ: UKAZ
BASKI-CİLD: İhlas Gazetecilik A.Ş.
Tel: 0212 454 30 00
KAPAK: Gökhan Çakır
YAYINA HAZIRLAYAN: Ali İhsan Bahadır

©Copyright **SEBİL YAYINEVİ**
ISBN 978-975-7480-06-8

BİRİNCİ BASIM: 1990

İSTANBUL
2019

Kadir Mısıroğlu

HİCRET

- Aziz Vatandan Ayrılışın Hikâyesi -

BEŞİNCİ BASIM

SEBİL YAYINEVİ
Tunusbağı Cad. Nu: 16 Doğancılar
ÜSKÜDAR-İSTANBUL
Tel: 0216 553 51 51 Faks: 0216 492 76 74
www.sebilyayinevi.com

.....

Mâdem ölüme kadar verilmiş
bir mühlet var!..
Donanıp tekrar aşkla sefere
baştan başla!..

"SENA"dan
KADİR MISIROĞLU
(Eskişehir Askerî Cezaevi - 1972)

İTHAF

Merhum Âsım Mâilmâil'in necib hâtırasına...

K. M.

MÜELLİFİN (Y

- OSMANLI TÂRİHİ c.III (2017)
- BENDEN TARİHE HABERLER (2016)
- ÖZLÜ SÖZLER (2016)
- CHP'NİN GÜNAH GALERİSİNDEN SAYFALAR (2015)
- ERMENİ MESELESİ VE ZULÜMLER (2015)
- OSMANLI TÂRİHİ c.II (2013)
- OSMANLI TÂRİHİ c.I (2013)
- PİRİ REİS (Târihî Roman) (2012)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C.III (2012)
- ZORAKİ ÂSİ, ŞEHZÂDE BÂYEZİD (Târihî Roman) (2012)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C. II (2011)
- MİMAR SİNAN (Târihî Roman) (2011)
- MUHTASAR İSLÂM TARİHİ, C. II (2010)
- TARİHTEN GÜNÜMÜZE TAHRİF HAREKETLERİ, C. I (2010)
- MUHTASAR İSLÂM TARİHİ, C. I (2009)
- SOKOLLU MEHMED PAŞA (Târihî Roman) (2009)
- BARBAROS HAYREDDİN PAŞA (Târihî Roman) (2009)
- İSLÂM DÜNYA GÖRÜŞÜ (2008)
- MAKBUL VE MAKTUL İBRAHİM PAŞA (Târihî Roman) (2008)
- VELİ BÂYEZİD'İN BEDDUÂSI (Târihî Roman) (2008)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN ABDÜLHAMİD (2007)
- MALKOÇOĞLU KARDEŞLER (Târihî Roman) (2007)
- CEM SULTAN'IN PAPAĞANI (Târihî Roman) (2006)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN ABDÜLAZİZ (2006)
- ZAĞANOS PAŞA (Târihî Roman) (2006)
- BİR MAZLÛM PADİŞAH SULTAN VAHİDEDDİN (2005)
- HAYAT FELSEFESİ YAHUD YAŞAMAK SANATI (2005)
- DÜZMECE MUSTAFA (Târihî Roman) (2005)
- KAVUKLU İHTİLÂLCİ (Târihî Roman) (2005)
- İTHAFLI FIKRALAR (2005)
- FİLİSTİN DRAMI'NIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ (2004)
- GURBET İÇİNDE GURBET (2004)
- ÜÇ HİLÂFETÇİ ŞAHSİYET (1995)
- ÂŞIKLAR ÖLMEZ!.. (1994)
- GEÇMİŞ GÜNÜ ELERKEN C. I (Hâtırât) (1993)
- GEÇMİŞ GÜNÜ ELERKEN C. II (Hâtırât) (1995)
- BİN UYDURMA KELİMEYİ BOYKOT (1993)
- İSLÂM YAZISINA DÂİR (1993)
- ÜSTÂD NECİP FÂZIL'A DÂİR (1993)
- GEÇMİŞİ VE GELECEĞİ İLE HİLÂFET (1993)
- CEMRE (Şiir) (1992)
- HİCRET (Hâtırât) (1990)
- İSLÂMCI GENÇLİĞİN EL KİTABI (1981)
- KANLI DÜĞÜN (Târihî Roman) (1972)
- UZUNCA SEVİNDİK (Târihî Roman) (1973)
- KIRIK KILIÇ (Târihî Roman) (1973)
- ALİ ŞÜKRÜ BEY (1978)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. I (1965)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. II (1974)
- LOZAN ZAFER Mİ, HEZİMET Mİ? C. III (1977)
- OSMANOĞULLARI'NIN DRAMI (1974)
- MUSUL MES'ELESİ ve IRAK TÜRKLERİ (1972)
- PERİLİ KÖŞK (Masal) (1972)
- OF LALA (Masal) (1972)
- MOSKOF MEZÂLİMİ (1970)
- AMERİKA'DA ZENCİ MÜSLÜMANLIK HAREKETİ (1967)
- KURTULUŞ SAVAŞI'NDA SARIKLI MÜCÂHİDLER (1967)
- YUNAN MEZÂLİMİ (TÜRK'ÜN SİYAH KİTABI) (1966)

İHTİLÂLİ 1966)

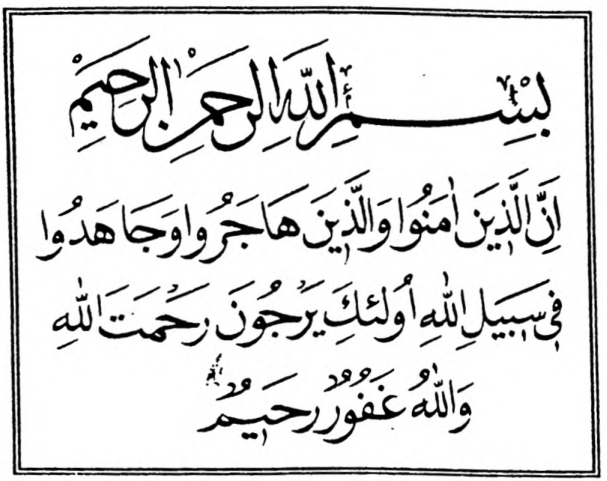

Meâl-i kerimi:

"Kim Allah yolunda hicret ederse yer (yüzün)de gidecek, barınacak birçok yerler de bulur, genişlik de bulur. Kim evinden, Allah'a ve O'nun Peygamberine muhacir alarak çıkıp da sonra kendisine ölüm yetişirse muhakkak ki onun mükâfatı Allah'a düşmüştür. Allah çok yarlığayıcı, çok esirgeyicidir."

(Nisa sûresi, âyet: 100)

- İÇİNDEKİLER -

⁜ Terceme-i Hal 11
⁜ Önsöz 25
⁜ Yeni bir ihtilâlle ilk temas 29
⁜ Bir Rûya 39
⁜ İhtilâl olacak 47
⁜ Bir Albay'ın anlattıkları 51
⁜ Giden ağam, gelen paşam! 59
⁜ Tevkif Kararı günü 65
⁜ Hapishâne hazırlığı 69
⁜ Bir rûya daha 73
⁜ Bir haftalık irâdi hapis 81
⁜ Türk-Bulgar gümrükleri arasında heyecanlı bekleyiş 91
⁜ Ahmed Uğurlu değil, Kadir Mısıroğlu! 97
⁜ Dua 101
⁜ Avukat Âsım Mailmail 107

HİCRETİN FELSEFESİ

Mekânı olmadığından Cenab-ı Bâri'nin,
Hüdânümûn olan endişe-yi hakikat için,
Makarr bulunmasa, binnisbe çok görülmemeli
Fikir yolunda mücâhidlerin bugün hâli,
O lâmekânlığı temsîl eder, bilâ evtan!..
Evet, o hür adam, uzlette duymuyor hicran,
Vatanlı addolunan halk-ı bîpenah gibi...
Uluvv-i fikrine râci devam-ı taribi...
Onun için, yürü ey yolcu, doğru Hakk'a yürü!..
Zelil varlığa bas geç, ayaklarında sürü!..
Senin başın sığamaz tengnâ-yi evtana
Fikir hayatı denirken, hayat-ı insana...

Bunun kalemrevi yoktur, hududu nâmahdûd
Sen âşiyânını mefkûre arzının mahsûd,
Şevâhikında taharri edip yetiş Hakk'a!..
Beşer aşağıda, arkanda toplasın nafaka...
Türab-ı pâyinin itma'iden gubârından
Beşer bu bahşişi bekler henüz kibarından...

Şeyhülislâm M. Sabrizâde
İBRAHİM SABRİ

Lügatçe

Hüda : Allah, Cenab-ı Hakk
Hüdânümûn : Allahı gösteren
Makarr : Karar kılınan, oturulan yer
Lâmekân : Mekânsız, yersiz
Evtan : Vatanlar
Uzlet : Yalnızlık
Hicran : Vicdan azabı
Bipenah : Sığınaksız, barınaksız
Tegarrüb : Gurbetlenme, gurbetlilik
Tengnâ : Darlık
Kalemrev : Hakimiyet sahası
Âşiyan : Yuva
Mahsud : Hased edilen, kıskanılan
Şevâhik : Şâhikalar, zirveler
Taharri : Araştırma
Türab : Toprak
İtma : Tamahlandıran, imrendiren
Gubar : Toz, toprak
Pây : Ayak

KADİR MISIROĞLU
- Eserin te'lif edildiği sırada -
(Limburg - Almanya 1989)

YAZARIN KENDİ KALEMİNDEN

KISA BİR HAL TERCEMESİ

[Bugüne kadar bana birçok kimselerden hal tercememle alâkalı mürâcaatlar vâki oldu. Bunu, kimi yazacağı bir kitab, kimi de çıkaracağı bir ansiklopedi için taleb ediyordu. Hatta bazı genç okuyucularım da sırf merak sâikiyle böyle taleblerde bulunmuşlardır. Bunlardan birincilere cevap vermeyi, kendimden bahsedilmesini istemek gibi bir nefsânîliği tazammun ettiği için, ikincileri de külfetinden kaçtığımdan dolayı daima reddetmişimdir.

Aziz vatandan ayrılışımdan sonra daha da çoğalan bu gibi talepleri karşılamak maksadıyla buraya kısa bir hal tercemesi koymayı uygun buldum. İhtiyacı olanlar benim irade ve alâkam dışında bu ihtiyaçlarını buradan giderebilirler.]

1933 yılı Ramazan-ı Şerifi'nin yirmiyedisinde yani **"Kadir Gecesi"** seher vakti Dünya'ya gelmişim. O saatte mahallemizin Câmii Şerifi'nde âdet üzere **"Seher Mukabelesi"** okunuyormuş. Bu mukabeleyi takib etmekte olan babamın

kulağına o anda müjdeyi fısıldamışlar ki, tam **"Sûre-i Kadir"** okunuyormuş. Bu sebeple ismimin **"Kadir"** olarak konulmasını gönlünden geçirmiş.

Doğduğum ev Akçaabat'ın Dürbinar[1] Mahallesi'nin **"Dere Mahallesi"** denilmekle mâruf semtinde iki katlı, ahşap kâgir karışığı bir evdi. Hâlâ ayakta olan bu ev âilenin köyden şehre indiğinde yerleşmiş olduğu ilk evdir[2].

İsmimin **Kadir** olarak konulmasına babaannem itiraz etmiş ve dedemin adını bana vermekte direnmiş. Dedemin adı aslında **Kâzım**'mış. Fakat güzellik ve yakışıklılığından kinâye **"Paşa, Paşa..."** diye sevilirken **Kâzım** unutulup **Paşa** umûmîleşmiş.

1 - Aslı güzel kaynak sularından dolayı Dür-Pınar yani İncipınar olan bu kelime, zamanla Dürbinar'a dönüşmüştür.

2 - Âilemizin ebâ ecdad yaşamakta olduğu Lefka (Çınarlı) Köyün'den şehre inişinin garip bir hikâyesi vardır:

Dedem **Paşa Efendi** ile diğer erkek kardeşi **Mehmed** yetim kalmışlar. Babaları, dedeleri hayattayken öldüğünden, Hanefi fıkhına göre mülkten halefiyet tarikiyle bir hak alamadıkları için henüz çocuk denecek yaşta köyü terkedip şehre inmişler. Dedem fevkalâde zeki, çalışkan bir gençmiş. Kardeşiyle birlikte seyyarlıktan başlayarak ticâret hayatına atılmışlar. Bir ara kazanın mâruf zenginlerinden **Hacı Mesud Efendi** ile birlikte çalışmış, sonra ayrılmışlar ve çok ilerlemişler. O derece ki, son derece zeki ve çalışkan bir kimse olan Dedem 1930 yılında genç yaşta vefat ettiği zaman kazanın en ileri gelen zenginlerinden biriydi.

Dedemin **Osman** adındaki babası ise, vefat ettiği Galamina (Söğütlü) Köyü'ndemedfundur. Mezarı köyün, eski Trabzon şosesi kenarındaki kabristanındadır. Daha evvelki cedlerimiz tabiatıyla hep Lefka (Çınarlı) Köyü'nde yatmaktadırlar.

Ben doğduğumda babam **Eyüp Sabri Bey** kendisine babasından kalan ticaret işlerini yürütüyordu. Dedem vefat ettiğinde O pek genç bir yaşta bulunduğundan işleri iyi yürütememiş, bilâhare - biraz da - İkinci Cihan Harbi'nin karaborsayı umûmîleştiren, ticari ahlâkı bozan tesirleri yüzünden ticareti terkedip tamamen dinî bir hayat yaşamaya koyulmuştur. Fevkalâde dürüst bir insan olan babam, daha sonra meslek olarak müezzinlikte karar kılmış ve kazamızdaki Yeni Câmi'den emekli olduktan sonra 1975 yılı 29 Mayıs'ında rahmet-i Rahman'a kavuşmuştur.

Bundan dolayı babaannemi de tatmin maksadıyla bana **"Kadir Paşa"** adını vermişler. Lâkin babam bu ismi nüfusa Paşa'sız olarak kaydettirmiş. Esasen bir yıl sonra da çıkarılan bir kanunla paşa sözü diğer birçok elkabla birlikte yasaklanmıştır. Buna rağmen, mahallede hep **"Kadir Paşa"** olarak anılagelmişimdir. Dedemin mezarı Dürbinar Mahallesi'ndeki âile kabristanımızdadır. 1975 yılında vefat eden babam da diğer akrabalarımızla birlikte orada yatmaktadır [3].

Halen hayatta olan validem **Sâriye Hanım** da ebâecdad Akçaabatlı olup kazanın en eski ve mâruf âilesi **"Hacısâlihoğulları"**ndandır [4].

Vâlidemin anlattığına göre hiç ana sütü emmediğimden, çocukken gâyet cılızmışım. Hatta bu sebeble dört yaşına kadar yürüyememişim. Bir gün kapıya gelen dilenci kılıklı biri Vâlideme:

---

3 - Bu çileli vatancüdâlık nasıl ve ne sûretle hitâma erer, bilmiyorum. Lâkin bir emrihak vâki olursa, ben İstanbul'da **Yahya Efendi Dergâhı** ile **Eyüp Sırtları** arasında muhayyerim. Bu iki yerden birine defolunmak isterim. Tabiî hangisi mümkün olursa.

4 - Akçaabat'ın ebâ ecdad yerlisi olan vâlidem hem ana tarafından ve hem de baba tarafından varlıklı bir ailenin kızı olarak dünyaya gelmiştir. Babası Hacı Salihoğullarından **Küçük Mustafa Ağa**'nın oğlu **Ahmed Efendi** nâmıyla yâd edilen çiftlik, çubuk sahibi bir insandı. Annemin annesi, hacdan gelirken Samsun dolaylarında vapurda vefat etmiş olan Gümüşhaneli zâde **Hacı Emin Efendi**'nin kızı **Muhsine Hanım**'dı. Anneannem **Muhsine Hanım** babasının bu sûretle ölümüyle kundakta yetim kalmış, âilenin tek çocuğu imiş. Annesi **Gülizar Hanım** bu tek evlâdına üveylik sıkıntısı çektirmesin diye bir daha evlenmemiş ve Muhsine Hanım'ı hizmetçilerle çok nazlı bir suretle büyütmüş. Kaderin cilvesine bakınız ki; **Muhsine Hanım** da birisi annem olmak üzere üç yetim kız çocuğu bırakarak genç yaşta doğum esnasında vefat etmiş. Dedem, yani **Mustafa Ağa**'nın **Ahmed Efendi Muhsine Hanım**'ın vefatından sonra tekrar evlenmesiyle annem ve kardeşleri yetimliğin bütün ızdırabını en şiddetli bir şekilde tatmışlardır. Şehirde koca konakları varken bu üç yetim kız çocuğu kasden köyde tutulmuş. Eski ve yeni yazı veya Kur'an-ı Kerim namına herhangibir şey öğrenmelerine imkân verilmemiştir. Bu sebeple bir çile çemberinden geçerek büyüyen vâlidem biraz da kendi fıtratının iktizası olarak emsalsiz bir görüş, seziş, ahlâk, zekâ, feraset sahibidir. O derece ki; kırk

" - Bu çocuk neden hep oturuyor?" diye sormuş.

Vâlidem de cılızlıktan yürüyemediğimi izah edince adam:

" - Siz buna bir kurban kesiniz, kurbanın kanıyla kendisini belden aşağıya yıkayınız, kan vücûdunda üç gün kalsın. Üç gün sonra normal su ile yıkayıp kanları temizleyiniz. Allah (c.c.)'ın izniyle yürür" demiş.

Vâlidem kendisine bir ikrâm için odaya girip çıktığında kapıdaki bu zatın kaybolduğunu görmüş. Bu işte bir fevkalâdelik olduğunu düşünerek o gün adamın dediğini yapmış ve böylece yürümüşüm.

Cılızlığım sebebiyle yedi yaşıma bastığımda mektebe gönderilmedim. Bu hususdaki yalvarmalarım fayda vermedi. Bir yıl

---

üniversite bitiren biri O'nun eline su dökemez!..

Bugün yaşı seksen civarında olan vâlidemin üç kız kardeşime mukabil, tek erkek çocuğu olduğum için bana muhabbet ve düşkünlüğü çok aşırıdır. Ehl-i takva ve ehl-i tarik olan bu mübarek insanın bana düşkünlüğü ihtimal Rabbin **"rakiyb"** ism-i şerîfinin tecellisini davet etmiş ve O benimle hemen hemen hiç beraber olamamıştır.

Kırk yıldan bu yana ancak iki üç yılda bir o da birkaç günlüğüne yüzümü görebilen vâlidemle belki ancak kırk gün beraber olabilmişimdir. 12 Eylül hengâmından sonra, tam **"yedi sene"** gitgide katmerleşen bir hasretle zaman zaman hastalanıp yataklara düşen vâlidem bir defasında bizi cidden korkutacak bir şiddetle rahatsızlandı.

Büyük oğlum Abdullah Sünûsi, doğup büyüdüğüm cennet misali Akçaabat ve beş yüz yıl "Hilâfet-i İslamiye'ye" makarr olmuş İstanbul ve bütün sevdiklerimle birlikte ve bilhassa vâlidemden de ayrılışın yedi yıllık hikâye ve bilançosu kâğıda sığar bir facia değildir. Nihayet 1987 yılında büyük oğlum Sünûsi ile birlikte O'nu da az bir müddet Avrupa'da görebilmek, elini öpebilmek nasip olduğu için Cenab-ı Hakk'a nihâyetsiz hamd-ü senalar olsun!.. Bu vesile ile kendisine Allah'dan daha nice uzun ve sıhhatli yıllar dilediğim vâlidem, hayatta hiç kimsede müşâhede edemediğim bir mânevi kemâl ve kerâmet sahibidir. Üzerimde hak ve fazilet nâmına ne varsa, önce Rabbin lütuf ve ihsanı, sonra da bu mübarek kadının duası ve bereketiyledir. (Maâlesef vâlidem benim vatana avdetimden az bir zaman sonra 21 Aralık 1991'de Rahmet-i Rahman'a kavuşmuş ve Akçaabat'taki âile kabristanımıza defnolunmuştur. Mevlâ rahmet eyleyel..)

sonra yani, sekiz yaşında Akçaabat **Merkez İlk Mektebi'ne** başladım. İslâm aleyhtarlığının en şiddetli bir sûrette yürütüldüğü zamandı. Mektebe başlamadan önce Kur'an Hocası'na gitmiştim. Hocanın defaatle Jandarmalar tarafından basılması yüzünden, ancak bir hatim indirebildim.

İlk tahsilimi tamamıyla bu **Merkez İlk Mektebi'nde** bitirdim. O sene kazamızda bir orta mektep yapılmasına başlanmış fakat bitirilmemişti. Babamsa beni okutmak istemiyordu. Bu sebeple devre arkadaşlarımdan bazıları orta mektep tahsili için Trabzon'a gittikleri halde, babam beni bir terzi yanına çırak olarak verdi. Fakat benim böyle bir işle vakit geçirmeye hiç de niyetim yoktu. Bu bakımdan sık sık terzi dükkânından kaçıyordum. O sıralarda başta **Hz. Ali** cenkleriyle ilgili kitaplar olmak üzere, ne bulursam okuyordum. O derece ki, her an elimde kitap bulunduğundan söylenen söz kulağıma girmez, bana havâle edilen işleri yanlış yapardım. Bir gün böyle bir halime kızan vâlidem biriktirebildiğim bütün kitapları avluya dökerek yakmıştır. Bu kadar anormal okuma hevesimin sonunda şuurumun bozulacağından korkuyorlardı.

Ertesi yıl orta mektep ikmal edildi. Talebeler kaydolmaya başladılar. Babam beni okutmamak için hâlâ direniyordu.

" - Bir tek oğlum var, okuyup da memur olur giderse ocağım söner." diyordu. Lâkin sağın, solun zorlaması, hocalarımın baskısı neticesinde O'nun mukavemetini kırabildik. Böylece yirmibir numara ile Akçaabat Orta Mektebi'ne en son kaydolan bir talebe olabildim.

O yıl (1947) **Büyük Doğu** ile tanıştım. İlk mektepten itibaren parlak bir talebeydim. Hocalarım beni el üstünde tutarlardı. Hariçten ne bulabildimse okumam sebebiyle dâima sınıf arkadaşlarımın üstünde bir seviyem vardı. **Büyük Doğu, CHP, M. Kemal Paşa** ve inkılâplara bakış açımın teşekkül etmesinde mühim bir merhale oldu. Esasen öteden beri evimizin dindar havasında bunlar menfur ilân edilmiş olduklarından bende, bu istikamette bir temâyülün ilk nüvesi mevcuddu.

Orta mektep ikinci sınıfda okurken (1948) sınıf arkadaşlarımla vâkî bir münakaşa mektep dışından idareye aksettirilmiş ve bundan dolayı bir haftalık **"tard-ı muvakkat"** yani geçici uzaklaştırma cezası almıştım. Sebep gâyet basitti: Bu münakaşanın mevzuu **M. Kemal Paşa'**nın şahsiyet ve hareketleriydi. Bu hususta serdettiğim fikirler, idarece suç telâkki edilmiş ve bir hafta mektepten uzaklaştırılmıştım. Eğer fevkalâde zeki bir talebe olmasaymışım, beni büsbütün kovacaklarmış. Babam bu ceza işiyle hiç alâkadar olmadı. Belki de kovulmadığıma üzülmüştür. Lâkin bu sûretle başlayan yakın tarihimizle alâkalı bir bakış açısı, zamanla gelişecek, hayat ve mücâdelemin hâkim çizgisini teşkil edecekti.

Hafta sonları, Trabzon'a gidip gelmeye başladım. Trabzon Lisesi'nde ve Trabzon Muallim Mektebi'nde bazı milliyetçi arkadaşlar edindim. Bunlar vasıtasıyla **Sebilür-reşad** ve **Serdengeçti** mecmualarından haberdar oldum.

O sırada güdümlü demokrasi mücâdelesinin hızlanmasıyla dindar insanlar da milliyetçilik adı altında yavaş yavaş fikirlerini izhar etmeye başlamışlardı. Bu sebeple üç-beş sayı çıkıp batan birkaç sayfalık gazete ve dergiler görülüyordu. Bunların her birinden bir şey kapmışımdır.

1950 yılında Trabzon Lisesi'ne başladığım zaman, şahsiyet ve fikirlerim ana hatlarıyla tebellür etmiş bulunuyordu. Kendime göre fikrî bir muhitim de vardı. Sık sık anma günleri yapar, **Mehmed Âkif, Kâzım Karabekir** ve hatta **Mareşal Fevzi Çakmak** için bile mevlûd okutmaya kadar varan, alâkalar içinde davayı terennüm etmeye çalışıyordum ki; bunlardan bazıları mahalli gazetelere de aksetmiştir.

Bu sırada dört küçük milliyetçi teşekkülün birleşmesiyle vücud bulan **"Türk Milliyetçiler Derneği"**nin Akçaabat Şubesi'ni açtım ve 1953 yılında DP hükümetince basit bir bahane ile kapatılıncaya kadar başkanlığını deruhte ettim. En yakın arkadaşım

bilâhare 27 Mayıs İhtilâli hengâmında şehid edilen **Özdemir Kazancıoğlu** [5] idi. O'nunla gece gündüz beraberdik.

Trabzon Lisesi benim için İslâmi mücâdele bakımından dört fırtınalı yıl olarak geçmiştir. O zamanlar liseler dört yıldı. Heyecan ve asabiyetim had safhada olduğundan, nasıl olup da o mektebi bitirebildiğime hâlâ şaşarım.

1953 yılında İstanbul'un Fethi'nin beş yüzüncü yıldönümü dolayısıyla yapılan kompozisyon yarışmasını kazanarak bir güzel dolmakalem mükâfat olarak aldım.

Bütün lise hayatım boyunca iki dindar hocayla karşılaşabilmiştim. Bunlar coğrafya muallimi merhum **İsmail Hakkı Berkmen** ile halen hayatta olan **Ahmed Saka** Bey'lerdi. İdâre ve müdürümüz dindarlık ve milliyetçiliğe haşin bir sûrette karşıydı. Bundan dolayı pek çok kereler disiplin kuruluna girip çıkmak mecbûriyetinde kalmışımdır. Bu arada binbir güçlükle te-

---

5 - **Özdemir Kazancıoğlu** gâyet zeki ve kaabiliyetli bir gençti. Liseden sonra Ankara Hukuk Fakültesi'ne kaydolmuştu. Bu fakülteyi bitirmek için sadece bir - iki dersi varken, askerliğini yapmaya başlamıştı. O zamanlar yedek subaylık için lise tahsili kâfi idi. 27 Mayıs İhtilâli olduğunda askerlik vazifesine devam ediyordu.

İhtilâl gecesi Ankara'nın **Çubuk** Semti'nden cephâne almaya gönderilmiş bir jipin içindeymiş. Babası Akçaabat DP başkanıydı. Kendisi de CHP'ye amansız düşmandı.

Harekâtın mahiyetini öğrenince mümâneat etmiş veya yapılan işe muhalif sözler söylemiş olacak ki; jipin içinde kendisini kalleşçe vurmuşlardır. Fevkalâde kuvvetli bir gençti. O'nu cepheden taarruzla öyle kolay kolay yok edemezlerdi.

Tahnid edilmiş olan cesedi asker nezâretinde Akçaabat'a getirilmiş, âilesine gösterilmeden yine asker nezâretinde defnedilmiş ve mezarın açılmasını önlemek için de kırk gün müddetle mezarı başında biteviye nöbet tutturulmuştur.

Kaza kurşunuyla ölen piçler devrim şehidi(!)... ilân olunup namlarına heykeller dikilirken, böyle değerli bir vatan evlâdının maaruz kaldığı şu muâmele doğrusu esef olunacak bir hâdisedir. Mevla rahmet eyleye!..

min edebildiğimiz namaz odasına asılmış olan bir takvimin kartonundaki **M. Kemal Paşa** resmini yırtma sebebiyle üç gün **"tard-ı muvakkat"** cezasına çarptırılışım zikre değer. Bilahare büyütülen bu hâdise yüzünden, mezûniyet imtihanlarından sonra olgunluk imtihanlarının ikisini vermiştim ki mektepten tamamen uzaklaştırılma cezasına çarptırıldım. Ayrıca, güya beni himâye etmiş olmak töhmetiyle o zamanın başmuâvini **İsmail Hakkı Berkmen** ve edebiyat muallimi **Kaya Bilgegil** (sonradan profesör) de altı ay Vekâlet emrinde kalmak sûretiyle iz'ac olunmuşlardır. Ben de müteakip iki imtihan için Giresun'a gittim. O zaman olgunluk imtihanı dört dersten yapılırdı. Sualler bakanlıktan gelirdi. Yolda imtihanların birini kaçırmıştım. Diğerini de Giresun'da vermiştim. Kaçırdığım imtihan için 1954 Ekimi'nde Erzurum'a gittim. Bu dersin imtihanını da Erzurum Lisesi'nde vererek nihâyet lise mezunu olabildim.

Lâkin lise devremdeki mücadeleler tafsilatıyla yazılmaya değer mâhiyettedir. Davamızın o günkü şartlarının anlaşılması bakımından hâiz-i ehemmiyet olan bu devreyi, çeşitli yönleriyle **"Geçmiş Günü Elerken"** serlevhası altında başladığım yazılar arasında kaleme almayı düşünüyorum.

Artık yüksek tahsil için İstanbul'a gitmem gerekiyordu. Babamın bu hususdaki muhâlefetini bertaraf etmek kolay olmadı. O sırada mahallemizde bir kız delirmişti. Okuma arzusuna set çekildiği için delirdiği şâyiası babamı biraz yumuşatır gibi oldu. Lâkin para vermeyerek Akçaabat'tan ayrılmamı önlemeye çalışıyordu. Zavallı anacığım aynı zamanda terzilik eder, şuna buna dikiş dikerdi. Yediyüz lira para biriktirmiş imiş. Bunu bana verince, son müşkül de hallolmuş oldu.

Üç günlük bir vapur yolculuğundan sonra 6 Ekim 1954'te İstanbul'a ayak bastım. Her taraf bayraklarla donatılmıştı. İstanbul'un düşman işgalinden kurtuluş yıldönümü imiş. Boğazı hayranlıkla seyrederek Galata'da karaya ayak bastım. Bir müddet Edirnekapı'daki eniştemin yanında, bir müddet de Fatih Sarıgüzel'deki babamın teyzesi yanında kaldım. Hukuk

Fakültesi'ne kaydımı yaptırarak bilahare **Trabzon Liselerinden Yetişenler Cemiyeti**'nin Soğanağa Semti'ndeki yurduna yerleştim.

Fakülte hayatım lisedekinin birkaç katı daha hareketli ve mücâdeleli geçti. Bunun tafsilâtını da yine **"Geçmiş Günü Elerken"** serlevhası altında - inşallah - yazmaya çalışacağım. Ehemmiyetli olanı bir taraftan çalışarak, diğer taraftan da okumak sûretiyle fakülteyi yürütmüş olmam ve dava için uğraşmaktan bir an bile geri durmamamdı. **Trabzon Liselerinden Yetişenler Cemiyeti**'nin yurdundaki ikâmetim bir yıl sonra o cemiyetin başkanlığını yapmamı ve bu başkanlıkta yurtçuluk mes'elesini öğrenmemi intac eylemiştir. Üniversite talebeliğim esnasında yedi talebe yurdu açıp çalıştırmışımdır ki bunların en meşhurları **"Vefa", "Seyhan", "Karadeniz"** ve **"Yıldız"** Talebe Yurdlarıdır. Dava yönünden genç insanlarla meşgul olmak için en müsâid müessesenin yurd olduğunu ilk keşfeden benim, desem herhalde yanlış olmaz. O derecede ki mâhud dönme **Ahmed Emin Yalman** o tarihlerde Vatan gazetesinde bu faaliyetimden dolayı aleyhime iki baş yazı yazmıştır.

1961 yılında **Aynur** (Aydınaslan) ile evlendim. Sırayla **Abdullah Sünusi** (1963), **Fâtıma Mehlika** (1965) ve **Mehmed Selman** (1973) isimli üç çocuğumuz oldu.

Fakülte yıllarından itibaren neşriyat ve konferanslar vermeyi hızlandırarak hukukçuluktan çok tarihçiliğe meylettim. Yakın tarihimiz üzerindeki araştırmalar daha çok alâkamı celbediyordu. Vâsıl olduğum kanaatleri, izhar ve ifadenin kanûnî güçlüklerine rağmen yazıp söylemekten geri kalmadım. Daha önceleri çeşitli mecmua ve gazetelerde çoğu müstear adlarla yazılar yayınlamıştım. Öz adımla matbuat âleminde ilk görünüşüm 1948 yılındadır. Bu çocuksu bir şiirdir ve **Polathane Gazetesi**'nde yayınlanmıştır. Polathane, Akçaabat'ın eski adıdır. Fakülte yıllarımda merhum **İlhan Darendelioğlu**'nun çıkarmakta olduğu Toprak Dergisine de **Mehmed Meriçgiller** nâm-ı müstearı ile birkaç yazı yazmıştım.

İlk eserim **Lozan Zafer mi, Hezimet mi?** adlı araştırmamın birinci cildidir. İlk tabı 1964 yılında yapılmıştır. Aynı yıl "**SEBİL YAYINEVİ**"ni kurmuştum. Bu eser yayınevinin ilk kitabı oldu. 1970 yılındaki genişletilmiş ikinci tabı 5816 sayılı "**Atatürk Aleyhinde İşlenen Suçlar Hakkında Kanun**"na istinaden toplattırılmış, hakkımızda dava açılmış ve bu dava 1974 umumî affı ile bir karara iktiran etmeksizin düşmüştür.

1970 yılı Ocak ayında **İstanbul Milli Türk Talebe Birliği**'nde "**Harf İnkılâbı**" ile alâkalı bir konferansım dava mevzuu yapılarak hakkımda Eskişehir Örfî İdâre Askerî Mahkemesi'nce yedi sene hapis, beş sene amme haklarından men ve yirmi ay sürgün cezası verilmiştir. Hem kanunî ikametgâhım ve hem de konferansın verildiği yer İstanbul olduğu halde, Eskişehir'in bir selâhiyet tecâvüzü ile bu davaya bakmasındaki garabet ve hukukun defaatle nasıl ciğnenmiş olduğunu göstermek için cildler dolusu yazmak gerekir. Şâhidlerin hapsedilmesinden tutunuz da, askerî şahısların kendi fiilleri hakkında şahid olarak dinlenmelerine ve hatta önce beraat olarak yazılmış olan kararın kumandan İrfan Özaydınlı'nın baskısıyla yırtılıp yedi sene hapse tahvil edilmesine kadar nice nice kanunsuzlukların sergilendiği bu maceraya - inşallah - müstakil bir eser halinde "**Bir Muhakemenin Muhâkemesi**" adıyla kaleme alacağım.

Hükmedilen cezanın infazı **Eskişehir Sivil Cezâevi**'nde başlayıp **İstanbul Sağmalcılar Cezâevi** ve **Bakırköy Akıl Hastahanesi Adlî Servis** merhalelerinden geçtikten sonra **Cerrahpaşa Hastahânesi Psikiyatri Kliniği**'nden 1974 Yılı Mayısı'nda çıkarılan umûmî afla nihâyete ermiştir. Lâkin bu benim ilk hapsedilişim değildir. Merhum **Necip Fazıl Bey**'le yakınlığım dolayısıyla resmî bir sürü istintak geçirmiş ve nihâyet 27 Mayıs 1960 İhtilâli'nden sonra hapsin hem de "**Kızgın Askerler**" kontrolündeki en şiddetli nev'ini tatmıştım. **Aziz Nesin**'le **Nâdir Nâdi** arasındaki bir kalem münakaşasından başlayıp garip şekiller gecirdikten sonra benim Bursa'da **Çekirge Kaplıcaları**'ndan alınıp İstanbul'a getirilmem, **İstanbul Harbiye**

Binası'ndaki hücrelerden birine hapsedilmem, bilâhare **Balmumcu Askerî Kışlası**'ndan tahliye edilmemle ilgili tafsilât da müstakilen yazılmaya değer mâhiyettedir.

1964 yılında **"Sebil Yayınevi"**ni kurup kendimi tamamen neşriyata verdim. 1970 yılında Harf İnkılâbı ile ilgili mezkûr konferansım yüzünden, mâruz kaldığım hapsedilme mâcerasından sonra yine aynı işe devam ettim ve 1976 yılı başından itibaren haftalık olarak **Sebil Dergisi**'ni çıkarmaya başladım. Bu dergideki yazılarımdan dolayı kısa bir müddet sonra hakkımda **M. Kemal Paşa** ile ilgili mâhud kanun ve 163. maddeye istinâden sayısız dava açılması üzerine yeniden hapse girmeyi bertaraf etmek ümidiyle 1977 umûmî seçimlerinde MSP'den Trabzon mebus namzedi oldum. Listede ikinci sıraya konulmam sebebiyle kazanamadım. Ertesi yıl aynı partiden İstanbul senato namzedi oldum. Yine ikinci sıraya konulmuş olduğum için kazanamadım.

1978 yılında MSP Merkez Umûmî Heyeti'ne (Genel İdare Kurulu) seçildim. Bu vazifedeyken 12 Eylül 1980 İhtilâli oldu ve 13 Ekim 1980 tarihinde bütün Merkez Umûmî Heyetimiz hakkında tevkif kararı verildi. Bunun üzerine hakkımda daha evvel açılmış olan davaların, MSP davasıyla birleşmesinden doğacak psikolojik ağırlıktan kurtulmak isteyen bazı arkadaşlarımızın ısrarı sebebiyle yurt dışına çıkıp, Almanya'da ikâmet hakkım olduğundan Frankfurt'a yerleştim.

Böylece vatan-ı azizimden ayrıldığım zaman, arkada otuzdan fazla ağır cezalık dava bırakmış durumdaydım. Bilâhare çoluk çocuğumu yanıma getirttim. Almanların benden gayrısına oturma müsaadesi vermemesi üzerine, hep birlikte İngiltere'ye geçtik.

Gurbete hazır değildim. Mâlî imkânlarım mahduddu. Bu sebeple gayet sıkıntılı bir gurbet çilesi içinde boğuşurken 1983 yılı başlarında gazete, radyo ve televizyon anonslarıyla yurda dönmeye dâvet olundum. Dâvete icâbet etmediğimden bilâhare Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı'ndan tard edildim. Bu sebeple İngiltere'den siyasî iltica hakkı istedim. Bunun için 7 Eylül 1983 tarih ve 18158 numaralı vatandaşlıktan ihraç kararının yayınlandığı

Resmî Gazete'yi göstermem kâfî geldi. Daha sonra ecdaddan kalma gayri menkullerim Hazinece haraç - mezat sattırıldı. Bu yetmiyormuş gibi 1984 yılında da kitap depomuz yaktırılarak iktisaden çökertilmem için elden geleni yaptılar.

Çoluk çocuğumla Londra'da oturmaktayken iş ve geçim mecburiyeti beni tekrar Almanya'ya dönmeye zorladı. Böylece "**Gurbet İçinde Gurbet**" denilebilecek bir çile çemberi içinde günlerimi geçirmek kaderimin garip bir cilvesi olmuştur. Halen devam eden bu çilemin ne zaman ve ne suretle biteceğini ancak Allah bilir [6].

Çoğu henüz basılıp kitap haline getirilmemiş olan eserlerimin hemen hepsi de yakın tarihimizle ilgilidir. Bunlardan yayınlanmış olanlar şunlardır:

1. İslâmcı Gençliğin Elkitabı
2. Ali Şükrü Bey
3. Zaferden Zafere
4. Osmanoğulları'nın Dramı
5. Lozan, Zafer mi, Hezimet mi ? C.I
6. Lozan, Zafer mi, Hezimet mi ? C.II
7. Lozan, Zafer mi, Hezimet mi ? C.III
8. Yunan Mezâlimi (Türk'ün Siyah Kitabı)
9. Macar İhtilâli
10. Amerika'da Zenci Müslümanlık Hareketi
11. Kurtuluş Savaşı'nda Sarıklı Mücahitler
12. Moskof Mezâlimi C.I

6 - Elhamdülillah ki bu satırların yazılışının üzerinden pek fazla bir zaman geçmeden 22 Haziran 1991'de vatan toprağına sağ - sâlim ayak basmak nasib oldu.

13. Moskof Mezâlimi C.II
14. Musul Mes'elesi ve Irak Türkleri
15. Cemre (Şiir Kitabı)
16. Hicret

Fazla emek vermediğim bazı eserlerde **Cüneyd Emiroğlu** müsteâr adını kullandım.

Asıl terceme-i hâlim için yazılmakta olan **"Geçmiş Günü Elerken"** serlevhalı yazılara bakılmalıdır. Fakat onlar da tam addilmemelidir. Zira bunlar, - şimdilik - siyasi polisin işine yaramayacak hâtıraları ihtiva etmekte ve birçok ehemmiyetli vukuat hâriçte kalmaktadır.

Diğer taraftan **"Eskişehir Muhâkemesi"** gibi müstakilen ve kitap halinde yazmayı düşündüğüm mâceralar da bâkir olarak ortada kalmaktadır. Tabiatıyla bir de hayatımın - ne zamana kadar süreceği ve ne tezâhürler göstereceği belli olmayan - bir **"Gurbet Faslı"** vardır. Allah (c.c.) ömür ve sağlık verirse bu da **"Gurbet İçinde Gurbet"** adıyla yazılacaktır.

Henüz yayınlanmamış eserlerim arasında şunlar zikre şâyandır:

1- Sena (Şiir - Hz. Peygambere Methiye)

2- Bir Muhakemenin Muhakemesi
(Eskişehir Muhâkememiz Hakkında)

3 - Kadirbeyoğlu Zeki Bey - Biyografi

4 - Halid Bey (Akmansü) - Biyografi

5 - Deli Halid Paşa - Biyografi

6 - Lütfi Fikri Bey - Biyografi

7 - Tarihte Akıncılar

8 - Merihli - Hikâyeler

9 - Muhtasar Osmanlı Tarihi

10 - Truva'nın Yeni Atı (M. Kemâl Hakkında)

11 - Kemalist İnkılâbın Anatomisi

v.s.

Bu eseri okuyan dâvâ kardeşlerimden sıhhat ve selâmetimle ahrette beraatime yetecek hayırlı amellere nâiliyetim için duâlar niyâz eder aziz vatan'ın en mes'ud gününde Merkez-i Hılâfet olan İstanbul'da buluşmak ümmid ve temennisiyle hepinizi Allah'a emânet ederim! Benim vefâkar okuyucularım!..

Kadir Mısıroğlu

7 Şubat 1990

Limburg (Almanya)

ÖNSÖZ

25 Ekim 1980 tarihinde Münih'e ayak bastığımın hemen ertesi günü, kaçabildiğim haberi sür'atle her tarafta duyulmuştu. Frankfurt'taki küçücük büromuz günlerce meraklı arkadaşlarla dolup taştı. Gelebilenler şahsen ziyâret ederek geçmiş olsun diyor, gelmeyenler ise telefonla bu vazifeyi ifâ etmeye çalışıyordu.

Bir müddet sonra bu kesif alâka nihâyet buldu. Ben de yeni geçim imkânları ihdas edebilmek için işe güce koyuldum. Almanya'daki oturma iznim çoluk çocuğuma şâmil değildi. 1981 Temmuz ayı başlarında büyük oğlum **Sünûsi** hâriç olmak üzere diğer âile fertlerini yanıma getirtebildim. Fakat Alman resmî makamları bunlara turist muâmelesi yaparak üç aydan ziyâde oturma izni vermedi. Bu sebeple 17 Eylül 1981'de İngiltere'ye geçtim. Burada Müslüman Türk cemaati hem az hem de zayıftı. Benimse bunlar arasında tanıdığım yok gibiydi. Türkiye'den beni arayıp sormak

veya telefonla yoklamak ise adeta bir cesaret mes'elesi olmuştu. Bundan dolayı münzeviliğim bir kat daha arttı. Tâ ki, 1983 yılı başlarında radyo, televizyon ve gazete anonslarıyla yurda dönmem ihbar olunup bir ay zarfında istenileni yapmadığım takdirde vatandaşlıktan atılacağım yolundaki tehdidler ortaya çıkıncaya kadar..... Böylece unutulmuş olan ben, tekrar gündeme gelmiş oldum. Benimle ilgili alâka yeniden canlanmaya başladı.

Buna ilâveten, daha sonra geçim imkânları araştırmak üzere çoluk çocuğumu İngiltere'de bırakarak Almanya'ya geçişim ve **"Hilâl Video"** adıyla bir müessese kurup faâliyete geçirişim bu alâkayı ziyâdeleştirdi. Yeni konferans programlarıyla Avrupa'yı dolaşmaya başlayınca her tarafta nasıl olup da yurt dışına çıkabildiğim yolunda müteaddid suale muhatap oldum. Bir an geldi ki, bunlara cevap vermekten usandım. Bu sebeple yeniden yayınlanmaya başlanan **SEBİL**'imizde aziz vatandan ayrılışın hikâyesini **"Nasıl Oldu?!.,"** serlevhasıyla kısaca yazmak ihtiyacını hissettim. Böylece bu mevzuda mevcud umûmi merakı gidermiş olacaktım. Lâkin **Sebil**'in Türkiye'ye ancak yüz - iki yüz adet kadar girebilmesi sebebiyle asıl büyük kitle için maksadımız hâsıl olmamış demekti. İşte bu eksiği giderebilmek ve Türkiye'deki sevenlerimizin de tatmini maksadıyla işbu yazıları kitap haline getirmek ihtiyacını hissettim.

Bu vesileyle şu hususu da belirteyim ki; beyanlarım - hiç şüphesiz - kanûni mahzurlar ve endişeler ile tahdid olunmuştur. Yani başkasına zarar verecek veya polisin işine yarayabilecek hususlar tamamen ketmolunarak, naklinde hiçbir mahzur bulunmayan hususlarla iktifa olunmuştur.

Bu yazılar tefrika edilirken hayatta olan **Seyfi Şenoğlu** ile **Fehmi Kuyumcu**'nun adları rumuzla ifâde edilmişken, şimdi ikisi

de Hakk'ın rahmetine kavuşmuş bulunduğu için artık açıkça zikredilmelerinde bir beis görülmemiştir. Mevlâ her ikisine de rahmet eyleye!

Tefrikanın başlamasından çok evvel menfur bir sûikaste kurban gitmiş olan ve hâdisenin asıl kahramanlığı kendisine âid bulunan **Asım Mâilmâil**'in hâtırasını tâziz için bu kitabı o'na ithaf eylediğim gibi, kendisiyle ilgili bir yazımı da eserin sonuna dercetmekten kendimi alamadım. Mevlâ bu yiğit mümin ve muvahhidi de rahmetine müstağrak kılsın!...

İçinde bulunduğum çileli gurbet hayatı on yılı ikmal etmek üzeredir. Bu müddet zarfında eser telifi bakımından âdeta ve mecburen mânevî bir kabız halinde bulunduğum ortadadır. Bu müddet zarfında -o da binbir macera ile- yayınlayabildiğim **"İslâmcı Gençliğin El Kitabı"** isimli eserin muhtevası da eski makalelerimden ibâret bulunduğuna nazaran şu küçük te'lif benim on yıllık gurbet devremin yegâne fikrî mahsulü demektir. Asıl, eser te'lif edecek bir yaşta, büsbütün başka mevzularla uğraşmak mecbûriyetinde kalışımın tevlid eylediği ızdıraplar nasıl ve ne zaman nihâyet bulacaktır, bilinemez. Bilinen odur ki **"Salâvat kolaylığa bağlıdır"** sözü büyük bir hakikat ihtiva etmektedir ve biz bugün dergimizi aylık da olsa yayınlamaya çalışarak, hafta sonlarını konferanslarla geçirerek elden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Bugün nüfus itibariyle Avrupa'da da bir küçücük Türkiye var demektir. Bu **"Gurbetteki Türkiye"** ana varlığın bütün meziyet ve kusurlarına sahiptir. Üstelik mânen daha çok yardıma muhtaçtır. Şu hale nazaran Batı'dan doğacağını umduğumuz **"İslâm Güneşi"**nin şaşaalı ışığına medar olacak hizmet ve faaliyetler için kaderin tayiniyle **"Garp Cephesi"**nde vazifelendirildiğimize inanıyor ve yine kaderin terhis tezkeremizi elimize vereceği ana

kadar vazifemizi yapmaya çalışıyoruz. Umarız ki bu tezkere ile başlayacak yolumuz, Avrupa'da bir **"garip kabir"** kapısına değil İstanbul Yeşilköy Hava Alanı'na dayanır ve daha mesûd şartlarla cidâlimiz devam ederl..

"Görelim Mevlâ neyler, neylerse güzel eyler."

Kadir Mısıroğlu

7 Şubat 1990

Limburg (B. Almanya)

YENİ BİR İHTİLÂLLE İLK TEMAS

11 Eylül 1980 Perşembe'yi Cuma'ya bağlayan gece, saat 05.15'te akrabalarımızdan **Emine hanım** (Emine Boğuşlu) telefon etmiş ve telefona çıkan büyük oğlum **Abdullah Sünûsi'ye:**

" - Oğlum babanı uyandır, radyoyu dinlesin. İhtilâl oluyor!" demiş.

O tarihte Anadolu Hisarı'nda oturuyorduk. Oğlum, Karaköy'deki **Saint Benoit Lisesi'ne**[1] devam ediyordu. Sabah 8.00'de başlayan mektebine yetişmek için hepimizden önce kalkar, kahvaltısını yapar ve yola koyulurdu. Bu sebeple böyle erken bir saatte yalnızca o ayakta idi.

---

1 - **Saint Benoit Lisesi** de diğer birçok emsali gibi kuruluş gâyesi kültür emperyalizmi ve misyonerlik olan bir müessesedir. Lâkin bugün bunların hemen hemen hepsi de asıl gâyelerini kaybetmiş birer ticarethane mâhiyetindedirler. Fazladan olarak Maârif Mektepleri'ndeki putçuluktan da uzak bir tedrisat yaparlar. Bundan dolayıdır ki; çocuklarına kendileri dinî bilgi ve islâmi istikamet verebilecek durumdaki mahdud insanın bu mektepleri tercih etmelerini tavsiye etmişizdir. Bu sûretle davamızın âlemşumul bir alâka ile takibi imkân dahiline girebilecektir. Çünkü Maârif Mektepleri'nin lisan öğretmediği artık sabit olmuştur. Bu hususdaki düşüncelerimizi **"İslâmcı Gençliğin El Kitabı"** adlı eserimizde yer alan **"Âlemşûmul Alâka Mecbûriyeti"** isimli bahiste bulabilirsiniz.

Sünûsi'nin uyandırmasıyla kalkıp radyoyu açtım. Askerî marşlar çalıyor, arada bir de "Millî Güvenlik Konseyi" adına mâhud tebliğ [2] tekrarlanıyordu. Bu, pek de yadırgamıyacağımız

2 - Yüce Türk Milleti: Büyük Atatürk'ün bize emânet ettiği ülkesi ve milletiyle bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti son yıllarda izlediğiniz gibi dış ve iç düşmanların tahrikiyle varlığına, rejimine ve bağımsızlığına yönelik fikrî ve fizikî hâince saldırılar içindedir.

Devlet başlıca organlarıyla işlemez duruma getirilmiş, Anayasal kuruluşlar tezat veya suskunluğa bürünmüş, siyasî partiler kısır çekişmeler ve uzlaşmaz tutumlarıyla devleti kurtaracak birlik ve beraberliği sağlayamamışlar ve lüzûmlu tedbirleri almamışlardır.

Böylece yıkıcı ve bölücü mihraklar, faaliyetlerini alabildiğine arttırmışlar ve vatandaşların can ve mal güvenliği tehlikeye düşürülmüştür. Atatürkçülük yerine irticaî ve diğer sapık ideolojik fikirler üretilerek sistemli bir şekilde ve hainice ilkokullardan üniversitelere kadar eğitim kuruluşları, idarî sistemi, yargı organları, iç güvenlik teşkilâtı, işçi kuruluşları, siyasî partiler ve nihayet yurdumuzun en masum köşelerindeki yurttaşlarımız dahi saldırı ve baskı altında tutularak, bölünme ve iç harbin eşiğine getirilmişlerdir.

Kısaca devlet güçsüz bırakılmış ve âcze düşürülmüştür.

Aziz Türk Milleti, işte bu ortam içinde Türk Silâhlı Kuvvetleri, İç Hizmet Kanunu'nun verdiği Türkiye Cumhuriyeti'ni koruma ve kollama görevini yüce Türk Milleti adına emir ve komuta zinciri içinde ve emirle yerine getirme kararını almış ve ülke yönetimine bütünüyle el koymuştur. Girişilen harekâtın amacı ülke bütünlüğünü korumak, millî birlik ve beraberliği sağlamak, muhtemel bir iç savaşı ve kardeş kavgasını önlemek, devlet otoritesini ve varlığını yeniden tesis etmek ve demokratik düzenin işlemesine mani olan sebepleri ortadan kaldırmaktır. Parlamento ve hükümet feshedilmiştir. Parlamento üyelerinin dokunulmazlığı kaldırılmıştır. Bütün yurtta sıkıyönetim ilân edilmiştir. Yurt dışına çıkışlar yasaklanmıştır. Vatandaşların can ve mal güvenliğini süratle sağlamak bakımından saat 05.00'den itibaren ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı konulmuştur.

Bu kollama ve koruma harekâtı hakkındaki teferruatlı açıklama bugün saat 13.00'deki Türkiye radyoları ve TV'nin haber bültenlerinde tarafımdan yapılacaktır.

Vatandaşların sükûnet içinde, radyo ve TV'lerinin başında yayınlanacak bildirileri izlemelerini ve bunlara tam uymalarını ve bağrından çıkan Türk Silâhlı Kuvvetleri'ne güvenlerini beklerim.

Org. Kenan Evren

M. G. K. B.

yani alışageldiğimiz bir hâdise idi. **"27 Mayıs"** ve o'nu takiben **"22 Şubat"** ve **"21 Mayıs"** gibi ihtilâl ve ihtilâl teşebbüslerine şahid olmuş, radyodan askerî marşlar söylenmesini, **"Türk Silahlı Kuvvetleri"** adına idareye el konulma beyanlarını kanıksamıştık. Esbâb-ı mûcibe hep aynı idi: Anarşi ve kardeş kavgasını önlemek, Cumhuriyet ve demokrasiyi korumak ... vs... Yine aynı terâne tekrarlanıyordu.

Böyle söylediğimiz için komünistler gibi antimilitarist sanılmamalıyız. Bilakis biz Ordu'nun esas kuruluş gâyesi ve mahiyeti itibarı ile mübârek ve muazzez bir müessese olduğuna inanırız. Bize göre o aslında bir **"Peygamber ocağı"**dır. İtirazımız; askerlik meslek ve müessesesinin ana istikâmet ve muhtevasından sapıttırılarak dehşetli bir bâtılın muhâfâza ve müdâfaasına tahsis olunmasınadır. Aksine bir istikâmetle şartlandırılması ve böylece **"Güdümlü Demokrasi"**mizin millî iradeye nisbî bir sûrette tebâiyetini dahi hazmetmeyerek ikide bir silâha sarılmasıdır. Senin benim evlâdım olan Mehmetciğin öz inanç ve menfaatına karşı kullandırılmasınadır. **"Şark İsyanları"** ve **"Menemen Vakâsı"**ndan [3] beri Orduya kazandırılan bu davranış alışkanlığı orduyla milletin arasının açılması ve böylece O'nun münakaşa götürmez otoritesinin zaafa uğramasını intac etmekte ve bu hal tâ İttihatçılardan beri endişe verici bir seyir takib edip gitmektedir.

---

3 - Menemen'de 1930 yılında hâlâ temcid pilavı gibi ve Müslümanların ithamı için semaye olarak kullanılan hâilevî bir vak'a zuhur etmiştir. O tarihte Menemen'de yedeksubay olarak vazife görmekte bulunan **Kubilay** isimli bir gencin birkaç esrarkeş tarafından öldürülmesiyle başlayan karışıklık üzerine memlekette müthiş bir tedhiş rüzgân estirilmişti. Hadiseye karışanlar arasında her nasılsa müridlerinden biri bulunan devrin mâruf meşâyihinden **Erbilli Esad Efendi,** İstanbul Erenköy'ündeki evinden der-dest edilip oraya götürülmüş ve devrin birçok din adamı ile birlikte muhakeme edilmişti. Kendisi ile birlikte 28 kişi hakkında Askerî Mahkemece idam kararı verilmiş ve o zaman 90 yaşın üstünde bulunan merhum idam gecesi normal eceliyle ölmüş!.. veya öldürülmüştü. O'nun birçok müridi ile birlikte oğlu 65 yaşın üstündeki **Şeyh Mehmed Ali Efendi** de (kanunî

Radyoyu dinlerken zihnim önce Yeniçeri isyan ve ihtilâlleri

imkân mevcud olmamasına rağmen) idam edilmişti.

O tarihte Menemen'de kumandan olarak bulunan **Fahreddin Altay "On Yıl Savaş ve Sonrası"** (İstanbul - 1970) isimli hatıratında (sahife 433 - 443) geniş tafsilât vermekte ve fâcianın mürettep muhtevasıyla dasitanî dehşetine de şöyle ışık tutmaktadır:

"....Menemen ve mâlum köyler ahâlisinin tamamen tehcirini Gazi Paşa çok şiddetle ileri sürüyor. İsmet Paşa muhalefet ediyor mahzurlarını sayıyor. Kâzım Paşa (Özalp) ile Şükrü Kaya, İsmet Paşa ile beraber. Fakat Gâzi müsir olmakla beraber, "kış geçinceye kadar kalsınlar" diye mühlet veriyor ve müzakereyi şöyle hülâsa ediyorlardı:

1 - Vak'a, irticâi, mürettep ve siyasîdir. Umûmî veya mıntakâvî midir?

2 - Nazarımız yalnız bu mıntıkaya münhasır kalmayacaktır.

3 - Alâkası tebâruz edenler tecziye olunacaklardır. Kesif muhitler dağıtılarak temizleneceklerdir.

4 - İdam cezaları, beklenmeksizin kısım kısım derhal tatbik olunmalıdır. (Meclis tastik edecektir.)

5 - Menemen ve alâkadar köylerin mes'ul ilân edilmesi ve gayr-i meskûn hale konması için husûsi kanun çıkarılacaktır.

6 - Kadın mensuplar mühimdir, müsâmaha olunmamalıdır."

Böylece dehşetengiz bir vak'anın aradan geçen 60 senelik zaman fasılasına rağmen hâlâ müstakil bir kitap halinde ve bütün çıplaklığı ile ortaya konulamamış olması, o devrin ne ölçüde dokunulmaz ve tabû haline getirilmiş bulunduğunu ispat etmesi noktasından şâyân-ı hayrettir. Gerçi ortalıkta **Cevad Rıfat Atilhan** imzasıyla **"Menemen Fâciası"** adında bir kitapçık mevcuddur. Fakat bu da ne yazık ki; te'lif değil tercemedir. Hem de dinimizin dostu olan bir milletin lisanından değil; Rumca'dan ... Aslı uzunca bir makale olan bu eserciğin mütercimi de **"Batı Trakya Fâciası"** ismiyle bir kitap yazmış ve bu kitabın muthevasında adıyla alâkasız bir sûrette Amavutluk komünistlerine methiyeler düzmüş, Müslüman Amavutluk'u komünizme râmeden mâhûd Enver Hoca'yı millî bir kahraman (!.) olarak takdim ve tezkiye gayreti peşinde koşmuş olan **Ahmed Aydınlı**'dır. (Tabii bu isim de gerçekse) **Merhum Cevad Rıfat Bey**'in ufak tefek rötuşlardan sonra bastırdığı bu eserciğe ne derecede güvenilebileceği izahtan vârestedir.

Menemen Fâciası'nın canlı şahidlerinden biri Sultan Bêyazid Câmii Şerifi mütekaid imanlarından Hendekli **Abdurrahman Gürses** Hoca efendidir.

Menemen fâciası kurbanlarından :
Erbilli **Şeyh Esad Efendi** Merhum (k.s.)

üzerinde gezindi durdu. Sonra da hadiseli 1946 seçimlerinden bu yana şahid olageldiğim siyasî çalkantıların içinde başıma gelenleri hatırladım. 27 Mayıs İhtilâli'nde İstanbul Merkez Kumandanlığı olarak kullanılan tarihi **"Harbiye Binası"**nın dehlizlerindeki hücreye hapsedilişimi, üniversitedeki solcu ve Halk Partili militanlarca o zaman pek moda olan **"Halk Mahkemesi (!...)"**nde sille tokat ve küfür yağmuru altında muhâkeme edilişimi ve evimde yapılan çeşitli aramaları, **"12 Mart"** Muhtırası'ndan sonra Eskişehir Örfî idaresince zoraki bir sûrette hapsedilişimi, orada 7 sene hapis, 5 sene amme haklarından men ve 20 ay sürgün cezalarına çarptırılışımı, tâ 1974 ümûmi affı ile kurtuluşuma kadar giden fırtınalı hadiseleri düşündüm. Zihnimde: "Acaba bu ihtilâl de bize dokunur mu ?!..." diye bir endişe belirdi. Gerçi Eskişehir Cezaevi'nde iken rahmetli **Hüsrev Altınbaşak**[4] geleceğe dair bana birçok beyanlarda bulunmuş ve bu arada, "Bu hapis senin için de, benim için de sondur!" demişti.

Kendisi 1980 ihtilâlinden önce vefat ettiği için diğer birçok kerametleri meyanında bu da gerçekleşmiş sayılabilirdi. Bununla beraber yine de endişeye kapılmaktan kendimi alıkoyamadım.

Hoca, orada on aylık mevkûfiyet ve muhakemeden sonra her nasılsa kurtulabilmişti. Allah'tan kendisine daha nice uzun ve sıhhat dolu yıllar dilerken Menemen Fâciası'nın hayatta kalmış tek şahidi olarak bildiklerini kaleme almasını da kendisinden millet ve gelecek nesiller nâmına rica etmekteyiz. Adı geçen eserinde bir başka vesile ile "Ben Millî Mücâdele'nin başlangıcından itibaren Atatürk'e iman ettim ve hâlâ da bu iman üzereyim!.. diyen General **Fahrettin Altay** gibi bir şahsın beyan ve ifadelerine münhasır bir bilgi ile ihticac mecburiyetinde kalmaktan kurtulmamız için, muhterem hocamızın bu tarihi vazifeyi ifâsı şarttır.

4 - **Hüsrev Altınbaşak; üstad Bediuzzaman** Hazretleri'nin vekil-i mutlaki idi. Risale-i Nur'larda kendisinin istediği tashih ve tâdilâtı dahi yapabileceği beyan edilmiş olmasıyla bu sıfatı sabitti. 12 Mart Muhtırası'ndan sonra anarşistlerle uğraşmak yerine Müslümanları ezmek şian ile iş gören General **İrfan Özaydınlı** O'nu evinden aldırtıp getirmiş, binbir eziyetle devam eden uzun bir muhakeme safahatından sonra bilâdelil 5 seneye mahkûm ettirmiştir. **"Bir Muhakemenin Muhakemesi"** adıyla ileride telif ve neşredeceğimiz

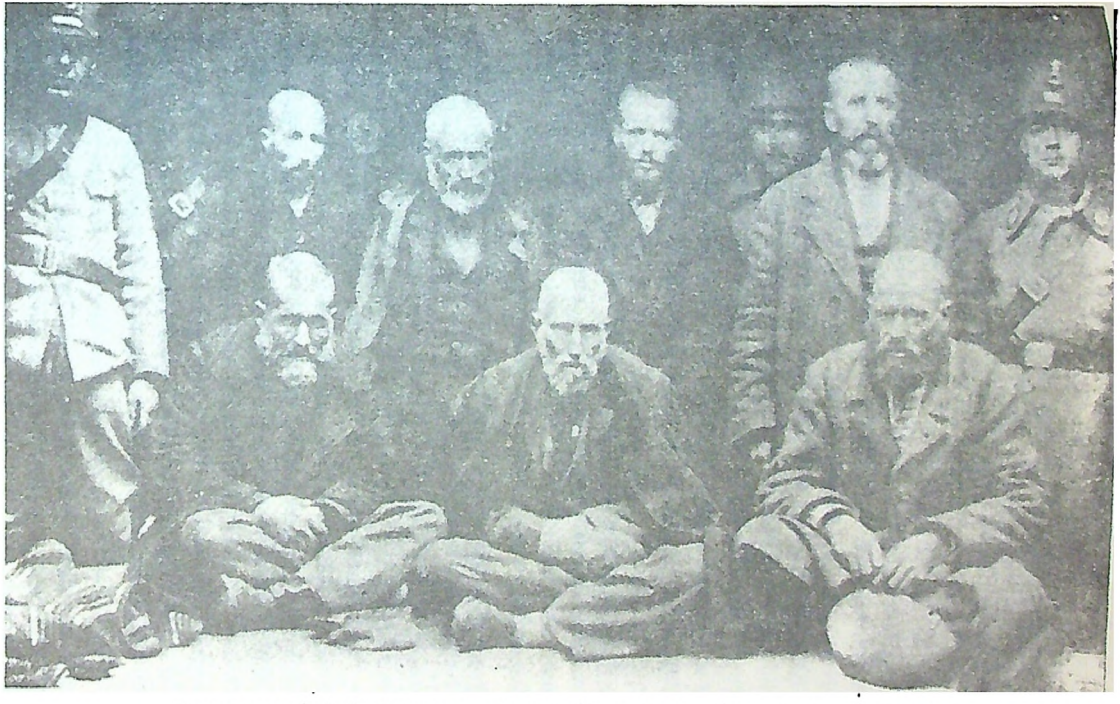

YAKIN TARİHİMİZDEN KARANLIK BİR SAYFA - İlâhlar Kan İstiyordu!..

23 Aralık 1930'da MENEMEN'de ortaya çıkan mürettep bir irtica (!.) hadisesinin 2200 mazlumundan birkaçı... Bunlardan 28'i idam edilmiş, Şeyh **Esad Efendi** de idam olunacağı gece güyâ eceli ile vefat etmiş veya zehirlenmişti. Ne kurbanlar verilerek bugünlere gelindiği hatırlanmaya ve araştırmaya değmez mi ?!...

Hatırama Merhum **Fuad Şemsi Bey**'in[5] Emirgân'daki Pembe Köşkü'nden tanıdığım bir dost geldi. O'nun yazıhanesi başta **Suat Aktulga** ve **Turgut Sunalp Paşa**'lar olmak üzere pek çok mütekaid generalin uğrak yeriydi. Fazladan olarak O'nun İstanbul Örfî İdâre Kumandanı **Nejdet Üruğ Paşa**'ya yakınlığını da biliyorum. Bu sebeple yapılmakta olan ihtilâlin mâhiyeti ve **"Milli Güvenlik Konseyi"**ni keşkil eden Kuvvet Kumandanları'nın şahsiyetleri üzerinde ondan istifsarda bulunmak maksadıyla numarasını çevirdim. Beni, fikirlerimi, şahsiyetimi çok iyi bildiği halde eski bir İstanbul terbiyesi almış bulunan bu dostumla aramda **Fuad Şemsi Bey**'in evindeki toplantılarda sürüp gelen tarih ve sanat merakına dayalı bir yakınlık vardı. Buna güvenerek söze, ihtilâl ola-

---

"Eskişehir Askerî Mahkeme ve Cezaevi"ndeki mâceramız dolayısıyla kendisinden uzun uzun bahsedeceğimiz üstad **Hüsrev Altınbaşak** Yunan Harbine iştirak etmiş bir gâzi idi. Yunanistan'da uzun bir esaret hayatı geçirmiş, zaferden sonra üsteğmen rütbesiyle tekaüde ayrılmış ve tekaüdiyesini orduya bağışlamıştı.

5 - **Fuad Şemsi Bey, Mehmed Akif**'in **"Asım"** kitabını ithaf eylediği zattır. Kendisi 1943 yılında evine kapanmış, 1974 yılındaki vefatına kadar sokağa hiç çıkmamıştır. Bugün İstinye Vapur İskelesi'nin yapıldığı yerdeki yalısının istimlâkinden sonra Emirgân'daki Pembe Köşk'e taşınmıştı. 90 küsur yıl muammer olmuş bulunan **Fuad Şemsi Bey**'in evi bir akademi gibi idi. Benim de ancak Pembe Köşk safhasında sık sık devam ettiğim bu toplantılardan pek çok ilim ve fikir adamı tanımışımdır. Merhum, bana pek çok iltifat eder, Peygamber (a.s.)den sonra en çok beni sevdiğini söylerdi. İhtimal bu iltifatlardan dolayı oraya devam edenlerin gözünde müstesna bir mevkiim vardı. Kendisi uzun zaman edebiyat muallimliği yapmış, Meşrûtiyet İnkılâbı'ndan sonra istifa edip ayrılmış, ondan sonra **Hıdiv Abbas Paşa**'nın kasasına hükmeder olmuştu. **Fuad Şemsi Bey**, tefekkür ve tahassütte şedid bir Osmanlıcı idi. İhtimal bu sebepleydi ki, en iyi anlaştığı kimse bendim:

" - Seni tanıdıktan sonra ölümden korkmuyorum, çünkü senin şahsında hayata devam edeceğim. Sen, aynısıyla bensin!.." derdi.

Merhum **Mehmed Âkif** son nefesini onun kucağında vermişti. **"Hak"** isimli tâlihsiz bir şiir kitabı da olan **merhum Fuad Şemsi Bey**'le ilgili olarak **"Geçmiş Günü Elerken"** serlevhalı eserimizde ilerde başka bilgiler de vereceğiz.

cağını bildiği halde bana önceden haber vermediği yolundaki serzinişle başladım. Düşüncelerini anlamaya çalıştım. Muhatabım gayet tabii olarak nikbin görünüyordu. Beni teselli ihtiyacından kat'annazar ortalıktaki vahameti dile getiriyor ve sadece bu ihtilalin **Kenan Evren** gibi kendisinden umulmayan bir kimsenin riyâseti altında gerçekleşmiş olmasına hayretini izhar ediyordu.

O gece radyo başında sabahladık. Öğleyin saat birde **Milli Birlik Konseyi**'nin tam kadro halinde televizyonda arz-ı endam edeceği anons edilmişti. Saat biri bekledik ve **Kenan Evren**'in televizyondaki beyanatını dikkatle takip ettim. Bu saate kadar **Konya Mitingi, Sivas Mitingi** vs. dile dolayan, İstiklâl Marşı'na ayağa kalkmayanlar diye sadece sağa yüklenen bu tebliğ, saat birde nisbî bir tâdilâta uğramış ve sol kanat fanatizmi hakkında da lütfen bir cümlelik tarîze yer verilmişti [6]

---

6 - "Yüce Türk Milleti:

Kalbi bu vatan ve millet için atan sağduyu sahibi vatandaşlarım kabul edeceklerdir ki, ülkemizin halen içinde bulunduğu hayati önemi haiz siyasi, ekonomik ve sosyal sorunlar, devlet ve milletimizin bekasını tehdit eder boyutlara ulaşmış ve hal, devletimiz, Cumhuriyet tarihimizin en ağır buhranına sürüklenmiştir.

Atatürk İlkeleri esas alarak kurulan Cumhuriyetimizi bu duruma düşürülebileceğini bundan on sene evvel tasavvur dahi etmek mümkün değildir. Bugüne kadar iktidara gelen çeşitli iktidarların her yıl artan bir hızla yaygınlaşan ve dünya tarihinde sayısız örnekleri görülen özel harbin sızma ve çökertme harekatına karşı iç güvenliği sağlayıcı kararları ve tedbirleri birinci öncelikle alacaklarını vaadetmelerine rağmen, sonuç alacak teşebbüsleri, siyasi çıkar çatışmaları ve basit parti hesapları, kaprislerine ters düşen gizli ve açık emeller arasında kaybolup gitmiştir.

Düşmanın amaç ve yöntemleri anarşi ve terör ve bölücülüğün ulaştığı düzey, özel hukuki tedbirlere, idari düzenlemelere sosyal koşulların geliştirilmesine, milli eğitim ve iş hayatını düzenlenmesine ihtiyaç göstermekteyken, milletin vekâletini taşıyan milletvekilleri ve senatörler meclislerde aylardan beri hiçbir sorumluluk duymadan yalnız parti, menfaat ve disiplini uğruna bu olaylara seyirci kalabilmişlerdir.

O tarihte gazetemiz SEBİL haftalık olarak çıkıyor ve tirajı 1980 öncesi için hayal edilemeyecek derecede, 50 bin civarında seyrediyordu. Bu satışın takriben 15 bini Türkiye'de 10 bini de yurtdışında olmak üzere 25 bini aboneye postalanıyordu. Abonelerimizin çoğunda ev telefonum mevcuttu. Bu sebeple yurtdışından her dakika bir telefon geliyor ve ne olabileceği yolunda fikrim soruluyordu. Telefon edenlerin pek çoğu, konuşulanların dinlenebileceğini kaale almadan fütûrsuzca irad-ı kelâm ediyor ve bu durum da canımı sıkıyordu. Günlerden Cuma'ydı ve iş'ar-ı âhire kadar sokağa çıkma yasağı konulmuş olduğundan bu sebeple cuma namazına gidilemeyecekti.

Bu sebeple öğlen namazını kılıp yatmayı düşündüm. Böylece hem geceki uykusuzluğumu giderecek ve hem de gerekli gereksiz telefona cevap verme mecburiyetinden kurtulacaktım. Evdekilere, telefon eden olursa gece uykusuz kaldığım için yattığımı söyleyerek cevabı kısa kesmelerini, Avustralya'dan Almanya'ya kadar her taraftan sorulacak suallere üstün körü ve tehlikesiz cevaplar vermelerini tembihleyerek öğlen namazını kılıp yatağa yattım. Böylece yeni bir ihtilâle bu **"ilk temas"**ın yorgunluğunu gidermek istemiştim.

Düşüncelerimiz, dinimiz üzerine ve akla gelebilen her konuda dış ve iç kaynaklı bölücü ve yıkıcı faaliyetler bütün şiddeti ile sürdürülürken, ne hazindir ki, bir kısım gerçeğe uymayan özerklik, dar görüşlü, sahibinden başkasının inanmadığı bilimsellik ve koşulları dikkate almayan salt hukuk savunucuları, yıkılacak devletin enkazı altında kalacaklarının, yok olup gideceklerinin idraki içinde olmadıkları görünümünü vermişlerdir.

Bir kısım bedbahtlar, Türk Milleti'nin bağımsızlığını, birlik ve beraberliğini temsil eden İstiklâl Marşımıza koyu taassup veya sapık ideolojik amaçlarla protesto maksadıyla oturarak veya İstiklâl Marşı yerine enternasyonali söyleyerek açıkça saygısızlık gösterebilmişler ve buna doğrudan sorumlu kişiler tevil yoluna sapmak suretiyle savunmalarını yapabilmişlerdir.

BİR RÜYA

Tahminen bir buçuk saat kadar uyuduktan sonra bir rüyanın[7] tesiriyle uyandım.

---

7 - Rüyaların mâhiyeti hakkında hadîs-i şeriflerde, ilm-i kelâm kitaplarında ve bugünkü modern psikoloji (Ruhiyat İlmi) de pek çok görüş ve tezler mevcuddur. Bunların İslâmî nokta-i nazardan hülâsası şudur:

a - Şeytânî rüyalar:

Şeytanın bir insana hüzün vermek, veya onu korkutmak maksadıyla ilkâ eylediği rüyalardır. Yüksek bir yerden düşmek veya insanı tesir altında bırakan birtakım karşılık ve felâket sahneleri görmek gibi. Böyle rüyaların bir esası yoktur. Çoğunlukla bulanık, yarı hatırlanan, karışık hadiseler sûretinde görülürler. Böyle bir rüya gören, gördüğünü kimseye anlatmamalı ve şeytanın iğvalarından Allah'a sığınmalıdır.

b - Hâricî bir tesirle görülen rüyalar:

Meselâ çok tuzlu yemiş olan bir kimsenin rüyada su içmesi veyahut da zihnini fazlaca meşgul etmiş bir meselenin onun rüyasına aksetmesi gibi rüyalardır. Bunların da tâbiri yoktur. Esassızdırlar.

c - Sâdık rüyalar:

Böyle rüyalar net olarak hatırlanırlar. Bunlar Cenab-ı Hak tarafından ya beşâret (müjde) veyahud da inzâr (korkutma) mâhiyetindedir. Bunları vazifeli bir kısım melekler ümmülkitap (levh-i mahfuz) dan telâkki ederek, Cenab-ı Hakk'ın

Gördüğüm rüya[8] şuydu:

İki tane tiyatro anfisi şeklinde dershâne, birbirine muttasıl fakat aralarında bir hâil (perde) veya duvar olmaksızın mevcuddur. Sıralar arkaya doğru gittikçe yükselmekte ve anfilerin biri sivil, diğeri ise askerî talebelerle dolu bulunmaktadır. Askerlerin hepsi de bahriyeliler gibi bembeyaz elbiseler giymektedirler. Ön sıralar muntazam işgal edilmiş, arka sıralarda seyrek seyrek oturulmakta ve bazı boş yerler gözükmektedir.

Anfilerin her ikisine birden hitap edecek vaziyette ve ön tarafta bir muallim kürsüsü mevcuddur. Güya zil çalmış, asker ve sivil talebeler yerlerine oturmuşlar ve hocalarının gelmesini bekliyorlarmış. Bu sırada ben de kürsü ve onun yüksekçe zemini ile talebe sıraları arasındaki koridorumsu boşlukta - hapishâne tabiriyle söylemek gerekirse - volta atmaktayım. Yanımda başka bir sınıfın hocası, genç bir profesör var. Onunla memleket meselelerini

---

emir ve müsaâdesi ile uyuyan insanın rûhuna ilkah ederler. Bu gibi rüyalar hakkında **"peygamberliğin kırkaltıda biri"** ifâdesi hadîs-i şeriflerde geçer. Bunun sebebi de Peygamberimizin yirmi üç yıl süren peygamberliğinin ilk altı ayının böyle sâdık rüyalar sûretinde devam etmiş olması ve bu altı aylık müddetin, yirmi üç yıla nazaran kırk altıda bir nisbetinde bulunmasıdır.

Rüyaları tâbir, (tefsir veya te'vil değil, zira tâbir uzak alâkalardan hareketle mânaya intikaldir. Yılan görenin bunu hareketli ise düşman, hareketsiz ise yol ile tâbir etmesi gibi) bir ilimdir. Bu ilme vâkıf olanlara **"muabbir"** (tâbirci) denir. Her ne kadar tâbir ilmi ile ilgili bazı kitaplar mevcutsa da bu ilmin asıl büyük kısmı vehbî (Allah vergisi) ve keşiftir. Bu bakımdan, gönül ehli olmayan ve tâbire vâkıf bulunmayan kimselere rüyaları anlatmak doğru değildir. Zira rüyanın mânası ilk tâbire kadar yaş beton gibi şekilsizdir. Asıl kalıbına, tâbirle oturur.

8 - Rüya gayet netti. Bugün fiilen görmekte olduğum bir hâdise gibi hâlâ zihnimde bütün netliği ile durmaktadır. Esasen - tahdis-i nimet kabilinden söylemek isterim ki, hayatımı dolduran büyük ve fırtınalı hadiselerin arefesinde olacakları daima serahatle sâdık rûyalar sûretinde görmüşümdür. Bilhassa Eskişehir Askeri Cezaevi'nde bunun sayısız misalleri tecelli etmiştir ki; sırası geldikçe ihtimal bunlardan da misaller zikredeceğiz.

konuşuyorum. Daha çok ben söylüyorum, O dinliyor. Fakat başıyla ve kısa cevaplarıyla hep beni tasdik ediyor. Bu zâtın kim olduğunu bilmiyorum. Yalnız rüyada, güya Onu çok iyi tanıyormuşum ve adam sırılsıklam bir kemalistmiş. Bundan dolayı, beni aşırı bir sûrette tasdiki karşısında hayret ederek diyorum ki;

" - Şu anda bizi seyreden talebeler, sizi de beni de çok iyi tanıyorlar. Fikirlerimizi biliyorlar. Bu bakımdan size ne anlattığımı duymasalar bile, kolayca tahmin edebilirler. Sizinse, bana karşı samimi tavrınızı ve şu tasdikleyici halinizi seyrettiklerinden, hakkınızdaki kanaatlerini değiştirecekler. Size de bana karşı olduğu gibi düşman olacaklar veya bundan sonra belki de şüphe ile bakacaklar. İsterseniz dışarı çıkıp konuşalım..."

Muhatabıma söylediğim sözlerin hülâsası ise şu idi:

" - Bu memleket İslâm'a sarılmadıkça kurtulamaz! Şeriatı başlacı etmek, hem demokrasinin hem de inancımızın icâbıdır Demokrasinin icâbıdır, çünkü; bu rejim halk ekseriyetinin irâdesini üstün tutar. Türkiye'nin nüfusu ise, yüzde doksan dokuz nisbetinde Müslümandır. Demokrasilerde insanların vicdan ve inançlarına aykırı bir sûrette idare edilmeleri tecviz edilmez. İnandığı gibi yaşamak, demokratik ülkelerde azınlıklara ve vatandaş olmayan misâfir topluluklara bile tanınan bir haktır. Siz bir hukuk profesörüsünüz. (Çünkü güyâ muhatabım hukuk profesörüymüş.) Müslüman bir topluluğa İsviçre gibi bayrağı haç olan bir milletin kanununu (Medeni Kanun) alıp tatbik etmek insanların tabiî hak ve hürriyetleri karşısında mutlak bir zulüm değil midir?.. Bilirsiniz ki, Kur'an aynı zamanda hukukî bir sistem getirmiştir. Bu sistemin bütün kaideleri, Müslümanların inancına dâhildir. Hal böyleyken bir taraftan hâkimiyet bilâ kayd-u şart yani kayıtsız şartsız milletindir, demek diğer taraftan da milleti kendini inançlarına ters bir hayat nizamına zorlamak, hem de bunu hukukî bir kılıfa sokup güyâ milletçe seçilmiş bir meclise ve millî irade adına yaptırmak, ne menem şeydir?! Bu riyâ daha ne kadar devam edecektir?! Ya, bizde "demokrasi" değil, "oligarşi" (zümre idaresi) var, demeli veyahut da İslâm'ın bütün emir ve yasakları, mil-

letin hukukî şahsiyeti demek olan Devlet'e hâkim kılınmalıdır. Şu tezat ve iptidâililiğe sebep olan **M. Kemal Paşa** ve O'nun Batı'yı taklitten ibaret olan sistemi, yıkılmaya mahkûmdur. Çünkü ne bugünkü Türkiye bin dokuzyüz otuzlu yılların Türkiyesi'dir ve ne de ordu, kemalizme sağladığı sunî destekle O'nu "millete rağmen" temâdi ettirmeye muktedir olabilecektir! Ordunun vazifesi bu değildir. Bu tutum, O'nun itibârına zarar vermektedir. İşte **"27 Mayıs"** misâli ortada. Bir ülkede en büyük güç, milletdir. Millî iradeye ipotek koymaksa, bize mahsus bir garabet ve iptidailiktir.

"27 Mayıs İhtilali" ne tekaddüm eden günlerde Hükümeti istifaya zorlayan DP grubunda milletvekillerine karşı yaptığı bir konuşmada rahmetli **Adnan Menderes:**

"Arslanlar! Siz isterseniz Hilâfet'i bile geri getirebilirsiniz" dedi diye memlekette nasıl kıyamet kopmuştu, hatırlarsınız. Halbuki, bu hukuken gayet doğru bir söz değil miydi?! Eğer milletvekilleri hakikaten Millètin vekilleriyse, istedikleri takdirde bunu yapabilmelerine engel nedir? 1924'de **Hilafet'i** kaldıranlar, millî iradeyi temsil yönünden, daha mı sağlam bir zemin üzerindeydiler, asla!.. Cümle âlem bilir ki, o Meclis **M. Kemal Paşa'nın** diktatörlük saltanatının mahsûlüydü ve millî iradeyi temsilden çok uzaktı. O zaman tek parti ve tek şef devriydi. Öyle insanların gelecek nesilleri de kendi irâdelerine tâbi kılmak hususunda hukukî bir mesnedleri olabilir mi?!

"Siz de bilirsiniz ki, bugün Avrupa devletlerinin çoğu, krallıkla idare olunmaktadır. Başta İngiltere olmak üzere İsveç, Norveç, Danimarka, Belçika ve İspanya böyledir. Fransa ve Almanya'da bile eski kral aileleri tekrar mevkilerini elde etmek için siyasî ve fikrî çalışmalar yapmaktadırlar [9]. Millet isterse, pekâlâ olur. Çünkü on-

9 - Alman kralcılarının Hannover'de neşredilmekte olan **"Erbe und Auftrag"** isimli mecmualarında bizim **"Osmanoğullarının Dramı"** isimli eserimiz hakkında ciddi bir tetkik ve takdir yazısı yayınlanmıştır (Ocak - Şubat 1980). Kral âilesi fertlerinin doğum ve ölümleri hâlâ eskisi gibi beynelmilel **"Gota"** almanağı ile takip edilmektedir. Dünyada bizim kadar mâzisini inkâr eden ve kendisini asırlarca

G 20479 F

Erbe und Auftrag

13. Jahrgang Jan./Febr. 1980

Blick über die Grenzen

Das Drama des Hauses Osman

In Nr. 3/79 von „Erbe und Auftrag" wurde dankenswerterweise ein aus der Feder des kaiserlichen Prinzen Osman Vassib Effendi stammender kurzer Beitrag über die Geschicke des Hauses Osman nach dem 1. Weltkrieg veröffentlicht.

Damit klingt ein Themenkomplex an, der bislang noch viel zu wenig publizistisches Interesse gefunden hat. Welchen Weg unsäglicher Leiden die Mitglieder der türkischen kaiserlichen Familie gehen mußten und teilweise noch immer gehen, hat der bekannte Istanbuler Publizist Kadir Misiroglu zum Thema seines Buches „Osmanogullarinin Drami" (Das Drama der Söhne Osmans) gemacht, für das er 1974 mit dem Jury-Preis der Stiftung für Nationale Kultur der Türkei ausgezeichnet wurde

"OSMANOĞULLARININ DRAMI" isimli eserimiz hakkında tanıtıcı bir yazı neşreden Alman Kralcılarının mecmuası "Ebre und Auftrag'ın kapağı ve bahsi geçen makalenin başlığı (Bkz. Dipnot 9).

larda demokrasi var. Bizde ise; olmaz. Milletin istemesi yetmez. Neden? Çünkü, güdümlü bir idare altındayız. Hem yarı münevverlerimizin ve hem de onları perde arkasında idâre edenlerin razı olması lâzımdır."

Kablî bir mülâhaza ile kemalist olduğunu bildiğim hukuk profesörünün şu fikirlere nasıl olup da tasdik tavrı aldığını, bunun sırf bir **"nezaket sâikası"** ile izahı kaabil bulunmadığını düşünerek kendisine zikrettiğim hatırlatmayı yapmış ve dışarıda konuşmayı teklif etmiştim. Bunun üzerine O:

" - Hayır, hayır asla!.. Burada konuşalım. Talebeler ne düşünürlerse düşünsünler. Ben bir ilim adamıyım. İnandığım hukukî prensiplere uyan her düşünceyi kabul ederim. Ancak doğruyu tesbit başka, onu gerçekleştirme başkadır. Tesbit, ilim adamlarının, gerçekleştirme ise, hareket adamlarının işidir. Bana gel bu doğruları gerçekleştirmek için bir iş yapalım, dersen gelmem!.. Ama, şu .... şu doğru değil mi, diye soruyorsun. Benim inandığım ilmî ve hukukî prensipler açısından doğru olan bir şeye ben nasıl doğru değil, diyebilirim?!"

Tam bu sırada dersin hocası geldi. O da tanıdığım bir kimse değildi. Asker veya sivil olduğu hakkında da bir fikrim yoktu. Daha doğrusu hatırlamıyorum. Yanımdaki profesör benden müsaâde isteyerek çıkıp gitti. Ben de sivillerin sınıfında seyrek oturulan arka sıralardan birine geçtim. Güya ben de o sınıfın talebesi imişim. Kürsüye geçen Hoca:

" - Biliyorsunuz, dersimiz tarih" dedi ve ilâve etti:

" - Kitaplarınızı kapatın, sizi imtihan edeceğim!.."

---

idare etmiş olan bir hanedanın çocuklarını tam 50 yıl yâdellerde süründürüp, açlığa mahkûm eden başka bir millet mevcud değildir.

Sonra benim oturduğum kısma doğru eliyle işaret ederek:

" - Sen, tahtaya gel." dedi. Bu anda içimi bir kasvet bastı ve zihnimden süratle şu düşünceler geçti. Âdeta kendi kendimle konuştum.

" - Eyvah!... Şimdi ne yapmalı!.. O'nun istediği gibi anlatmak, benim işime gelmez. Benim bildiğim gibi anlatmamı da o kabul etmez! Tadsız bir iş olacak. Benim kitabım bile onlarınkinden farklı.."

Sıranın üzerine abanır gibi yavaşça doğruldum. Elimi önümdeki tarih kitabına attım. Kirli sarı bir renkte ve diğer talebelerinkinden farklı olarak cönk gibi yandan açılmaktaydı. Derse kalkmak iste-meyen tembel talebeler gibi, ağırdan aldığım bu sırada, yarı doğrulmuşken bir de baktım ki, benden bir iki sıra önde oturanlardan birisi tahtaya doğru ilerliyor. Hoca da ona:

" - Hayır seni çağırmadım!.., demiyor. Bu durumu müşâhed edince, imtihan için beni değil, o arkadaşı tahtaya dâvet etmiş olduğunu kavrayarak rahat bir nefes aldım ve yerime oturdum. Sonra gayrî ihtiyarî elimi sıranın gözüne soktum. Hayret, burada umulmadık bir şey vardı: Tamamiyle yolunmuş besili, yağlı bir bıldırcın!.. Kendi kendime:

" - Allah Allah!.. Şu mübârek hayvanı da buraya kim koymuş! Amma da besili!.. Fakat içini temizlememişler" diye söylendim. Onu avucumda biraz sıktım ve:

" - Acaba şöyle biraz sıksam, içi temizlenir mi?" diye mırıldandım.

Tahtaya kalkan arkadaşın ne anlattığını hatırlamıyorum, zira bıldırcın ile uğraşırken uyandım.

O sırada mes'ud bir tesâdüf eseriyle vâlidem bizde misafir kalıyordu. On yedi yaşımdan bu yana kendisiyle çok nâdir beraber olabildiğim bu son derece ehl-i hal ve ferâset sahibi kadına rüyamı anlattım ve acele ile O'nun tabirini beklemeden kendi fikrimi söyleyiverdim:

" - Bu ihtilâl bana dokunmayacak..."

Gayet az konuşan vâlidem:

" - İnşallah" demekle iktifâ etti.

Refikamsa, ihtilâl beyannâmelerini tahlil ederek, bunun mutlaka İslâm'a karşı yapıldığını bu sebeple de beni rahat bırakmayacaklarını söylüyordu.

●

12 EYLÜL'DEN ON GÜN ÖNCE
TESÂDÜFEN BİR İTALYAN GAZETECİDEN
ÖĞRENDİĞİM KORKUNÇ GERÇEK:

İHTİLÂL OLACAK!..

ÇÜNKÜ AMERİKA TÜRKİYE'NİN İRAN GİBİ OLMASINDAN KORKUYOR!..

12 Eylül 1980 günü Cuma idi. Sokağa çıkma yasağı konulduğundan hiç kimse Cuma'ya gidemedi. Tabii biz de evde mahpus kaldık.

Tuhaftır, 27 Mayıs İhtilâli de Cuma'ya rastlamıştı. O gün de sokağa çıkma yasağı konulmuş ve hiç kimse Cuma namazı için camilere gidememişti.

Ben o zaman Süleymaniye'de Yoğurtçuoğlu Sokakta **"Karadeniz Talebe Yurdu"** adıyla husûsî bir yurt çalıştırıyordum. Muhteşem Süleymaniye Câmii yüz metre ilerimizde idi. Sokaklarda in cin top oynuyordu. Yurdun terasından Galata ve Unkapanı köprüleri görülüyordu. Oradan şehri temaşa ettiğimizde arada bir gidip gelen askerî cipler görülüyordu. Sonradan öğrendiğime nazaran ihtilâl gece yarısından sonra başladığı için câmiler sabah namazı dahil hiç açılmamış. Otoriteye bu kadar bağlı bir milletle ciddî bir kalkınma hamlesi yapamayan idarecilere ne demeli bilmem ki...

Ertesi gün sokağa çıkma yasağı gecelere münhasır hale getirildi. Akşam vakitleri yasak başlamak üzere iken milletin otobüslere, vapurlara bir hücûmu vardı ki...

Gündüz yollarda sık sık hüviyet yoklaması yapılıyordu. Ez kaza hüviyetiniz yanınızda yoksa derdest edilip tarihî Harbiye Binası'nın dehlizlerine veya Davutpaşa Kışlası'na gönderilir, niçin geldiğiniz anlaşılıncaya kadar da orada ihtilâttan men yani hiç kimse ile görüştürülmeden aylarca yatardınız.

12 Eylül'de de aynen böyle oldu. Şu farkla ki, 12 Eylül'de imzasız ihbarlar dikkate alınmadı. Bir de mahkeme kararı olmadan **"göz altına alınma"** denilen nezâret müddeti üç ayla tahdid edildi. Eh bu seferkiler daha tecrübeli ve plânlı olduklarından bu kadarcık fark tabii idi.

Gerçekten 27 Mayıs İhtilâli'nin nâzımı **İnönü**[10], 12 Eylül'ünkü ise, Amerika'ydı. Hava Kuvvetleri Kumandanı **Tahsin Şahinkaya**

---

10 - 27 Mayıs İhtilâli'nin **İnönü**'nün tertip ve tensiki ile gerçekleştiği inkân gayri kaabil bir gerçektir. Seçimle tekrar başa geçmek ümidini kaybeden, bir hayli yaşlandığı için de beklemeye tahammülü olmayan **İnönü**'nün bu hâdisedeki meş'um rolünü 27 Mayıs İhtilâlcileri'nden rahmetli **Dündar Taşer**'in ağzından çok kereler dinlemişimdir.

O'nun söylediğine göre **İnönü** 27 Mayıs Sabahı gidip Çankaya'ya yerleşmiş, ihtilâlcillere en son katılan biri olan ve kendisiyle 1943 Türkçülük - Turancılık davası dolayısıyla eski bir hesabı olan **Albay Türkeş**, O'nu Çankaya'da emniyette olamayacağı gibi sudan bir bahane ile evine postalamış, evinin etrafını da yine güya emniyet için askerî kordon altına almış imiş. Zevâhiri korumak için de radyoda **" İnönü'nün hayatı emniyette"** olduğu yolunda bir tebliği neşrettirmişti ki, bunu ben de hatırlarım.

İnönü, 1943'te adı **Hüseyin Feyzullah** olan **Albay Türkeş**'i o gün tanımış mıydı? Pek sanılmaz. O'nun Milli Birlik Komitesi'ndeki sağlam adamı, sonradan ihtilâl içinde ihtilâl yapacak olan **Cemal Madanoğlu** idi. Evet **Madanoğlu** İhtilâl içinde ihtilâl yapmış fakat bu da **İnönü**'nün maksadına ulaşmasına yetmemişti.

arkasından da **Kenan Evren** Amerika'ya gidip gelmişti. Hatta **Evren**'in gidip gelişi 12 Eylül'den birkaç gün evveldi. Havaalanının şeref salonunda gazetecilerin suallerine cevap verişi çok mânidardı. Meclis'te reisicumhur seçiminin kilitlenmesi vesilesi ile fütursuzca siyâset yapmıştı.

O zaman Genelkurmay Başkanı olan **Evren** sivil giyinmişti. Sırtında beyaz renk bir trençkot vardı. Alabildiğine Meclisi tenkid ediyordu. Televizyonda bu tavrı müşahede edince bir şeyler olacağını tahmin etmiştim.

Esâsen 12 Eylül İhtilâli'nden on, on beş gün önce yaşadığım bir hâdise de böyle düşünmemi kolaylaştırıyordu. Hâdise şudur:

MSP Merkez Umûmî Hey'eti (Genel İdare Kurulu) toplantısı için Ankara'ya gidiyordum. Bu, son toplantımız olmuştu. Uçağı kaçırdım. Müteâkib uçağı beklerken Yeşilköy Hava Meydanı'nın kafeteryasında bir kahve içeyim dedim. Başka boş yer olmadığı için masamdaki boş bir sandalyeye, az sonra, müsaade isteyerek bir yabancı oturdu. Biraz sonra birtakım gazeteler çıkararak okumaya başladı. Gazetelerin çoğu İngilizce'ydi. Adam puro içiyordu. Ben O'nu önce İngiliz zannetmiştim. Konuşunca İtalyan olduğu ortaya çıktı. Adam da Ankara'ya gidiyormuş.

Daha sonra uçağa dâvet edildiğimizde baktım o da kalktı. Demek aynı uçağa bilet almışız. Uçakta da yan yana oturduk ve ahpaplığı ilerlettik. Gazeteciymiş. Ankara'ya parti liderleri ile görüşmek maksadıyla gidiyormuş. Benim MSP Merkez Hey'eti azâsı (Genel İdare Kurulu üyesi) olduğumu öğrenince:

" - Beni sayın **Erbakan**'la görüştürebilir misin?" diye sordu.

" - Tabii!.." dedim ve O'nunla ne hakkında görüşmek istediğini sordum.

" - Türkiye'de bir askerî darbe olup olmayacağı mevzuunda düşüncelerini öğrenmek istiyorum. Bütün partilerin liderleri ile görüşeceğim..." dedi.

" - O ne der bilmem, ama ben sana kendi kanaatimi söyleyeyim. Türkiye'de bir askerî darbe olmaz!.. Askerler buna isteksizdirler. Zira iktisadî şartlar çok ağırdır. Üstelik her darbede ordu biraz daha yıpranıyor. Bizde ordu tarihî alışkanlıklarla - âdeta - mukaddes bir müessesedir. Türk Milleti askerlik yapmayanı adam saymaz. Böyle bir müessesenin daha fazla yıpranmasını hiç kimse istemez..." dedim ve bu meâlde daha birçok şey ekledim. Hakikaten o gün için samimi kanaatim de buydu.

Adam:

" - Olacak!.." diyor ve ben ne söylesem itiraz edip fikrinde mûsır davranıyordu. Söz uzadı. Altımızda Ankara görünmeye başlamıştı. Muhatabım nihayet baklayı ağzından çıkardı:

" - Olacak!.. Çünkü Amerika istiyor!" dedi. Bu bir tahmin değil bilgi mahsûlü idi. Ben adamın bir şeyler duymuş olduğunu anlamıştım. Hakikaten o günler dünyanın her tarafından çeşitli gazeteciler Ankara'ya üşüşmüşlerdi. Havada bir ağırlık vardı. Demek ki; adamların burnu koku alıyormuş. Muhatabımı biraz daha konuşturmak için yine de itiraz edince:

" - Bilmem size söylemek doğru olur mu?! Ama gerçek şu ki; Amerika Türkiye'nin İran gibi olmasından korkuyor!... Sebep bence bu!.." MSP'liyim diye " - Bilmem size söylemek doğru olur mu?!.." diye tereddüd gösteriyordu.

Etimesgut [11] Hava Limanı'nda ertesi gün MSP Umûmî Merkezi'nde buluşmak üzere randevulaşarak bu İtalyan gazetecisinden ayrıldım. Kafam karmakarışık olduğu halde MSP Umûmî Merkezi'ne geldim.

---

11 - İnkılab sar'ası, millî coğrafya üzerindeki bütün tarihî izleri silmeyi murad ettiğinden Âhi Mes'ud olan bu havalimanının adı mânasız ETİMESGUT şekline sokuldu. Tıpkı bin yıllık "**Diyarbekir**"in "**Diyarbakır**", "**Elâziz**"in "**Elâzığ**", "**Makri Köyü**"nün (yani Macar Köyü) "**Bakırköy**" yapıldığı gibi....

BİR ALBAYIN ANLATTIKLARI

MSP Umûmî Merkezi'ne geldiğimde toplantı henüz başlamamış olduğundan arkadaşlar parti sekreteri (kâtib-i umûmîsî) **Oğuzhan Asiltürk Bey**'in odasında toplanmış çay içiyorlardı. Selâmlaşıp el sıkıştık. Hâzirun arasında tanımadığım bir sima vardı. **Oğuzhan Bey** O'nu bana, beni O'na takdim etti:

" - Emekli Hava Albayı **Kemal Sönmez, Kadir Mısıroğlu**" dedi. Ben adamın elini sıkarken o âşikâr bir sevinç ve heyecanla bana sarılıp kucaklaştı ve:

" - **Ahmed Albay** vasıtasıyla sizi çok iyi tanıyor ve Eskişehir maceralarınızı da çok iyi biliyorum" dedi.

Ahmed Albay şimdi İzmir'de avukatlık yapan eski Hava Albayı ve Hâkim **Ahmed Çelik**'ti. Ben Eskişehir'in Askerî Cezâevi'nde yatarken bir kurban bayramı Cumartesi Pazar'ın da eklenmesiyle altı gün gibi uzun bir müddete denk gelmişti. Müslümanlara zulmetmekten zevk alan emekli General ve Dahiliye Eski Vekili **İrfan Özaydınlı** orada kumandandı. Kendi mıntıkasında rüyet edecek dâvâ ve suçlu (!...) kalmadığı için civar vilâyetleri dolaşıyor, evlere âni baskınlar yapıyor, kimin evinde Risâle-i Nur veya benzeri dinî kitap bulunursa onları toplayıp getirerek içeri tıkıyordu. Bir defasında Konya'nın köylerinden böyle

bir grup mâsumu evlerinde Risâle-i Nur varmış, diye harman yerinden alıp getirmişti. Adamlardan birinin ipliğini çekseniz kırk yaması dökülürdü. Vatanı yıkacak olan güya bu adamlardı. Mâksad kendine göre seçtiği hâkimlerin işsiz kalmamasını sağlamaktı. O zaman ikişer ay müddetle uzatılan örfî idârenin devamını temin ederek böylece hem personelin ek tazminat (çünkü örfi idarede vazife alan askerî personel maaşlarından ayrı olarak bir tazminat alıyorlardı.) almasını sağlamak ve hem de Müslümanlara karşı şahsî kinini tatmin edebilmekti. Bu kin o derecede idi ki; **İrfan Özaydınlı** bir defasında **"Yağmur Duası"**na çıkan Eskişehirliler'in üzerine asker sevketmiş ve defaatle câmilere ayakkabı ile girerek namaz esnasında milletin başındaki takkeleri toplatmıştı. Şehirde bayram münasebetiyle bile, dinî kartpostallar satılamıyordu.

Hapishanede tatbik ettirdiği işkence ve terör ise, başka vesilelerle tafsil edeceğimiz ayrı bir mevzudur.

Bu zikrettiğimiz Kurban Bayramı'nda mahkûmların ziyâretçilerle görüşmelerini yasak etmişti. Hatta mahkûm ve mazmunlar bu altı gün zarfında iç havalandırmaya bile çıkarılmamıştı. Bu esnâda bazı yakınlarımız, öteden beri tanışmakta oldukları **Albay Ahmed Çelik**'le irtibat kurmuş ve O'nun vasıtasıyla bir görüşme imkânı sağlamışlardı.

Ahmed Çelik Bey o zaman İstanbul'daki "Hava Harb Okulu"nda vazife görüyordu. Aralarında kıdem farkı olduğu için daha evvel beraber çalıştığı bizi muhâkeme eden mahkemenin reisi **Albay Cemil Arıcan**'ın kendisine saygı ve sevgisi varmış, O'nu ziyaret bahanesiyle âilemle birlikte Eskişehir'e gelmiş ve matlubumuz olan görüşmeyi sağlamıştı. Bunu sonradan haber alan **İrfan Özaydınlı** o günkü nöbetçi âmiri savcı, Binbaşı **Yaşar Bey**'e 32 gün oda hapsi vermiş, **Albay Ahmed Çelik**'i de önce Diyarbekir'e sürmüş, kısa bir müddet sonra da emekliye sevkettirmişti. Çünkü **İrfan Özaydınlı** müteakip 30 Ağustost'a terfi edip Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı makâmına oturmuştu. Bu

Bir İslâm Düşmanı:
Gnl. İRFAN ÖZAYDINLI

Yükselmek için kemalistliğini ispat gayretleri peşinde koşan ve bu maksatla merhum **Hüsrev Altınbaşak** ile beni mahkemeye çeşitli baskılar yaparak mahkûm ettiren, sonra da Hava Kuvvetleri Kumandanı olamayınca bu neticeyi bana karşı vaki tutumundan dolayı MSP'ce engellenmesine bağlayan ve gazetelere bu yolda beyanatlar vererek tekrar kemalistliğini ilân ve ispat imkânı elde etmiş olan **İrfan Özaydınlı....**

Bir kanunsuzluk sembolü olan bu adam ne yazık ki; daha sonra **Ecevit** kabinesinde İçişleri Bakanı olmuş, ancak dirayetsizliği çabucak sabit olmakla ayrılmak mecburiyetinde kalmıştır.

Mahkemenin vermiş olduğu beraat kararını yırttıran, koğuşlarda maznun, maznunlar önünde astsubay döven ve bize karşı günlük işkence programları emreden bu sahte kemalistin gerçek yüzünü ileride yayınlanacak olan " **Bir Muhakemenin Muhakemesi** " isimli eserimizde bulacaksınız.

sıfatla hem Eskişehir Örfi İdare Mahkemesi'ne ve hem de Askerî Temyiz'e baskı yaparak bize önce yedi sene hapis cezası verdirip sonra da bunu Askerî Temyiz Mahkemesi'nde nasıl temyiz ettirdiği - ileride anlatılacak olan - ayrı bir fasıldır. İşte Albay **Kemal Sönmez**'in bahsettiği **Ahmed Albay**, bu **Ahmet Çelik**'ti.

O gün MSP Genel İdare Kurulu (Merkez-i Umûmi İdare Heyeti) toplantısının başlaması her nedense bir hayli geç oldu. Bu aradaki uzun zaman zarfında sohbet koyulaşıp dallanıp budaklandı. Bu esnâda davamıza gönülden bağlı olduğu anlaşılan ve o gün yüksek kademedeki kumandanların tutumuyla ilgili bazı şeyler söylemek istediği anlaşılan fakat her nedense açılamayan emekli **Albay Kemal Sönmez**'in dilinin altında bir bakla olduğunu sezdim ve mes'eleyi öğrenmek için bir bahâne bulup O'nunla dışarıya çıktım.

Ayrı bir odada bu dindar ve vatansever insanla başbaşa görüştüm. Adam, önce MSP ve dolayısı ile dindar kadronun askerlerle dirsek teması kurmadıklarından, bu işi beceremediklerinden şikâyet etti [12].

12 - Hakikaten bu hususta ciddi hiçbir şey yapılamadığı gibi bazen antipati dâvet edecek davranışlara da vücûd veriliyordu. Bir defasında mezheben Şâfii olan bir bakanımız Genel Kurmay Başkanı'nın (Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reisi) Hanımından - abdesti bozulacağı korkusuyla - elini kaçırmış ve bu hâdise askeri rüesaca, yadırganmıştı. Son devrin büyük meşâyihinden olup şahsı ve bütün müridâni ile birlikte MSP'yi bâhişkâr bir sûrette desteklemiş bulunan **Dede Paşa Merhum**'a bu vak'a anlatıldığında Hazret buyurmuş ki.

" - Sakın ha, kendinizi yadırgatmayınız. Bunun adı siyâset!.. Ben o zatın yerinde olsaydım o kadının analık niyetiyle elini öper, sonra da gider abdest tazelerdim."

Merhum **Dede Paşa Hazretleri** dâima şöyle buyururdu:

" - Şeriat-i Garra gelinceye kadar zâhir âdâbından muafsınız. Ütülü ve temiz elbise giyiniz. Gravat takınız. Bunların çoğu İslâm'a bilmeden düşmandırlar. Arada bir sıcaklık ve samimiyet ihdas ederek kendilerine hak ve hakikati duyurmaya çalışınız. Zamanımız siyaset zamanıdır."

O sene 30 Ağustos merâsimlerine öteki partilerin liderleri meyanında **Erbakan**

Sonra diğer partilerin askerlere sempatik görünmek için ne çarelere başvurduklarını anlattı. Bu taktiklerin umulmadık bir mahalde bile meyve verebildiğini, zira antimilitarist olduğu muhakkak bulunan Ecevit'in dahi ordu kademelerinde sempatizanı bulunduğunu söyledi ve ilâve etti:

" - Biz askerler siviller, gibi hayatla fazla haşır neşir olmadığımızdan saf ve sâde düşünürüz. Bunun size en üst kademe-

Hoca da çağrılmış, fakat dâvetiye elden ulaştırılmak üzere eski bir bakan arkadaşımıza verilmiş, O da bunu kendisi için sanarak açıp bakmamış. Böylece davet edilmediğini sanan Erbakan da durumu belli etmemek için Of'ta vefât eden bir büyük âlimin cenazesine katılmak üzere Ankara'dan ayrılmıştı. Bu hâdise sebebiyle o günkü Genel Kurmay Başkanı Kenan Evren ile aralarında gazetelere kadar akseden bir atışma cereyan etmişti.

Kimi böyle zuhûlden kimi de eski bir jandarma subayı olan İhsan Karaçam'la bazı partililer arasında evvelce ortaya çıkmış olan bir ihtilâftan doğan endişe ile askerlerle güzel bir temas yollarının açılması gerçekleşememişti. Halbuki bir iki nokta hariç askerî şahısların MSP görüşlerine teşne olmaları her zaman mümkündü. Tab'an milliyyetçi olan askerlerin mukaddes ocakları, "muhafaza" için kurulmuştur. Ayrıca ekseriyetini orta sınıf çocuklarının teşkil ettiği Ordu, bilhassa "Kıbrıs Harekâtı"nın iç yüzünü bilse, "Harb Sanayii" kurulması gibi ehemmiyetli mes'elelerde MSP görüşlerine vâkıf bulunsa, umulurdu ki; birkaç mes'eleye bakış açısı dışında askerî şahıslarla anlaşma hasıl olabilirdi. Bu da vatan ve millet için son derece hayırlı olurdu. Ne yazık ki sâdece haklı olmak yetmiyor. Hakkı tebliğe salih (uygun) vasıtalara mâlik olmadıkça tabii dostlarınızla bile ciddi bir ünsiyet peydah edemiyorsunuz. Bu gerçek hiç olmazsa yarınlar için dikkate alınmalı ve Dede Paşa merhumun tenbihatı istikametinde yürümelidir.

Komünistler antimilitarist oldukları ve bu sebeble askerlerle bağdaşmaları muhal bulunduğu halde, bugün pek çok askerî sempatizan (mûhib) sahibidirler. Bunun, şahıslar ve hareketler hakkında kâmil bir bilgiye sahip olmamak gibi başka sebebleri olsa bile yine de ibret almaya değer bir yönü vardır.

Doğru olan, onlarla antidemokratik bir iş yapmak değil, haksız ve yersiz bir husûmete mâruz kalmaktan kurtulmak üzere kendimizi anlatabilmektir. Bunun için meşâyih-i ikramdan Dede Paşa merhumun sözleri her tarafa altın harflerle yazılmaya layık bir değerdedir.

deki bir kumandandan misâl vereyim. Biz İzmir'de bir zamanlar **Tahsin Şahinkaya**'nın (Vak'a anlattığı zaman hava kuvvetleri kumandanı) emrinde vazife görüyorduk. Bir gün baktım ki **"Risâle-i Nur"**lar aleyhine bir tâmim neşretmiş, bunda Risâle-i Nur'un erat ve zâbitan tarafından bulundurulması, okunması yasaklanıyordu.

Ben de daha önce Risâle-i Nur'ları okuduğumdan, bunlarda vatan ve milletin aleyhinde olacak hiçbir şeye tesâdüf etmemiştim. Kendisiyle bazı Pazarları eğlence kabilinden balık tutmaya çıkardık. Böyle bir günde, küçük küçük risâlelerden bir ikisini cebime koyup O, oltasını denize atmış beklerken, ben de O'na kitap okuyayım diye düşündüm.

Teklifimi kabul etti. Dinledikçe zevk alıyor ve ikide birde:

" - Bu ne kitabıdır, kimin kitabıdır?" diye soruyordu.

Cevap vermiyor ve okumaya devam ediyordum. Merakını artırmak için o sordukça ben:

" Bekleyiniz!.." diyerek okumaya devam ediyordum.

Seçtiğim kısımlar sosyal, sulh, selâmet, adâlet ve kardeşlikle alâkalı idi. Paşa dinlediklerine hayran kalmıştı. Takdiri had safhaya ulaştığı bir anda:

" - İşte bu kitap, sizin geçen gün yasakladığınız Risâle-i Nurlardan biridir!.." dedim. Şaşıp kaldı.

" - İşte azizim biz askerler böyle safız. Eğer, MSP'nin askerî ve iktisâdi mevzulardaki görüşleri lâyıkı ile bilinse, emin ol bizim arkadaşlar tarafından büyük bir alâkaya mazhar olur. Halbuki, bugün, gerçek maâlesef bunun aksinedir." dedi.

Ordu'da tahrikler neticesi vücud bulan bazı cereyanların zaman zaman vatan ve millete pahalıya mal olacak tehlikeli noktalara ulaştığını söylerken, **"12 Mart Muhtırası"** na nasıl gelindiğini anlattı. Meğerse 12 Mart Muhtırası'ndan evvel, albaylar seviye-

sinde sol temâyüllü bir ihtilâl plânlanmış imiş. Onların arasına karışan General **Rıfat Erçıkan**'ın bir anahtarlığa yerleştirilmiş bir mikro teyple bütün hazırlık plânı konuşmalarını tesbit edip gece yarısı Genelkurmay Başkanı'nın o saatte makamına gidip ihtilâl müşebbislerini derhal emekliye sevkederek yerlerine başkalarını tâyin edip harekâtı akim bıraktığını, sonra da kuvvet kumandanlarının meşhur muhtırayı hazırlayarak tehlikeyi büsbütün uzaklaştırmak yolunu tutuşlarını hikâye etti. Bilâhare oynadığı şu rol sebebiyle General **Rıfat Erçıkan**'a solcuların iki defa sûikast teşebbüsünde bulunduklarını, birinde evinin kapı ve pencerelerinin tahrip edildiğini ve zavallının şimdi kalb hastası bulunduğunu söyledi.

Ben de, kendisine bu generalin benim vaktiyle neşretmiş olduğum **Rıza Nur'un Hatıratı** isimli kitap vasıtasıyla nasıl hidâyete erdiğini anlattım ve asıl mes'eleye geçtim.

"- Bugünkü kumandanlar nasıl?!.. Neler düşünüyorlar!? Bir kıpırdanma var mı?!.."

" - Bugünkü kumandanlar nasıl" sualine verdiği cevabı naklet-meye gerek görmüyorum. Zira bunlar daha sonra Millî Güvenlik Konseyi'ni oluşturdukları için okuyucularım onları çok iyi tanımaktadır. Esasen Albay **Kemal Sönmez** de bugün herkesin bildiği şeyleri söylemişti. Sadece "beş kumandanın üçü namaz kılar!.." demişti ki; galiba bu doğru çıkmadı.

Diğer suallere verdiği cevaplar ise gelirken uçakta dinlediğim İtalyan gazetecisinin naklettiğimiz sözlerinin aynısı idi:

" - İhtilâl olacak! Çünkü Amerika, Türkiye'nin İran gibi olmasından korkuyor!.."

Muhatabım bunları söylüyordu amma, yakınen tanıdığı kumandanlar nâmına teminat vermekten de geri kalmıyordu.

" - Bu kumandanları ben tanırım. Ne maksadla ihtilâl yaparlarsa yapsınlar, Müslümanlara zarar vermezler!.. Çünkü imanlıdırlar!

Sen yine de Hoca'ya **(Erbakan)** söyle, Ordu ile Parti arasında bir gerginliğe sebebiyet verdirmesin!.."

Kanaatim perçinleşmişti. İhtilâl olacaktı. Lâkin ne yapılabilirdi. **Erbakan Hoca'**ya veya bir başkasına bu bilgileri aktarsam inanır mıydı? Bilmiyorum. Hiçbir şey yapmaya meydan kalmadan on - on beş gün sonra 12 Eylül Harekâtı bomba gibi patladı.

●

GİDEN AĞAM, GELEN PAŞAM!

12 Eylül 1980 İhtilâli'nin gecesi ve ilk günün havasını evvelce arz etmiştim. Ondan sonra Türkiye'de takriben bir ay daha kaldım. Bu müddet zarfındaki müşâhedelerimin hülâsası şudur: Bir kere herkes kumandanların şahsiyetini, ne yapma ihtimalleri olduğunu ve ihtilâlin hakiki sebebini merak ediyordu. Umûmi tecessüsün böyle üç mihrak noktası vardı.

Kumandanların şahsiyetleri hakkında daha önce dinlediklerime ilâveten bazı kendilerini yakinen tanıyanlardan da bilgi aldım. Böylece aşırı bir yönleri olamayacağını, aşağı yukarı tahmin edebiliyordum. İhtilâl Reisi sıfatıyla **Evren**'in Konya'da yapılan bir mitingdeki konuşmasını televizyonda seyrettim. Bu mitingin manzarası şâirin:

"Aşağılık köpekleriz,
Kimi görsek etekleriz"

mısralarını hatırlatan bir basitlik manzarası arz ediyordu. **Evren** sivil liderlerden bahsettikçe:

" - Onlara bırakmayın Paşam, siz idâre edin siz!" diye bağıranlar oluyordu. Meydanı dolduranlar, aynı meydanlıktan takriben bir iki ay evvel, **Erbakan Hoca** tarafından tertiplenmiş olan ve **"Konya Mitingi"** diye pek çok tezvirata sebeb olan kalabalığa eşti. Denilebilir ki; Konya kalabalık bir şehirdir. Yâhut civar vilâyetlerden oraya adam taşınmıştır... Belki... Fakat yine de manzara halk nâmına iğrençti. Gayet iyi biliyordum ki; bir ay geçmeden aynı adamlar örfî idarenin sıkı tutumundan rahatsız olacak ve mırıldanmaya başlayacaklardı. Halkın idealist değil oportunist olduğunu o mitingin görüntülerinden bir kere daha müşahede ederek elem duydum. Lâkin asıl üzücü olan bir ihtilâl lideri olarak **Evren**'in konuşmasındaki seviye idi. Bir ara demişti ki;

" - İslâmiyet o yüce dindir ki; mezhep farkı kabul etmez... Hangi tarikattan olursanız olun kucaklaşınız!.."

Neresini düzeltelim şu iki cümledeki yanlışların!..[13]

---

13 - Her mes'elede ihtisasa az çok bir değer atfedildiği halde nedense dinî meselelerde buna pek aldırış eden olmaz. Dinin emir ve nehiyleri (yasaklan) ile herkes mükellef bulunduğu için midir ki; kahvehânelerden üniversitelere kadar, dinî bir bahis açılmaya görsün, kendini selâhiyetsiz adderek, "Ben bunu bilmiyorum!.." diyebilen bir ferd çıkmaz.

Evren'in bu sözleri zihnimde eski bir hatırayı canlandırmıştı:

27 Mayıs İhtilâli'nde İstanbul Emniyet Müdürlüğü vazifesini görmüş olan bir Albay **Abdülvahîd Erdoğan** vardı ki; kendisi ile pek çok maceralarımız olmuştur (bunları da ilerde yazacağız). İkide bir nezarete alınmam yüzünden eski bir arkadaşının kartı ile kendisini ziyarete gitmiştim. O zaman askerî personel Sirkeci'deki Sansaryan Hanı'nın beşinci katında **"Siyasî Kısım"**da bannıyordu. Bu katın bir tarafını da örfî idareye vermişlerdi. İçeriye zorla girmiş olmama rağmen akşama kadar tutuklu kaldım ve akşamüzeri şapkasını almış gitmekte olan binbaşı **Fuad Bey** (sonra Paşa, **Fuad Yılmaz**) beni görüp de alâkadar olmasaydı, o gece orada misafir kalacaktım. **Fuad Bey**'in yardımı ile **Albay Abdülvahid Erdoğan** ile görüşme imkânı buldum.

Kendimi takdim edince adam yerinden hışımla kalktı. Lâkin ibraz ettiğim kart ve **Fuad Bey**'in sözleri O'nu biraz yumuşattı. Beni odanın kenarındaki bir sehpanın etrafına oturttu ve karşıma geçip güya nasihate başladı:

Adamların kültür ve dinî bilgi seviyesi bence bu bir cümle ile belli oluyordu. Bununla beraber beş kişi hâkim-i mutlak kesildikleri halde her türlü sûiistimale açık Türkiye'de - biri hâriç - temiz kaldıklarını objektif bir sûrette tahlil etmek gerekir ki; biz bunu ileride başka bir vesile ile yapacağız.

Daha ihtilâlin ilk günlerinde başta Temyiz Mahkemesi hâkimleri olmak üzere, üst kademe bir tebrik bahânesi ile adeta **"arz-ı ubûdiyet"** gösterisi kuyruğuna girmişlerdi. Beş general de bu merâsimlerde "bi'at" kabûl eden birer hükümdarı andırıyorlardı. Rollerini ne de çabuk hazmetmişlerdi. TV'de bu sahneleri gördükçe düşünüyordum ki, son asırda büyük ve azametli imparatorluğumuzun geniş ve mümbit topraklarını kaybederek küçük bir Türkiye haline gelişimiz elbette hazindir. Lâkin bundan daha hazin olanı milletimizin yediden yetmişe şahsiyetinden pek çok şey kaybetmiş olmasıdır. Bu manzaraları TV'de seyrederken bir **Tevfik Paşa** bir **Hindenburg** ve benzeri fazilet kahramanlarına dâir zihminden düşünceler geçiyordu [14].

" - İslâmiyet o dindir ki; Nurculuk, Süleymancılık, Hanefilik, Nakşibendilik, Şâfiilik tanımaz."

Adama ne diyebilirdim. Bütün bu kelimeleri aynı kategoriden sanıyordu. Üstelik şarhoştu. Ağzı leş gibi kokuyordu. Sabah girdiğim emniyette akşama kadar aç bîilaç endişe içinde beklemiştim. Bir an evvel kurtulmak için her dediğine başımı sallamaktan başka çarem yoktu. Evren'in yukarda meâlen naklettiğim cümlelerini duyunca, **Albay Abdülvahid Erdoğan'ı** hatırlamaktan kendimi alamadım. Demek ki orduda eski tas eski hamam hali vardı.

14 - Kuvvete tâbi olmayarak - menfâatına rağmen - hak bildiği yolda yürüyenler, müteveffa Kennedy'nin **"Fazilet Mücadelesi"** isimli kitabında topladığı cinsten vak'aların kahramanlarıdır. Bizim tarihimizde de böyle pek çok hadise mevcuddur. ncak millî hüviyetimizden dönüş başladığı günden itibaren böyle müstesna davranışlar giderek azalmıştır. TV'yi seyrederken hatırıma gelmiş bir - iki şahsiyyetli davranışı burada nakletmek isterim:

Son Osmanlı sadrazamı **Tevfik Paşa "Kuvay-ı Milliye"**ye son derece üzâhir davranmış ve bu yüzden kendisi hakkında **M. Kemal Paşa**'nın mahûd utkunda **"vatanperver vezir"** ifadesi yer almıştır. Oğlu **İsmail Hakkı** (Orbay)

Umûmi tecessüsün ikinci odak noktası ihtilâl liderlerinin ne yapma ihtimalleri olduğu idi. Ben kendime göre bazı tahminlerde bulunuyor ve bu adamlardan aşırı bir şey - müsbet veya menfi - beklemiyordum. Üstelik büyüklerden birisi daha ilk günlerde:

" - Umdukları ve düşündüklerinin yüzde doksanını yapamayacaklardır" demişti. İhtilâlin arka plânına az çok vâkıf bulunduğum için bu söz de yüreğime su serpiyordu.

Doğrusu bu beş kişinin CHP'yi kapatmak, din derslerini bütün mekteplere **"mecburi"** sıfatı ile koydurmak ve İsrail ile münasebetleri asgariyeye indirmek gibi icraatları olabileceğine o gün asla ihtimal vermiyordum.

Bey'in bize anlattığına nazaran 1930'lu yıllarda iyi niyetli birisi **Tevfik Paşa'nın** tecrübelerinden devletçe istifade edilsin diye O'nu **M. Kemal Paşa** ile görüştürmek istemiş. İşi tezgâhlarken iki tarafın da gururunu düşündüğünden **M. Kemal Paşa'ya Tevfik Paşa'nın** kendisi ile görüşmek istediğini, **Tevfik Paşa'ya da M. Kemal Paşa'nın** kendisi ile görüşmek istediğini söylemiş, Görüşme kat'ileşmiş, randevuya bağlanmış olduğu bir sırada **Tevfik Paşa** soruvermiş:

" - Nerede görüşeceğiz?"

Aradaki zat:

" - Dolmabahçe Sarayı'nda" deyince **Tevfik Paşa:**

" - Yooo" demiş "Ben orada Padişah etekledim. O'nun bir Paşasına aynı muameleyi yapmaya vicdanım râzı olmaz."

Ne kadar ısrar edildiyse de Paşa, kabul etmemiş ve teşebbüs akim kalmış.

Birinci Cihan Harbi nihayetinde Alman İmparatoru **Wilhelm** Hollanda'ya kaçmak mecburiyetinde kalmıştı. Almanya ise tamamen başsız bir durumdaydı. Bir anarşi girdabına sürüklenmişti. **Hindenburg'a** demişler ki:

" - Senin yaygın bir şöhretin var. Almanya'yı bu keşmekeşten kurtarabilirsin. Seni reisicumhur seçelim."

Hindenburg:

" - Hayır" demiş "Ben Kral'a sadâkat yemini yaptım. Bu sebeble asla Reisicumhur olamam!"

Durumdan haberdar olan **Wilhelm** resmen yeminini kendisine iâde ettiğini bildirmedikçe **Hindenburg,** Alman Reisicumhurluğunu kabul etmemiştir.

Bir bunu, bir de bizim **M. Kemal Paşa'mızı** düşünün!

Ne demeli.....

" Ol faziletin şimdi yeller eser yerinde."

Hukuk Fakültesi'nden bir arkadaşım E. vilayeti Adalet Partisi başkanıydı. Kendisi ihtilâl gecesi henüz harekât başlamadan **Süleyman Demirel'e** telefon etmiş ve ihtilâl ihtimâli üzerinde durarak fikrini sormuş. Kendisinin bana anlattığına göre **Demirel:**

"- Evet olacak!.. Haberimiz var! Lâkin korkma, bize bir şey olmayacak!" demiş.

Demek ki; **Süleyman Demirel** ihtilâlden haberdar idi. Sonra başka öğrendiklerimle bu bilgileri birleştirince anladım ki; **Demirel** bu ihtilâlden sadece haberdar değil, aynı zamanda methaldardı. Bunun da sebebi gayet basitti:

Biz MSP olarak azınlık hükümeti olan AP'den desteğimizi çekiyorduk. Önce **Erbakan Hoca'nın** başkanlığında yeni bir hükümet düşünülmüş, **Ecevit** eski ortaklığı yıkmakla yaptığı hatayı kavramak mevkî ve mecbûriyetinde kaldığından bunu kabul etmiş, Adalet Partililer bu anlaşmayı bozmak maksadı ile **Erbakan Hoca** hakkında meş'um **"eroin"** hikâyesini allayıp pullayıp basına sızdırmış, bundan sonra partisiz bir başbakan idaresinde **"Milli Koalisyon Hükümeti"** düşünülmüş, bunun için namzet dahi bulunmuş idi: **Mehmed Özgüneş.**

Bu maksadla diğer partilerden de birer ikişer adam ayarlanmış, Irak'dan petrol vaadi alınmıştı. Çünkü o sırada hükümeti devr alacak kadro için en büyük handikap petrol idi. Irak, kurulacak yeni hükümetin İsrail'le münâsebetlerini kesmesi ve Yahudilerin **"Kudüs"**ü başşehir yapmak kararının protesto edilmesi mukabilinde istenildiği kadar petrol vermeyi vaad etmişti. Böylece hükümetin yıkılması an meselesi haline gelmiş bulunuyordu.

İşte bütün bu hazırlıklardan az çok haberdar olan **Demirel** "Bana yar olmayan, onlara da yar olmasın!" kabilinden ihtilâl hazırlıklarına yeşil ışık yakmıştı. Onun da diğerleri ile birlikte **"Uzunkaya"**ya gönderilmesi, güya objektif (âfâkî) davranıldığı görünümü vermek için idi. Fakat yarı yolda hesaplar değişmiş, menfaatler çatışmış ve sonraki gayri melhûz hâdiseler hûsûle gel-

miştir.

İşte ihtilâlin bir ucu Amerika bir ucu da **Demirel**'in iktidar hırsına bağlı sebepleri kısaca bundan ibaretti. Bunları daha Türkiye'de iken biliyor ve hadiselerin nasıl gelişeceğini merakla bekliyordum. İhtilâlin üzerinden tam bir ay geçmişti ki; 12 Ekim 1980'de gece yarısı gelen bir telefon üzerine Ankara'ya çağrıldım. Davet eden arkadaşlarımızdan birisiydi. Sebep söylemiyordu. Bir - iki gün evvel Uzunkaya'daki misafirler tahliye edilmiş ve **Erbakan** Hoca da çoluk çocuğuna kavuşmuştu.

Ertesi gün uçağa atladım ve çağrıldığım adrese gitmek üzere Ankara'nın yolunu tuttum.

●

TEVKİF KARARI GÜNÜ

Ankara'ya indiğimde sabahın sekizi idi. Bir taksi tutup verilen adrese gittim. Burası arkadaşlarımızdan **Yâsin Hatipoğlu**'nun yazıhânesiydi. Avukatlık yapıyordu. Kendisi de benim gibi topun ağzında idi.

Biraz hoşbeşten sonra çağrılışımın sebebini açıkladı.

Erbakan Hoca, Uzunkaya'dan serbest bırakılalı 3 - 4 gün olmuştu. Arkadaşın anlattığına göre, o akşam tekrar içeri alınmıştı. Örfi İdare Mahkemesi'nde bütün Merkez-i Umûmî (Genel İdare Kurulu) Hey'eti'nin toptan tevkifi isteniyormuş. Her ihtimale karşı tespit edilmiş olan iki avukata noterden vekâlet çıkartıp vermeliymişiz.

Bu sırada oraya **Mazhar Gürgen Beyatlı** gelmişti. O da İstanbul'da oturuyordu. O'nu da çağırmışlar imiş. Ayrı ayrı uçaklarla gelmişiz. Orada buluştuk.

Çaylar, kahveler içildikten sonra **Yâsin Hatipoğlu** bize bir genç kattı ve imza edilecek evrak için bizi bir yere gönderdi. Ben Ankara'yı hiç bilmem. Onun için gittiğim yerleri de yalnız olsam -imkânsız- bulamazdım. Oraya kaç sefer bilmecbûriye gittimse kaçmak için fırsat aramışımdır. Devamlı Ankara'da oturabilen

Müslümanlara - hâlâ - şaşarım.

Söylenilen evrakı imzaladıktan sonra **M. Gürgen Beyatlı** ile bir notere gittik. İstenildiği şekilde vekâletnâmeleri çıkarttırıp çantamıza yerleştirdik. Artık kurbanlık koyunlar gibi tevkife hazırdık. **M. Gürgen Beyatlı** konuşmaları ile kendini mukadder görünen bu âkıbete hazırlıyordu. Fakat benim içim rahattı. Zira önce ihtilâl günü gördüğüm rüyâya bel bağlamıştım. Her büyük hâdisenin seyrini Cenab-ı Hak bana dâima göstermişti. Bir de Eskişehir Askerî Cezaevi'nde rahmetli **Hüsrev** (Altınbaşak) **Efendi**'nin sözleri yüreğime su serpiyordu. Merhum bana istikbal hakkında ne söylemişse çıkmıştı. O'nun kerâmet ve kehânetine inanıyordum. Bir keresinde demişti ki, "Artık bundan böyle bana da, sana da hapis yatmak yok... Bu, sondur!"

Bu mübârek insan **12 Eylül**'ü göremeden âhirete intikal etmişti. Şâyet yaşasaydı tekrar hapse girmemesi - herhalde - düşünülemezdi. Zira evinden dışarı çıkmayan bu mübârek insan - sırf ziyâretçilerinin çokluğu bahane edilerek - her patırtıda içeri alınıyor ve **"Nurculuğun zamanımızdaki lideri"** sensin denilerek kendisine yapılmadık zulüm bırakılmıyordu. Artık O'nun dosyası ölümüyle - dünya plânında - kapanmış ve kerametinin kendisine âid kısmı da gerçekleşmiş oluyordu. Peki ya benim için söyledikleri... O da muhakkak çıkacak diye içimde bir ümid vardı. Fakat bunları arkadaşım **Mazhar G. Beyatlı**'ya söylemiyordum.

Noter, **Korkut Özal Bey**'in sanırım Karanfil Sokak'taki evine çok yakınmış. O sırada kendisi İstanbul - Ankara yolunda müthiş bir trafik kazası geçirmiş, bir iki kişi ölmüş, kendisi de gayet ağır bir sûrette yaralanmış, vücûdu hurdahaş olmuştu. Alçılar içinde evinde yatıyordu.

Mazhar Bey, şöyle bir geçmiş olsun demek için evine kadar gitmemizi teklif etti. Kabul ettim. Telefonlaştık.

"- Buyrun!..."
denildi. Gittik.

Biz içeri girerken Avrupa Millî Görüş Teşkîlâtı Umûmî Reisi **Dr. Yusuf Zeynelâbidin** yanında birkaç arkadaşı ile çıkıyordu. Belli idi ki biz zile basınca çıkmak ihtiyacı hissetmişti. Zira dargındık [15]. Nefsimi ayak altına alarak elini sıktım ve kendisine hem:

" - Hoşgeldin!...." hem de:
" - Güle güle!" dedim.

Korkut Bey yerinden kalkamıyordu. Alçılar içindeydi. Arayanlara seyyar bir telefonla cevap veriyordu.

Sohbet ettik, yemek yedik, namaz kıldık, saat öğleden sonra üç oldu. Müsaade isteyip ayrıldık.

Çıkarttığımız vekâletnâmeleri tevdi etmek üzere tekrar **Yâsin Hatipoğlu**'nun yazıhanesine geldiğimizde kendisi yoktu. Saat üçü çeyrek geçiyordu. Bizi genç yardımcısı karşıladı.

" - **Yâsin Hatipoğlu** nerede?!" dedik. Genç hayretle yüzümüze baktı ve:

" - Eve hazırlık yapmaya gitti!..." dedi.

" - Ne hazırlığı?!..." diye sorduk.

" - Haberiniz yok mu?!" dedi.

"- Hayır!... Neden?!.." dedik.

---

15 - **Dr. Zeynelâbidin,** Fakülte sıralarından arkadaşımdı. Son derece saf ve temiz bir Müslümandı. Kendisini Millî Görüş Avrupa Umûmî Reisliği'ne ilk teklif eden de bendim. Hatta bu maksadla Aachen'da, "**Bilâl Câmli**"ndeki toplantıya da başkanlık etmiştim.

Sonradan bazı câhil heveskârların iğvalarına kapılarak, MSP'de ne kadar yüz akı insan varsa hepsine cephe almıştı. Başta ben olmak üzere **Korkut** Bey de bunlardan biriydi. **Dr. Yusuf** şimdi Allah'ın rahmetine kavuşmuştur. Berlin şehidliğinde yatıyor. Bu sebeple bu eski defterleri karıştırmakta fayda görmüyorum. Sonsuz iyi niyetine rağmen çocuksu sâfiyeti sebebiyle birtakım eşirranın cürüm âleti olmuş ve çok gönül kırmıştı. Mevlâ rahmet eylesin!

" Hepiniz için tevkif kararı çıktı!... Saat üçte kısa haberlerde (yani onbeş dakika önce) isimlerinizi saydılar... Gidip teslim olmanızı istiyorlar!.. Zaten evvelce bakanlık yapmış olanları - adresleri polisçe mâlum olduğundan - karar çıkmadan, geceleyin evlerinden alıp götürmüşler." dedi.

Bu izahat üzerine **Mazhar Bey**'le bir anlık birbirimize bakıştık. Kulaklarımda **Hüsrev Efendi**'nin sözleri çınladı ve içimde bir keder hissetmedim. Sanki bu haber yalandı!..

●

HAPİSHÂNE HAZIRLIĞI

Artık orada daha fazla eylenmeye mahal, yoktu. Gidip hazırlık yapmak ve hapishânenin yolunu tutmak gerekirdi. Zira bizi tanıyan bir polis denk gelirse, Örfî İdare Makamları'na yaranmak için sanki kaçacakmışız da o bizi yakalamış gibi derdest edip götürebilirdi. Ancak bir kısım eşya tedâriki de ezlemdi. Zirâ bir kere demir parmaklıkların arkasına düştünüz mü artık dışardan bir şey getirtmek bir hayli güçleşir, hatta imkânsızlaşabilirdi.

Arkadaşımızın hapishâne tecrübesi olmadığı için bunları düşünemiyor, hemen gidip teslim olmamızı teklif ediyor ve:

" - Bu dâvâ için hapis yatmak şereftir!.. El Hükmü Lillâh!..." diyordu. O'nu ikaz ettim. Aceleye gerek olmadığını anlattım. Askerî

Ceza Kanunu'na göre teslim olmakta 7 günden ziyâde gecikmedikçe bir mes'uliyet altına girmeyeceğimizi izah ettim. Üstelik ikametgâhımız İstanbul'da olduğu için gecikmemizin normal bulunduğunu, tesâdüfen Ankara'da bulunmasak zaten hemen teslim olma imkânımızın tabiî olarak mevcud bulunmayacağını ekleyerek bir yerde sâkin sâkin bir durum muhasebesi yapmayı teklif ettim.

Bunun üzerine kendisinin bir akrabasının o civardaki dükkânına gittik. Herkes heyecanlıydı. Oraya gelip gidenlerin herbiri istikbâl hakkında bir fikir ileri sürüyor, lâflar uzayıp gidiyordu. O arada bir fikir doğdu: Arkadaşımız o yılın Şubat ayında Parti Merkez-i Umûmî (Genel İdare Kurulu) azalığından istifa etmiş veya ettirilmişti. Bu istifanın kabul edildiğine dâir de elinde bir vesika vardı. Acaba bunu ibraz etse, hiç hapse girmeden, işin içinden sıyrılabilir miydi?!..

Ben bunun hukuken mümkün olmayacağını ancak ilk celsede ileri sürülebileceğini söyledimse de bir tecrübe edilmesine karar verildi.

Oradaki ahbaplardan birinin Ankara Örfi İdare Kumandanlığı'nda bir Albay akrabası varmış. Bu işi öğrenmek için kendisi o albayı ziyarete gitti ve durumu izah etti. Arkadaş bir iki saat sonra dönüp geldi. Anlattığına göre Albay demiş ki:

" - Yarın arife (gerçekte ertesi günü Kurban Bayramı'nın arife günüydü). Herkeste bayram telâşı başladı. Şu durumda o arkadaşın (yani **Mazhar Bey**'in) durumu ile hiç kimse ilgilenmez. Fakat neden öyle acele ediyorlar? Ben onların yerinde olsam bayramı geçirir öyle gelirim. Yedi gün kimse onların peşine düşmez. Bu müddeti geçirmeden gelip teslim olurlar!..."

Mazhar Bey'in ümidi böylece suya düşmüş oldu. Akşama kadar orada durum muhâsebesi ile geçti. Benim Ankara'da gidebileceğim bir yer yoktu. Kendisinin pekçok tanıdığı ve akrabası vardı. Bu sebeple hareketimize O yön verdi.

Beni aldı, Bahçelievler'de benim de tanıdığım eniştesi merhum

Fehmi Kuyumcu'nun evine getirdi. O gece orada kaldık. Sağdan soldan eş dost ve îhvanımız oraya geldi. Müdâvele-i efkâr oldu. İstanbul'a telefon edildi. **Mazhar Bey**'in ve benim için evlerimize birer bavul ve çamaşır v.s. getirmesi işi O'nun ortağı kuyumcu **Şahin Bey**'e havâle edildi. O da ertesi gün sabah erkenden bu iş için harekete geçmeyi ve gerekli şeyleri alıp Ankara'ya gelmeyi vâad etti. **Mazhar Bey** ayrıca Adapazarı'na telefon etti. O sırada Adapazarı'nda bulunan **İsmail Müftüoğlu**'nu Ankara'ya çağırdı. Zira aynı zamanda avukat olan **İ. Müftüoğlu, Mazhar Bey**'in vekâletini hâizdi.

Ben de birkaç yerle telefonlaştım. Bunlardan biri imanlı bir emekli generaldi. İhtilâlin ilk günlerinde hareketin beş rüknünü methediyor ve galiba üçünün muntazaman namaz kıldığını söylüyordu. Biraz tazallum-i hal ettim. O yine teyidkâr bir tavırla, bu adamlardan İslâm'a ve Müslümanlara bir zarar gelmeyeceğini, müsterih olarak gidip teslim olmamızı söyledi. Geç vakte kadar gelip gidenlerle sohbet oldu. İstanbul'dan gelecek bavullarımız ertesi gün bize ulaşır ulaşmaz gidip teslim olma kararı ile o gece Bahçelievler'deki bu ahbap ve akraba evinde sâkin olduk.

Ertesi gün tekrar İstanbul'la telefonlaşıldı. Arkadaş bazı şahsî işleri dolayısı ile yola erken çıkamadı. Bir de o karışık İstanbul trafiğinde benim bavulumu almak için ta Anadoluhisarı'ndaki evimize kadar gitmesi sebebiyle mesâi saatleri dahilinde Ankara'ya ulaşmasının imkânsızlığı anlaşıldı. Kahvaltı, sohbet, namaz, gelip gidenlerle istişâre derken vakit ikindi oldu.

O gün oraya kimler gelip gitmedi ve neler konuşulmadı, neler?!.. Geçmişin muhasebesinden geleceğin tahminine kadar!.. Durum tam bir kaos manzarası arzediyordu.

Bu eserin telifi ile tab'ı arasında (Haziran 1990) İstanbul'da Rahmet-i Rahman'a kavuşan **Şâhin Bey**'in gelişine kadar devam eden bu müzâkerelerde tespit edilen fikirler ve yürütülen ihtimaller hiç kimsenin böyle bir neticeye hazırlıklı olmadığını ve

evvel böyle bir şey düşünmemiş bulunduğunu gösteriyordu. Devlete talib olanların böyle hazırlıksız yakalanmaları üzerinde ibretle durulacak bir meseledir.

●

BİR RÜYA DAHA

O gün ikindi vaktinden sonra evin oturma odasında çay içiyor, sohbet ederek gidip teslim olmak üzere İstanbul'dan gelecek bavullarımızı bekliyorduk ki; ev sahibi gülerek yanımıza geldi ve dedi ki:

" - Bizim hanım tekin değildir. **Paşa'**mın (son devrin büyük meşâyihinden **Bayburtlu Dede Paşa Hazretleri'**ni kastediyor) çok duasını almış, hizmetinde bulunmuştur. Pîran'ın (pirler, şeyhler) himmetiyle olacak ki; gördüğü rüyâlar aynen çıkar. Hem de pek sık ve pek net rüyâlar görür. Şimdi içerde ikindi namazını kıldıktan sonra divânın üzerine uzanmış ve uyuya kalmış. Sizin hakkınızda bir rüyâ görmüş, garip bir şey."

" - Nasıl bir rüyâ görmüş?"

Anlattı:

" - **Mazhar Bey'**le ikiniz buradan çıkmış, ileriye doğru gidiyormuşsunuz. Zemin, yemyeşil çimenlikmiş. İleride yüksek Harbiye Binası görünüyormuş. Bizim Hanım sizi uzaktan gözleriyle takip ediyormuş. Tam Harbiye Binası'nın önüne gelince durakalmışsınız. Kısa bir konuşma ve müşâvereden sonra **Mazhar Bey'**le birbirinizden ayrılmışsınız. O doğruca Harbiye Binası'nın içine girmiş. Siz ise Harbiye Binası'na arkanızı dönerek hızlı hızlı

oradan uzaklaşıp kaybolmuşsunuz. Bundan sonra hanım uyanmış. **Kadir Bey** hapse girmeyecek diyor."

" - Hayırdır inşallah!..." dedik ve bu rüyâya bir mânâ veremedik. Çünkü ikimiz de gidip teslim olmak üzere İstanbul'dan gelecek valizlerimizi bekliyorduk. Hapse girmemek veya teslim olmamak diye bir mesele mevzuubahs değildi. Gerçi, **Mazhar Bey** o senenin Şubat ayında MSP Genel Kurulu'ndan (Merkez-i Umûmi Hey'etinden) istifâ edip ayrılmış olduğunu gösteren vesika ile hapse girmeden bu vartayı atlatmaya çalışmıştı. Fakat bu gayretten hiçbir netice hâsıl olmadığı için O da kadere boyun eğip gidip teslim olmak için ortağının İstanbul'dan getireceği valizi beklemeye koyulmuştu. Rüyâ o andaki realitelere uymuyordu.

Bir müddet bu rüyânın tahlili ve tevili üzerinde fikir yürüttük. Sonra gelip giden bazı meraklı dostlarla sohbet edildi. Böylece vakit bir hayli ilerlemiş oldu. Misafirler arasında ihvânımız çoktu. Bu sebeple birinin aklına **hatm-i hâce** yapmak geldi. Hatm-i hâceden sonra oturmuş çay içiyor, mûdâvele-i efkârda (fikir alış - verişi) bulunuyorduk ki, birisi **Efendi**'ye telefon edilip bir emirleri olup olmadığını sormayı teklif etti. Bu yapıldı. **Efendi** misâfirlikteymiş. Oraya adam göndertilerek soruldu. Gelen cevap da yanlış nakledilmiş değilse, bir garipti. .... Efendi, "Hiç korkmasınlar, hiçbir şey olmayacak. Onlar (yani ihtilâlciler) umduklarının yüzde doksan dokuzunu yapamayacaklardır. **Kadir Bey**'le **Mazhar Bey** yurt içinde iseler, teslim olsunlar." Kimse teslim olalım mı, olmayalım mı diye sormuş değildi. "Yurt içinde iseler" de ne demek oluyordu? Kendisine sual sorulan zat bizim yurt içinde olduğumuzu zaten biliyordu. Acaba haberi bize telefonla nakleden genç mi yanlış söylüyordu!? Her kafadan bir ses çıkmaya başladığı sırada İstanbul'dan beklediğimiz valizler geldi. Artık gece vakti gidip teslim olmak düşünülmezdi. Buna rağmen **Mazhar Bey** acele ile o gece gidip teslim olmaya taraftar görünüyordu. Halbuki gece vakti bütün selâhiyet nöbetçi âmirinde olurdu. O ise menfî ruhlu bir insansa, bize her şeyi yapabilirdi.

Eski tecrübelerime istinâden konuşarak **Mazhar Bey**'i ertesi

gün sabah erkenden teslim olmaya iknâ ettim. Bu sırada oraya eski milletvekillerinden Avukat **İsmail Müftüoğlu** geldi. O da harâretle münâzara ve münâkaşalara katıldı. Derken Adapazarı'ndan avukatlık yapmakta olan ve bir iki yıl evvel âdi bir sûikasde kurban giderek hayatını kaybetmiş bulunan Adapazarı avukatlarından **Âsım Mâilmâil** çıkageldi. **İ.M.'yi Mazhar Bey, Âsım Mâilmâil Bey'i** de ben çağırtmıştım. Çünkü üzerinde çok emeğim bulunan bu gençten Eskişehir hapsinde pek çok yardım ve alâka görmüştüm. O zaman henüz çiçeği burnunda, stajını yeni bitirmiş bir avukat olmasına rağmen benim için pek çok gayret sarfetmişti.

Avukatlar çoğalınca müzâkere hukûkî bir mecraa döküldü. **İsmail Müftüoğlu** iddia ediyordu ki; benim sivildeki dâvâlarım MSP dâvâsıyla birleşecek ve arkadaşlarımızın durumunu ağırlaştıracaktır. Hakikaten sivilde bana karşı açılmış otuzdan fazla dâvâ vardı. Bunlar mâhud Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesi ile ilgili veya **"Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar"**a dair kanuna istinaden açılmış bulunuyordu. **İsmail Müftüoğlu** bir evvelki Genel İdâre Kurulu'nda bulunmuştu. MSP hakkındaki savcılık tahkikatı yürütülürken son iki devre mensuplarının ifâdesine başvurulmuştu. Tahkikat son dört senenin icraatı üzerinden yürütülmüştü. Halbuki sonra ilk tahkikât bitip de dâvâ açılınca, bunun son iki senelik idâre hey'etine münhasır olduğu görülecekti. Kendisine dedim ki:

" - Boşuna endişe ediyorsunuz. Bana yazılarımdan dolayı açılmış olan dâvâlar MSP dâvâsıyla birleştirilemez. Biliyorsunuz ki; Genelkurmay Başkanlığı (Erkân-ı Harbiye-yi Ûmumiye Riyâseti) nın bir prensip kararı vardır. Buna göre örfî idâre mahkemeleri dâvâ çokluğu dolayısıyla ancak örfî idârenin ilânına tekaddüm eden son üç ay içinde açılmış olan dâvâlara bakıyorlar. Daha eski tarihli olanlar sivilde devam ediyor. Benim dâvâlarım İstanbul Sivil Mahkemeleri'nce 1402 sayılı Örfî İdâre Kanunu'na istinâden kendilerinin bakacağı bir dâvâ olup olmadığı hususunun karara bağlanması için örfî idâre mahkemelerine gönderiliyor. Bu mahke-

meler de **"tarihlerinin eski olduğu ve anarşik bir mâhiyetinin bulunmadığı eşbab-ı mucibesiyle"** onları âid oldukları mahkemelere geri gönderiyorlar. Şimdiye kadar hep böyle oldu. Dosyalarımın hemen hepsi de Selimiye'deki Askerî Mahkemelere gitti ve geri geldi.

İsmail Müftüoğlu itiraz etti:

" - Sana yeni bir dâvâ açılmadığı için böyle olmuş. Yeni bir dâvâ açılınca iş değişir."

Bunun doğru olup olmadığını öğrenmek için sağa sola telefon ettik. Maâlesef gelen cevaplar hep O'nu teyid ediyordu. Demek oluyor ki; bana karşı sivil mahkemelerde açılmış olan otuzdan fazla dâvâ MSP dâvâsıyla birleştirilecek ve arkadaşlarımızın durumunu en azından psikolojik olarak ağırlaştıracaktı.

Burada bir hâtıramı zikretmekden geçemeyeceğim. Selimiye'de Askerî Başsavcı olarak çalışmakta olan **Albay Süleyman Takkeçi** eski bir ahbabımdı. Böyle İstanbul Ağır Ceza Mahkemeleri'nden oraya havâle edilmiş bir dâvâm dolayısıyla bunu geri iade ettirmesi için ziyaretine gitmiştim. Oturmuş konuşuyorduk. 12 Mart'dan sonra da orada vazife görmüş tecrübeli, imanlı, antikomünist bir hâkimdi. Sonradan DİSK Dâvâsı'ndaki mukavemeti sebebiyle solcular ayağını kaydırmaya ve kendisini emekliye sevkettirmeye muvaffak olmuşlardır.

12 Mart döneminde başlayan ahbaplığımız hep devam etmişti. Ziyaretim 12 Eylül İhtilâli'ne tekaddüm eden günlerde idi. Bana demişti ki:

" - Bu bir şey değil **Kadir Bey!** Biliyorsun Genelkurmay'ın prensip kararı var. Örfî idarenin ilânından evvel açılmış dâvâlarda üç aydan fazla geriye gitmiyoruz. Bu bakımdan dosyanı geldiği yere geri göndeririz. Lâkin dikkat et de, sana yeni bir dâvâ açılmasın! O zaman seni kurtaramam! Zira burada öyle hâkimler var ki; anlatamam. Dün senin oturduğun şu sandalyede onlardan biri oturuyordu. O esnada dosyan geldi ve adın geçti. Alâkalandı ve suç tarihinin eski olduğunu ve bu sebeple Genelkurmay'ın

mezkûr kararı gereğince de dosyayı iâde etmek mecburiyetinde olduğumuzu öğrenince de çok üzüldü ve:

" - Ah şu **Kadir Mısıroğlu**'na yeni bir dâvâ açılsa da O'nu elime bir düşürebilsem. Vallâhi O'nu gaz döker yakarım!" dedi.

Bir hâkimin ağzına yakışmayacak bu sözler için kendisine dedim ki:

" - Oldu mu şimdi? İnsan hemşehrisine böyle mi yapar? (Çünkü binbaşı da Trabzonluymuş.) Binbaşı cevap verdi:

" - Bu işte hemşehrilik rol oynamaz Albayım. Bu **Atatürk** meselesi, **Atatürk** meselesi!..."

Bunu o anda hatırlamış olsam belki de **İsmail Müftüoğlu**'na hak verirdim. Fakat hatırlamadım ve bu yolda fikir serdettim.

Aksine fikir yürüten **İsmail Müftüoğlu:**

" - Şimdi" diyordu. "**Erbakan Hoca** veya diğer arkadaşlarımızın biz lâikliği ihlâl etmedik deyince hâkimler seni müşahhas bir delil olarak gösterecekler."

O'na dedim ki:

" - **Erbakan Hoca** da pekâlâ diyebilir ki, O'nu Genel İdâre Kurulu'na ben seçtirmedim. Ayrı bir listeden seçilip oraya geldi."

İsmail Müftüoğlu cevap verdi:

" - Bu sökmez. Çünkü "Neden O'nu Haysiyet Divanı'na verip ihraç etmediniz, aranızda barındırdınız. Genel İdare Kurulu'na seçildikten sonra da aynı mâhiyette yazmaya devam etmiş ve lâikliği ihlâlden vazgeçmemiş olduğu cihetle, niçin buna seyirci kaldınız?" derler.

O bu yolda mütâlâa serdediyor, ben de cevap yetiştirmeye çalışıyordum ki, orada hazır bulunanlardan birisi:

" - Senin Almanya'da oturma müsâaden yok mu, neden çekip

gitmiyorsun?" diyerek otaraya bir fikir attı.

Bu fikir herkese câzip göründü ve hemen hemen bütün orada bulunanlar beni böyle bir harekete imâle için çeşitli sebepler ileriye sürmeye başladılar. Ben ise buna asla taraftar değildim. Dedim ki:

" - Ben böyle bir şeyi asla yapmam. Yazılarımı yazarken kaçmayı düşünmüş değildim. Bilâkis neticesi ne olursa olsun, hak ve hâkikati izhâr etmeyi ibâdet ve millî bir vazife saydım. Beni tâkib eden gençler, kaçtığım takdirde hüsrâna uğrarlar ve cesâretleri kırılır. Demek ki, kaçmayı düşünmüş de onun için böyle cesûrâne yazıp söylemiş diye düşünürler. Yaptığım iş değdiği takdirde neticesi ölüm olsa korkmam. Kadere imânım var. Cesâretimin kaynağı bu imân ve Allah'dan beklediğim mükâfat ümîdidir...

Sonra ayrı bir mülâhazam daha var. Ben vaktiyle **Şevket'i (Şevket Eygi)** böyle yaptığı için pekçok tenkid etmişimdir. Şimdi aynı şeyi ben mi yapacağım. Asla olmaz!...."

Muhatabım **İsmail Müftüoğlu:**

" - Sen bir kahraman tavrı takınacaksın, ama bunun bedelini başkaları yani bütün MSP Umûmî İdare Hey'eti mensupları ödeyecekler!..." dedi.

Bu son cümle beni bir hayli düşündürdü. Öyle ya ben merdâne bir tavır içinde hareket ederken bunun zararına, başta **Erbakan Hoca** olmak üzere Partideki diğer arkadaşlarımız katlanmaya mecbur kalacaklardı. Bu sebeple dûrakladım ve düşünmeye daldım. Bunu gören arkadaşlar ısrarlarını arttırdılar.

Pekiyi ama bu iş nasıl olacaktı!? İhtilâl olmuş, bütün çıkış kapıları kontrol altına alınmıştı. Bu istikâmetteki tereddütleri merhum Avukat **Âsım Mâilmâil** şu sözleri ile izâle etti:

" - Ben" dedi. "Seni Bulgaristan'a sigara kaçakçılarının motorlarıyla kaçırabilirim." O zaman ısrar daha da arttı. Çünkü teklifi gerçekleştirecek çare de bulunmuş oluyordu.

Bu sırada aklıma, **Mazhar Bey**'in hiç hapse girmeden kurtulması imkânını araştırması için başvurulan albayın sözleri geldi. O demişti ki:

" - Ben olsam onların yerinde hemen gelip teslim olmam. Çoluk çocuğumla bayramı geçirir, (çünkü ertesi gün Kurban Bayramı'ydı) ondan sonra gelirim. Askerî Cezâ Kanunu'na göre yedi gün müddetleri var. Teslim olmakta yedi günden fazla gecikmezlerse hiçbir şey olmaz."

Bu sözleri hatırlayınca düşündüm ki; bunlara mukavemet edip münâkaşaya devam edeceğime kabul etmiş gibi görünüp, gideyim. Bayramdan sonra gelip teslim olurum. Bayram içinde gelip beni evimden alırlarsa, zaten durumda bir değişiklik olmaz.

Bu mülâhazaları içimde mahfuz tutarak dedim ki:

" - Pekiyi!.. Kabul ediyorum!.. Eskiler "Cumhura muhâlefet kuvve-i hatadan doğar" (yani, ekseriyetle muhâlefet hatanın şiddetinden doğar) demişler. Buyrun, ne yapacaksak yapalım." Saate baktılar, onikiye çeyrek vardı. Onikide ise, sokağa çıkma yasağı başlıyordu. Sabahın beşbuçuğuna kadar bu devam ediyordu. Şehirlerin giriş - çıkışlarında askerî ve sivil ekipler beklemekteydi. Sadece İstanbul - Ankara yolunda kontrol yoktu. Onbeş dakika içinde Ankara asfaltına çıkabilirsek kontrol engelini atlatabilirdik. Bulunduğumuz yer Ankara Bahçelievler'di. Süratle Ankara karayoluna çıkmamız mümkündü.

Bu düşünceler ortaya konulunca hâzirûndan birisi hapishâneye götürmek üzere Ankara'ya getirttiğimiz valizi kaptığı gibi yürüdü. Çok sûratle vedalaşıp aşağıya indik. Valizi bagaja koyarken ev sahibi merhum **Fehmi Kuyumcu** yarı ısırılmış bir elmayı bana uzattı. Bunu yukarıda yemeye teşebbüs etmiş, fakat vaktin kifâyetsizliği sebebiyle geriye bırakmıştım.

" - Al bu da senin nasibin. **Paşa**'nın himmetine (**Dede Paşa Hazretleri**'ni kastediyor) mevdûsun." dedi. Acele vedalaşıp arabaya atladık. Avukat **Âsım Mâilmâil**'le Ankara asfaltına mülâki olduğumuzda saat onikiyi birkaç dakika geçiyordu. Sabahın beş

buçuğuna kadar bu yol üzerinde kalmamız gerekiyordu. Kendisine sordum:

" - Nereye gidiyoruz?"

" - Önce Adapazarı'na bizim eve gideriz. Duruma bakarım. Gider çocuklarını alır, gelirim. Bayramda bizde misâfir kalırsınız. Bayramdan sonra da kaçakçıların motoruyla seni Bulgaristan'a postalarız. Ben onların, avukat olarak pekçok işlerini gördüm. Umarım ki; onlar da benim bu işimi görmekte tereddüd etmezler." dedi.

Araba **Nova** marka bir Amerikan arabasıydı. Radyoyu açtı. Saat başı kısa haberler veriliyor ve bunda isimlerimiz tâdad olunarak, her nerede isek gidip örfî idâre makamlarına teslim olmamız isteniyordu. Bu arada yol tıkandı. Bir trafik polisi yanımıza geldi. Camdan **Âsım**'la havâsi beş - on kelime konuştular. Polis **Âsım**'la konuşurken radyo yine isimlerimizi sayıyordu. Adam ajansla ilgilenmedi. Kim olduğumuzu bilmediği için **"bedavadan vatan kurtaran aslan"** olma şansını kaybetti.

Âsım arabayı her ne kadar yavaş sürdü ise de Adapazarı kavşağına geldiğimizde saat beşbuçuğu doldurmamıştı. Bu sebeple yolumuza devam ettik. İzmit'de gümrük memuru bir arkadaşı varmış, bekâr oturuyormuş.

" - Ona gideriz" diyordu! İzmit'e geldiğimizde vakit dolmuş, şehrin girişindeki kontroller kalkmıştı. Lâkin aradığımız arkadaş evinde yoktu. Bayram tatili için memleketine gitmiş imiş. Şimdi ne yapacaktık, kimin evine gidebilirdik? Asım bayramdan sonra dönüp gelme kararımı bilmiyordu. Bu sebeple yolumuza devam edip, beni İstanbul'daki kendi evime götürme teklifimi kabul etmiyor ve:

" - Orayı kırk defa yoklamışlardır. Hemen gelip seni alırlar!..." diyordu.

●

BİR HAFTALIK İRÂDÎ HAPİS

Hatırıma daha sonra (1989 Ocak ayında) Almanya'ya gelirken Bulgaristan'da feci bir trafik kazasına kurban gitmiş olan merhum **Seyfi Şenoğlu** geldi. Sebil Avrupa Büromuzu vaktiyle kurup teşkilâtlandırmış olan bu eski arkadaşımız Türkiye'ye kesin dönüş yapmış ve İzmit - Tütünçiftlik'ine yerleşmişti. Ona gidebilirdim. Böyle kritik anlarda kendisine güvenebileceğim mert, vekafâr ve ketum bir arkadaştı. Merhum **Asım Mâilmâil'e** bunu teklif ettim.

" - Peki" dedi.

Seyfi Şenoğlu'nun Tütünçiftlik'teki evinin kapısına geldiğimizde mahalle câmiinden gür ve rûhaniyetli bir sedâ ile sabah ezânı okunuyordu. **Seyfi'**nin ışıkları yanıyordu. Belli ki, namaz için uyanmıştı. Zile bastığımda evinin penceresinden baktı. Pek tabii olarak radyo ve televizyonları dinlemiş, durumdan haberdardı. Heyecanlandı....

" - Kimse sizi gördü mü?!..." dedi.

" - Hayır" dedik.

Endişesi zâil oldu. Otomatiğe bastı, yukarı çıktık. Beş on daki-

kalık müdâvele-yi efkâr (fikir alış - verişi) dan sonra namazı kılıp kahvaltıya oturduk. Kahvaltıda da çeşitli ihtimaller üzerinde konuşuldu. **Seyfi** işine, **Asım Mâilmâil** de çoluk çocuğumu getirmek üzere İstanbul'a gitmek üzere ayrıldılar.

Öğlene doğru, Ankara'ya teslim olmaya giderken tevakkuf ettiğimiz eve telefon ederek yöneldiğimiz hareketin hem zâhir ve hem de bâtın cihetinden ittiba ettiğimiz kimseler tarafından tasvib edilip edilmediğini bir kere daha istintak (soruşturma) ettim. Gelen cevap gayet sarihti. Her iki taraf da mümkün olduğu takdirde Türkiye'yi terketmemin doğru olacağını söylüyordu. Demek ki başlangıçta pek de arzulu olmadığım Vatan'dan ayrılışa yanaşmadığım takdirde iki tarafa birden âsi olacaktım.

Öğlen üzeri **Seyfi Şenoğlu** geldi. Heyecanlıydı.

" - Ağabey balkona mı çıktınız?!..." diye sordu.

" Hayır" dedim.

Camdan gösterdi. Tam karşımızda yeni yapılmakta olan bir binayı badana ediyorlardı. İşçilerden biri ihtimal bir ara perdeleri açık camdan baktığım sırada beni görmüş, mesâfe kısa olduğu için tanımış... Binalar karşı karşıyaydı. Eve gelirken **Seyfi Şenoğlu**'na demişti ki:

" - **Seyfi** Ağabey, **Kadir Mısıroğlu** sizin evde ne arıyor?! Neden gidip teslim olmuyor?!..." O da yanlış görmüş olabileceğini, evinde benim değil, bir başka akrabasının misâfireten bulunduğunu söyleyerek geçiştirmiş.

" - Mahallenin yarısı bize düşmandır ne olur ne olmaz... Biraz aşağıda kendisi Almanya'da olan yakın bir akrabamın boş bir evi var oraya gidelim!..." teklifinde bulundu...

Dediği doğruydu. Uzaktan bu kadarcık görmeyle beni teşhis edebilen bir kimse dost da olabilirdi, düşman da... Zira fikrimden veya fikrime tam manasıyla ters olanlardan başkası beni böylesi yakinen ve şahsen tanıyamazdı. Bu sebeple **Seyfi**'nin teklifini ka-

Vatan'dan ayrılırken son ve tehlikeli günlerimi evinde ve kendisi ile geçirdiğim mert ve vefâkâr dost **SEYFİ ŞENOĞLU** 1978 yılında Frankfurt Fâtih Câmii'nde bir konferanstan önce beni takdim ederken...

Bu imânlı dost Ocak 1989'da Almanya'ya gelirken Bulgaristan'da arkadaşımız **Hüseyin Demirbaş**'ın değerli pederi **Mahmut Demirbaş** ile birlikte feci bir trafik kazasına uğrayarak şehîd olmuşlardır. **"Men mâte gariben fakat mâte şehîden"** (Hadîs). Yani, "Kim gurbette garib olarak ölürse, şehîd olarak ölmüş olur!.."

Mevlâ rahmet eyleye!...

bul ettim ve bahsettiği boş akraba evine yerleştim. Burası kurulu düzen yeni bir apartmandı.

Öğlenden sonra **Âsım** çoluk çocuğumu alarak oraya geldi. Evden bir iki vesikalik resmimi tedâriklemişti. Araya uzun bir tâtil girmiş oluyordu. Zira o gün Kurban Bayramı'nın birinci günüydü. Biraz hoş beşten sonra, sigara kaçakçılarıyla görüşmek üzere çıkıp gitti. Çünkü başlangıçtaki düşüncesine göre beni kaçakçı motoruyla Bulgaristan'a çıkaracaktı.

Aslında bu plân hoşuma gitmiyordu. Çünkü Kıbrıs'taki **"Rum Katliamı"** vesilesiyle **"Yunan Mezâlimi"** isimli bir eser telif etmiş ve bunda Yunan orduları ve yerli Rumlar'ın mâsum Anadolu halkından ihtiyar, kadın, erkek ve çocukları nasıl katliam ettiklerinin resmî raporlarını millete hatırlatmıştım ki; bu eserin bir kısmında taa **"93 Harbi"** hâilesinden itibaren **"Balkan Fâciâları"** da dahil olmak üzere tarihteki **"Bulgar Vahşetleri"**ni bir girizgâh bölümü yapmıştım. Bu bakımdan Bulgarların beni fişlemiş ve düşmanları listesine ithal etmiş olmaları ihtimâli gâlipti [16].

---

16 - Bazı munsif solcularla hemşerilik, fakülteden devre arkadaşlığı veya kendilerine nazar-ı müsâmaha ile bakmış olmam gibi sâiklerle aramda bir hukuk ve nezâkete riâyet hali vardı ki; hâlâ da öyledir. **"Moskof Mezâlimi"** isimli eserimin yayınlanmasından az sonra böyle solculardan biri olan **Erdoğan Tokmakçıoğlu** bana demişti ki:

" - Bilirsin ben seni severim. Bir gün bu memlekette marksist bir ihtilâl olduğunu duyarsan, derhal bu ülkeyi terket! Zira çok emin bir yerden öğrendiğime göre böyle bir hal vukuunda evlerinden toplanıp ilk kurşuna dizilecek olanlarda biri de sensin! Listedeki sıranı bile söyleyebilirim: 57..."

Erdoğan Tokmakçıoğlu hemşerimdi. Manisa'da askerliği beraber yapmıştık. Resmî elbise sırtındayken bile **"Ben marksistim!..."** diye bağırmasına şâhid oluyor ve hiçbir aksülâmel göstermiyorlardı. O zaman komünistler **M. Kemal Paşa**'yı kendilerine kalkan yaptıklarından devrimbazlara şirin görünüyorlardı.

Erdoğan Tokmakçıoğlu'na dedim ki:

" - Sağol, teşekkür ederim!.. Vatanım Rus işgali altına düştükten sonra

Buna göre başım sıkıştığında sığınabileceğim yerler benim için mahduddu. **"Macar İhtilâli"** ve **"Moskof Mezâlimi"** isimli eserlerimden dolayı Rusya ve peykleri, **"Musul Mes'elesi"** dosyası ile de Irak ve diğer bazı Arab memleketleri, bana kapalıydı. Hatta başta İngiltere olmak üzere bütün Avrupa devletlerini yakın tarihimizde oynadıkları meş'um (uğursuz) rol dolayısı ile hayatım boyunca tenkid etmiştim. Lâkin İslâm'ın bazı prensiplerine akıl yoluyla ulaşmış bulunan bu ülkelerde bereket versin ki, nisbî bir sûrette de olsa **"fikir ve tenkidlere müsâmaha ile bakmak an'anesi"** vardı. Bu yüzden herhangi bir Avrupa ülkesine gidebilirdim. Lâkin Bulgaristan ciddi bir sûrette tehlikeliydi.

Bunu merhum **Âsım Mâilmâil**'e söylemedim. Zira içimde bu plânın gerçekleşmeyeceğine dâir bir his vardı. Hakikaten geceleyin kaldığım eve uğrayan **Âsım** şu tafsilâtı verdi:

Kaçakçılar O'nun arzu ettiği işi yapamıyorlarmış. Zira Boğaz'da kendilerini takip eden askerî botlar cirit atıyormuş. Türkiye'deki motorları Türkiye'de, Bulgaristan'dakiler de Bulgaristan'da terk-i faâliyet etmiş bir durumda bekleşiyorlarmış. Bu hareketsizliğin ne kadar süreceğini kestirmek kaabil değilmiş. Bunları anlatan **Âsım** başka bir çaresi olduğunu söyleyerek:

" - Sen hele burada istirahat ediver, bakalım Allah ne sebep halkeder!..." diyerek vedâlaşıp gitti.

İki üç gün sonra tekrar gelip şu izâhatı verdi: Fotoğrafsız bir nüfûs kâğıdı bulmuş. Nüfus memurunu çok acele işi olduğuna ikna ederek evinden tatil zamanı dâiresine getirtmiş. Kendisine itimat eden memura o nüfus kâğıdına benim fotoğrafımı yapıştırarak tasdik mühürünü bastırmaya muvaffak olmuş. Adamcağız nüfus

---

yaşamak istemem ki; kurşuna dizilmekten korkayım!.. Benim kadere imanım var. Allah takdir etmemişse böyle bir şey olmaz! Olursa, kader bana mazlûmiyet tâcı ikram ediyor, demektir!"

Muhtabım o günlerde marksist bir ihtilâlin akşama sabaha gerçekleşeceğini sanıyor ve beni fanatik bir fatalistlikle (kadercilik) itham ediyordu.

kâğıdındaki ismi olan şahsı tanımadığı için resimle isim arasındaki mübâyeneti (aykırılığı) tabiatıyla farkedememiş.

Böylece en mühim bir adım atılmış oluyordu. **Kadir Mısıroğlu, Ahmed Uğurlu** olmuş, bunu tevsik eden resmî bir vesika yani nüfûs kâğıdı da elde edilmiş oluyordu.

O sıralarda muhâkeme edilmekte olan kaçakçılardan birinin adı da **Ahmed Uğurlu**'ydu. İhtilâlden önce kaçırılmış, sonra tevkif edilmiş ve bu vesilelerle gazetelerde ismi çokça yer almış bulunmasından dolayı acaba bu isim dikkatleri çekmez ve başımıza bir dert açmaz mıydı?! **Âsım** bu endişemi yersiz buldu.

" - **Uğurlu** Cumhuriyet sonrası soyadıdır. Böyle soyadlarını birbiriyle akraba olmaksızın pek çok kimse taşır. Bu bakımdan endişeye mahal yoktur!" dedi.

Hakikaten 1934 yılında kabul edilen Soyadı Kanunu'nun tatbikatı öyle bir maskaralıktı ki; aynı âileyi ayrı ayrı soyadlarıyla birkaç parçaya böldüğü gibi, birbirleriyle hiç alâkası olmayan ayrı ayrı âilelere de aynı soyadı verilmişti. Nüfus memurlarının elinde Ankara'dan gönderilmiş bir liste vardı. Sanki herkes bir kısım Selânikliler gibi nesebi meçhul ve soysuz sopsuzmuş gibi asırlardan beri kullanılagelen âile lâkapları külliyen değiştirilmiş ve toprak, çakmak, demir, özdemir, aslan, kaplan, ilh... gibi soyadları nüfus memurlarınca dilediklerine hot be hot tevzi edilmişti. Aslında dinî bir ünvan veya makam ifâde eden soyadlarıyla çirkin olanların değiştirilmesini âmir olan bu kanunun tatbikatı câhil ve devrimbaz memurlar elinde böyle ultrakomik bir şekil almıştı.

Meselâ bizim âilemize "**Mısırzâdeler**" denirmiş. Babamın bu sûretle tertib olunmuş zarf ve başlıklı kâğıtları hâlâ arşivimde saklıdır. "**Zâde**" oğlu demek olduğu halde babam "**Mısıroğlu**" soyadını alamamış.

Memur "**oğlu**" kelimesinin yasak olduğunu söylemiş ve kendisini sadece "**mısır**" diye kaydetmiştir ki; akrabalarımın çoğu da hâlâ böyledir. Ben soyadımı "**Mısıroğlu**" olarak sonradan ve bin

- Merhum Âsım Mâilmâil -

Sakarya'nın Kurtuluş Bayramı vesilesiyle yapacağım konuşmadan önce kürsü arkasında benimle görülüyor.

bir güçlükle kaydettirebilmişimdir.

Hazırlattığı nüfus kâğıdını alıp giden **Âsım** acaba nasıl bir yeni yol bulacaktı?!.. Fazla izâhat vermeden çıkıp gitti. Biz perdeleri sıkı sıkıya çekilmiş olan bu evde çoluk çocuk tam bir hafta müşterek ve iradî bir hapis hayatı geçirdik. Hem de mübârek Kurban Bayramı günlerinde...

Kaldığımız evin kurulu bir düzeni vardı. Sahipleri Almanya'daydı. Bu bakımdan yemek içmek sıkıntısı çekmedik. Rahmetli **Seyfi Şenoğlu** umûmî bir alış - veriş yaparak bize çoluk çocuk bir hafta yetecek kadar yiyecek getirmişti.

Oğlum **Mehmed Selman** yedi yaşlarındaydı. Sokağa çıkmasına veya sıkı sıkıya örtünmüş bulunan perdeleri aralayıp etrafa bakmasına müsaade etmedik.

Hareketimizden bir gün evvel akşam karanlığı bastırırken merhum **Asım Mailmail** çıkageldi. Benim pasaportumdan maada bir de normal şoför pasaportu çıkarttırmış. Ben hayatımda şoförlük öğrenmemiştim. Bu bakımdan bir şoföre ihtiyacım var idi ki; hâlâ da böyledir. Kendisi aslen Yugoslavya'lı olan taksici bir arkadaş bulmuş, O'nun Murat arabası için triptik karnesi çıkartmış. Anlattığına göre şoföre işin mâhiyetini söylememiş. O beni **"Ahmed Uğurlu"** olarak bilecek ve sorarlarsa kendisinin Yugoslavya'daki akrabalarını ziyârete gitmekte olduğumuzu söyleyecekti. O'na Alman vizesi almanın güçlüğü sebebiyle bundan sarf-ı nazar edilmişti. Birlikte Avusturya'nın Salzburg şehrine kadar gidecektik. Almanya'ya geçebilirse birkaç gün gezip tozduktan sonra geçmezse Salzburg'tan geriye dönecekti.

Tabiatıyla bu işler için belli bir para lâzımdı. O zaman şahıs başına asgari 800 Marklık döviz satın almak mecbûriyeti vardı. Buna ilâveten pasaportun anormal yollardan çıkartılması da parayı gerektirdiğinden asgari 500 bin Türk Lirası lazımdı. Bu para bende yoktu. **Âsım Mâilmâil**'in bu iş için teşebbüse geçtiği andan itibaren para bulunamaması yüzünden plânlanan programın

gerçekleşemeyeceğini düşünüyor ve fakat hiç üzülmüyordum. Ne olursa hayır olacağına dâir içimde hududsuz bir itminan vardı. Esâsen vatandan ayrılmaya pek niyetli de değildim. Fakat evvelce zikretmiş olduğum sebepler dolayısıyla istemeye istemeye bu yola girmiştim. **Âsım** işin gerçekleşmesi için zaruri olan 500 bin Türk Lirası temin edebilmek maksadıyla çeşitli kapılar çalmış ve bunların çoğundan eli boş dönmüş olduğunu anlattı. Sonunda en eski dostlarımdan birisi olan **O.T.** bu parayı vermiş. O da pasaportları çıkarttırmaya ve gerekli dövizi almaya muvaffak olmuş.

" - Yarın sabah saat onda hazırol!.." Şoför arkadaş arabasıyla gelecek. Ben sizinle Edirne'ye kadar geleceğim. Öğrendiğime göre Kapıkule asker kaynıyormuş. Avukat olarak oraya gidip gelmem eksik olmaz. Beni tanıyanlar çoktur. Kapıkule'de görünmek istemiyorum. Edirne'de vedâlaşırız. Sizi gönderdikten sonra ben orada birkaç saat beklerim. Bir terslik olursa sizi Edirne'ye geriye getirirler. Ben getirileceğiniz garnizonun hemen karşısındaki otelden neticeyi takip edeceğim. İki üç saat içinde böyle bir şey olmazsa yengeye telefon ederek **paketi postaladığımız'ı** söylerim" diyerek ayrıldı.

Ertesi gün sabahleyin saat onda çıkıp geldi. Çoluk çocukla vedâlaştık. **Selman** gayet küçük olmasına rağmen bir şeyler döndüğünü hissetmişti, ağlamaya başladı. O'nu kucağıma aldım, okşayıp öptüm ve:

" - Üzülme yavrum, ben uzağa gitmiyorum, yine geleceğim!" dedim.

Çocukcağız hıçkırıklar arasında:

" - Hayır baba, ben biliyorum sen uzağa gidiyorsun, çabuk da gelmeyeceksin. Bana doğruyu söyle!..." dedi.

Yavrucağızı teselli edecek söz bulamadım. O andaki aczimi ve hissettiğim ıstırabı hiçbir sûrette ifâde edemem. Ben şoför arkadaşın arabasına binerken, çoluk çocuğum da merhum **Âsım Mâlmâil**'in kendi arabasına yerleştiler. Onları götürüp

İstanbul'daki evimize bıraktıktan sonra yola devam ile Edirne'ye gelecek ve orada bir otelde buluşup vedâlaşacaktık.

Arabaya binerken merhum **Seyfi Şenoğlu** bana naylon bir gocuk getirdi.

" - Al bunu giy, biraz kıyafetin değişsin de ilk nazarda tanınmayasın!..." dedi.

Ankara'ya getirttiğim ve hapishâne için hazırlatmış olduğum valizi bagaja yerleştirirken şoför:

" - **Ahmed** ağabey, saklanacak bir şey varsa, zulaya koyayım!.." demez mi!..

Anladım ki; her ne kadar işin mâhiyeti kendisinden saklanmışsa da ortada bir fevkalâdelik bulunduğunu hissetmiş.

" - Hayır kuzum, saklanacak neyim olacak!" dedim ve geçip arabaya oturdum.

Camdan dışarıyı seyrederek İstanbul'a doğru yol aldığımızda kaçmanın bir ayıp, yakalanmanın ise bin ayıp olacağını düşünüyordum. Lâkin içimde ciddi bir endişe yoktu. Mâdem ki kalmamın zararı benimle birlikte başkalarına da dokunacaktı o halde, başka çarem yok demekti. Hayatımı kalın bir çizgiyle ikiye böleceği muhakkak olan bir yola girmiştim. Artık ne yapabilirdim?!...

Boğaz köprüsünün giriş turnikesine gelinceye kadar adetâ devamlı bir sûrette kendi kendimle konuşmuştum. Zihnim biteviye bir düşünceden ötekine atlaya atlaya İstanbul İzmit arasını bitirmiştik. Köprünün giriş kısmında göz yaşlarımı tutamadım. Arabadan çıkıp boğazın koylarında yankılanacak lâhûtî bir sesle:

" - Elveda!... elveda!... elveda ey mübârek şehir!..." diye bağırmamak için kendimi güç zaptediyordum.

●

TÜRK - BULGAR GÜMRÜKLERİ ARASINDA HEYECANLI BEKLEYİŞ...

Pırıl pırıl bir sonbahar günüydü, Boğaz eşsiz güzellikleriyle gözümün önünde uzayıp gidiyor ve kalbime dayanılmaz bir ayrılık ıstırabı iras ediyordu. Hatırıma Peygamber Aleyhisselatü Vesselâm'ın Mekke Şehri'nden ayrılırken bir tepeden ve son defa olarak doğup büyüdüğü o mukaddes beldeyi mübârek gözyaşlarıyla seyredişi ve o esnadaki sözleri geldi. O anda böyle bir ayrılık hadisesinin tevlid eylediği gerçek ıstırabı ben de lâyıkıyla tanımaktaydım. Acaba ben de o Alemlerin Efendisi gibi, et ve tırnak misali ıstıraplı bir ayrılışla koptuğum bu şehre bir gün zafer neşideleriyle dönebilecek miydim!? O gün kırksekiz yaşımın içindeydim. Allah ömür ve sağlık verip de böyle bir saadetli anı yaşamam kabil olabilecek miydi? Mekke'nin menhus putları gibi, beşyüz sene Hilâfet-i İslamiyye'nin makarrı olmak şerefine mazhar olmuş İstanbul'un putları da hâk ile yeksân olacak ve bu zeminde beni de bağrına basmak bahtiyarlığına erdirecek miydi?! Zihnim girdaplaşan sualler ve birbirini takibeden meçhullerin muammasında yanarken köprüyü geçmiş, Dünya'nın bu en güzel beldesi, mevsimlerin en güzelinde arkamızda kalmıştı.

Edirne'ye yaklaştığımızda, gelip geçen vesâiti aramak için giriş

çıkışları tutmuş olan askerlerden birisi önce yavaşlamamızı işaret etti. Biraz ilerde kenara çekilmiş arabalar didik didik aranıyordu. Yerlere indirilmiş ve açılmış bavullar ve çeşitli eşyalar gözüküyordu. Askerin yanına geldiğimizde camdan içeriye baktı ve eliyle yolumuza devam etmemizi işaret etti. Bu bir hayırlı alâmetti. Zâhiren şüpheyi celbedecek bir halimiz yok demekti. Lâkin acaba Kapıkule çıkış kapısında ne olacaktı?! **Âsım**'ın söylediğine nazaran İhtilâl dolayısıyla orası asker ve sivil doldurulmuş, kuş uçurtulmuyormuş.

Otelde buluştuğumuzda **Âsım**'ın çıkış kapısından endişeli olduğunu bir kere daha müşâhede ettim. Fakat bu bana pek fazla tesir etmedi. Artık ok yaydan çıkmış, biz dönüşü olmayan bir yola girmiştik. **"Feizâ azamte vetevekkel alellah"** yani "Bir kere azmettikten sonra artık Allah'a dayan" meâlindeki âyet-i kerimeye ittibadan başka bir çâremiz yoktu!..

Kapıkule'ye geldiğimizde ortalık henüz kararmaya başlamıştı. Şoför muâmele yaptıracağı yere yaklaştı, kendisine:

" - Sen çıkış damgalarını alıncaya kadar ben bir abdest tazeleyip akşam namazını edâ edeyim." dedim.

Arabadan çıktığımda ne göreyim: ortalıkta in cin, kimse yok!.. **Âsım**'ın kalabalık dediği gümrük kapısında, avâre gezinen bir iki vazifeliden başka kimse gözükmüyordu. Hele üniformalı askerî bir şahıs hiç ama hiç yoktu. Nereye gitmişti bunca adam? Çıkış için sıra bekleyen veya muâmele yaptıran kimse de yoktu.

Meydanlığın giriş itibariyle sağ tarafında kalan bir binada yüznumaralar vardı. Orada abdest tazeleyip geldiğimde şoför pasaportları damgalatmış ve işini bitirmiş olduğunu söyledi. Arabanın yanında ve toprak üzerinde namazımı edâ ettiğim zaman yaşlı ve fakir kılıklı bir vazifelinin arabamızın kapağını açmış motora demir telinden bir çember geçirerek mühürlemeye çalıştığını gördüm. Araba eski bir Murat taksi idi. Dışarıda motorunun değiştirilmesi tehlikesine karşı böyle bir tedbir alırlarmış. Adamcağız bir hayli

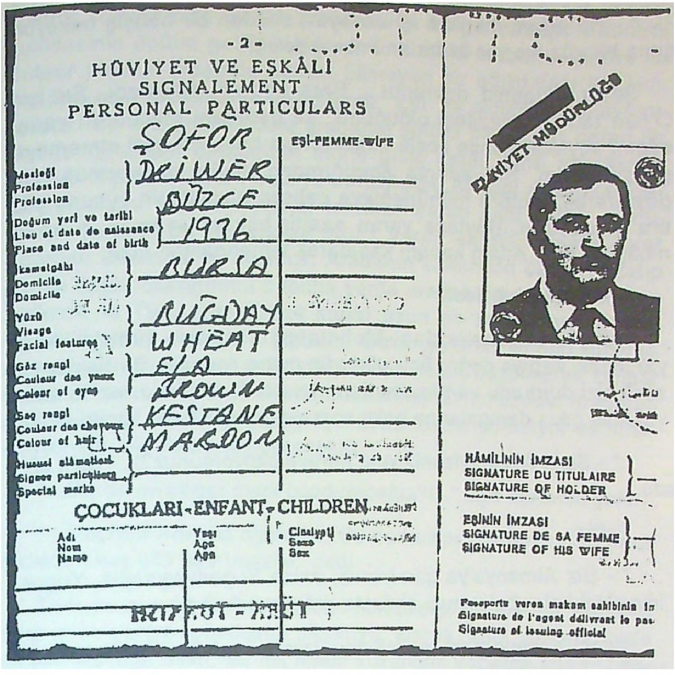

Ömrümde direksiyona elimi sürmemiş olduğum halde vatandan ayrılırken kullandığım şu pasaportta "Şoför" gösterildim. İsmim de **Ahmed Uğurlu** oldu. **Ahmed Uğurlu** ise o sırada gözaltında bulunan meşhur kaçakçılardan birinin adıydı. Bir korku da bu yüzden geçirmiştim. Benim nüfus kâğıdı ve adını kullandığım **Ahmed Uğurlu** Bursa'nın bir köylüsüydü. Fakat bir iltibas ile kaçakçı **Ahmed Uğurlu** sanılsam ne yapabilirdik!..

uğraştığı halde işini bir türlü bitiremiyordu. Şoföre dedim ki:

" - Bu adam mahsus işi uzatıyor, senden bir bahşiş bekliyor, şuna bir yüz lira ver de bir an önce gidelim!"

Şoför muannid davrandı... Para vermek istemedi. Bu işin O'nun tabiî bir vazifesi olduğunu ve gerekeni mecburen yapacağını söyledi. Bense acele ediyor, fakat bunu da belli etmemeye çalışıyordum. Sırf adama acıdığımdan böyle yapıyormuş gibi göstererek, motoru mühürlemeye çalışan hizmetlinin avcuna yüz lira sıkıştırdım. Böylece yarım saattir bitirilemeyen iş, o anda nihâyete erdi. Adam kapağı kapatarak temennalarla bize:

" - Güle, güle!" dedi.

Muâyene sahasından Mehmetçiğin nöbet tuttuğu kule yanındaki kapıya doğru üç - dört yüz metre ilerledik. Bir başka vazifeli bizi durdurdu ve pasaportlarımızı istedi. Elindeki cep fenerini yakarak çıkış damgalarına baktı sonra diğer sahifeleri karıştırdı ve:

:" - Sizin Alman vizeniz yok, nereye gidiyorsunuz?!..." diye sordu.

Şoför:

" - Biz Almanya'ya gitmiyoruz, aslen Yugoslavyalıyız. Yugoslavya'daki akrabalarımızı ziyârete gidiyoruz." dedi.

Adam pasaporttaki resimlerle yüzlerimize bakıp bir kontrol ihtiyacını hissetmeden:

" - Pekiyi öyleyse!... Buyrun!... Yolunuz açık olsun!..." dedi ve arabanın yarı açık camından pasaportalarımızı şoföre uzattı. Beş - on metre ilerisi kale kapısı gibiydi. Oradan ötesi gâfil İttihatçıların günah ve cinâyetleri yüzünden artık Bulgar toprağı sayılıyordu. Beş on metre ilerde Bulgarların pasaport kontrolü yaptıkları kule gözüküyordu. Kale kapısı gibi olan bizim çıkış kapısından hemen sonra Bulgarlar hendek gibi bir çukur yapmışlar ve içini ilâçlı bir

su ile doldurmuşlardı. Araba mecburen bu suya dalıp çıkıyor ve güyâ mikroplardan temizleniyordu. Sanki Bulgaristan'da mikrop yoktu?.. Önümüzde bir tek araba vardı. Bulgar pasaport kontrol kulübesinin önüne geldiğimizde, önümüzdeki arabanın şoförü ile Bulgar memur arasında bitmek bilmeyen bir ağızdalaşı başladı. Cesâret edip arabadan inemediğimiz için ne olduğunu anlayamıyorduk. Bir ara önümüzdeki arabanın şoförü bir Bulgar neferi ile birlikte civardaki binalardan birine gidip geldi. Yine münâkaşa başladı. Tipinden adam İranlıya benziyordu. İki kapı arasındaki tevakkufumuzu (duraklamamız) takriben yarım saat kadar sürdü. Aman yarabbi bu ne endişe verici yarım saattil.. Âdeta Sırat Köprüsü üzerinde duruyorduk. Arabanın camından başımı uzatıp geriye doğru baktığımda o tenha yerde aradan geçen kısa zaman zarfında ta Türk gümrüğüne kadar uzun bir araba kuyruğunun teşekkül etmiş olduğunu gördüm. Bizim şoförün tahmin ettiğine nazaran Bulgarlar her gelip geçene elli mark bozdurarak Bulgar parası alma mecbûriyeti tahmil ederlermiş. Önümüzdeki arabanın şoförü ihtimal transit geçeceği için buna lüzum görmüyor ve itiraz ediyormuş. Biz de transit geçecektik.

" - Biz de mi ellişer mark bozduracağız?!..." diye sorunca şoför:

" - Mecbûri **Ahmed** ağabey... Bu domuzlar soyguncudur, para almadan kuş bile uçurtmazlar" dedi.

Tam bu sırada Bulgar kontrol kulübesindeki memur kapısını açıp yarı yarıya gövdesini dışarıya alarak Türk gümrüğünde oluşan kuyruğa baktı. Bir tek adam yüzünden yüzlerce adamı beklettiğini düşünmüş olmalı ki, avcunda tuttuğu demir ve kâğıt paraları münakaşa ettiği şoförün kafasına doğru hakaret dolu bir üslûpla fırlattı ve eliyle geçmesi işâretini verdi. Paraların çoğu yerlere döküldü. Lâkin önümüzdeki arabanın şoförü buna aldırmayarak gazlayıp gitti. Bu kadar beklemiş olmanın mükâfatı mıydı, neydi, bilmem, Bulgar memur bizim pasaportlarımıza bakmadan geç işaretini verdi. Biraz ilerleyince arkama dönüp baktım, memur bizden sonra oluşan kuyruktaki arabalara eliyle hep aynı

işâreti yapıyor ve birikimi bir an için azaltıp yolu boşaltmak için hiç kimseye Bulgar parası alma mecbûriyetini tahmil etmiyordu. Demek ki; burada da kahırdan lütûf tecelli etmişti.

Bulgaristan'ı hiç duraklamadan süratle geçtik ve Yugoslavya'ya girdiğimizde yolun sol tarafında dağ yamacına doğru yapılmış turistik bir otelde ilk konaklamayı yaptık. Artık kaçış macerası tehlikeli kısmını arkada bırakmış oluyorduk. Zira yanımda Alman oturma müsaadesini ihtiva eden hakiki pasaportum vardı, bundan sonra onu kullanabilir ve **"Kadir Mısıroğlu"** adıyla yoluma devam edebilirdim.

●

AHMED UĞURLU DEĞİL, KADİR MISIROĞLU!..

Turistik Yugoslav oteline ulaştığımızda neredeyse geceyarısı olmuştu. Boş odası olup olmadığını sorduk:

" - Sadece bir odam var!..." dedi.

Bu oda da tek yataklı idi. Yolumuza devam edip başka bir otele gidemezdik. Heyecan ve yorgunluğumuz son haddeydi. Güç belâ otelciyi bu odaya bir ilâve yatak koyması için ikna edebildik. Tanımadığım bir insanla burada sabahlamaya mecburdum. Lâkin sonra anlayacaktım ki; bu yol arkadaşımla aynı odada sabahlamanın tek mahzuru o'nu yakînen tanımamış olmam değilmiş!.. Güzel bir banyo yaptıktan sonra yatağa girdimse de sabaha kadar uyumak kaabil olmadı. Oda arkadaşım dehşetli bir sûrette horluyordu. Yorgun olduğundan önce O'nu ikaz etmek istemedim. Bilâhare her ne kadar ikâz ettimse de, bir fâide hasıl olmadı. Geceyi oturma salonundaki koltuklardan birinde geçirmeye mecbur kaldım.

Sabahleyin birlikte kahvaltı salonuna indik. Kahvaltımızı yaptıktan sonra kahvelerimizi içerken kendisine dedim ki:

" Bak arkadaşım!... Benim adım **Ahmed Uğurlu** değil, **Kadir Mısıroğlu**'dur!.."

Gözleri faltaşı gibi açıldı:

" - Abi, **Âsım** abiye gücendim. Demek ki; bana tam itimadı yokmuş. Ben O'nun için canımı veririm. Bana doğruyu söyleseydi ne vardı!..."

Sözünü kestim ve:

" - Dur, **Âsım**'ın günahını alma! O'nun sana itimadı tamdır. Bana, sana her hususta güvenebileceğimi söylemişti. Lâkin ihtiyat etmiş, böyle yapmıştır. Bana ismimle hitabetmen, Türkiye'den çıkıncaya kadar tehlikeli olabilirdi." dedim ve ilâve ettim;

" - Ben MSP Genel İdâre Heyeti (Merkezi Umûmî) azasıyım. Biliyorsun birkaç gün evvel hepimiz hakkında umûmî bir tevkif kararı çıktı. Gerçi bu davadan bir şey çıkmaz, umarım hepimiz beraât ederiz. Lâkin ihtilâl zamanlarında gerçekler ortaya çıkıncaya kadar bazı yakışıksız muamelelere mâruz kalmak ihtimali de vardır. Bu durum benim için de mevzuubahistir. Bu sebeple arkadaşlarımızın kararı üzerine bu yolu ihtiyar ettik. Şimdi seninle **Salzburg**'a kadar gideriz. Oradan Almanya'ya geçme imkânı hâsıl olursa birkaç gün bende misafir kalır, gezer tozar, çoluk çocuğuna uygun hediyeler alır, geri dönersin. Aksi halde **Salzburg** da Almanya demektir. Oradan alış - veriş yapar, biraz gezer tozar, geri dönersin.

Benim Almanya oturmalı pasaportum vardır. Ordan öteye geçmem mes'ele olmaz."

Daha bazı ilâve sözlerle O'nu tatmin ettim. Tekrar yola girdik.

Otel yol kenarındaydı. Hafif bir yokuşla yoldan ayrılıp otelin önüne geliniyor ve ikiyüz metrelik bir inişle tekrar ana yola bağlanıyordu. Bu yokuşu inip de ana yola indiğimiz anda Yugoslav polisi önümüzü kesti ve arabamızı kenara çektirdi. Şoför ken-

disine Boşnakça bizi durdurmasının sebebini sordu. Polis sür'atli gittiğimizi söyleyerek on mark ceza vermemizi bildirmiş. Şoför onunla bir münakaşaya tutuştu. Mes'elenin ne olduğunu sorunca böylece anlattı. Polis haksızdı. Arabamız kırk elli kilometreden fazla sür'atli seyretmemişti. Esâsen sür'atlenmek için zaman ve zemin henüz müsâid hale gelmemişti. Fakat Yugoslav polislerinin böyle nâhak yere ve kasden ceza yazdıklarını, otobanlarını bu sûrette yaptıklarını Türk işçilerinden evvelce öğrenmiştim.

Polis benim Boşnakça bilmediğimi anlayınca sözü Almanca'ya döktü. Şehâdet parmağını yukardan aşağıya bıçak gibi indirerek:

" - Zehn mark!..." yani on mark, deyip duruyor, şoför de vermemek için inad ediyordu.

Kendisine dedim ki:

" - Kardeş bunlar böyledir! Karar verdikleri cezayı alırlar. Boşuna münâkaşa etme! Kabahat bizde, buralarını beşyüz sene idâre etmişiz. Elimizde tutup bu domuz çobanlarına kaptırmayaydık. Şimdi burası ülkemizin bir parçası değil, lâf anlatamazsın. Al şu on markı, ver kendisine, yolumuza devam edelim!"

İtiraz edip mâni olmak istediyse de polise on markı uzattım. Dizinin üzerinde bir makbuz yazdı. Yugoslav parasıyla oraya bir rakam kondurdu. Bunun on marktan fazla mı eksik mi olduğunu kontrol imkânımız yoktu. İşittiğime göre hep böyle yaparlar, cezayı mark olarak tahsil eder, makbuzu Yugoslav parasıyla keserler, zulmen hem kendileri kazanır ve hem de devletlerini kazandırırlarmış. Böylece Türk işçilerinden haksız yere aldıkları paralarla bütün otobanlarını yapıp bitirmişlerdir.

Almanya'ya giderken Yugoslavya yayık gibi dar uzun bir mesâfeyle geçilir. Takriben bin kilometre kadardır. Güzel güneşli bir gündü. Yolun iki tarafı mümbit bağ ve bahçelerle doluydu. Ecdadın kanı pahasına fethetmiş olduğu bu güzelim toprakları **"İttihatçı Sergerdeler"**inin ne elim fâcialara sebep olarak ve

sür'atle kaybettiklerini düşünüyordum. Zihnim yakın tarihin fâcialar silsilesi üzerinde gezinerek Yugoslavya'yı geçip, bitirdik.

Yolda **Üsküb'e** uğramak düşüncesindeysem de bilâhare bundan vazgeçtim. Bu maksadla Yugoslavya'daki eski **Sebil** abonelerinin adreslerini bürodan İzmit'e getirtmiştim. Keşke uğrasaymışım. Şimdi gitmeyi arzu ettiğim halde oradaki Müslümanların tedirginliğine sebep olan hâdiseler dolayısıyla o insanlara zarar vermekten korkuyorum. Üstelik, elimdeki pasaport oldukça netâmelil... İngiliz Hükümeti tarafından siyasî mülteci olarak kabul olunmuşum ve vatansızlara mahsus mâvi pasaport taşıyorum. Yugoslavya'da pek çok okuyucum vardı, ki hâlâ da vardır. Geldiğimi duyanların toplaşacakları muhakkaktır. Pasaportum Yugoslav polisini tedirgin etmek için kâfi iken bir de bu toplanma dolayısıyla seyahatimin arka plânında bir dinî veya siyasî maksad olduğuna vehmedecekleri muhakkaktır.

●

DUA

Salzburg'a doğru yola devam ederken Graz yakınlarında şoförün dikkatsizliği eseri olarak yanlış yola girmişiz. Ben de zihnen meşgul olduğum için dikkat etmemişim. Bir de baktım ki; Viyana'ya doğru gidiyoruz. Güç belâ yolu değiştirdikse de bir türlü otobana çıkamayıp köy yolları arasında bir hayli bocaladık. Nihayet yorgun olan şoför uygun bir yerde konaklamamızı isteyince, küçük bir köyün şirin ve temiz bir pansiyonuna yerleştik.

Buradan Almanya'daki bazı dostlarıma telefon edip selâmetle yurtdışına çıkabildiğimi bildirdim. Aynı zamanda evime de telefon edip uygun bir uslûb ile konuştum. Meğerse evimizi günlerden beri abluka altında tutuyorlarmış ki; bu hâl daha on - onbeş gün devam etmiştir. Onları yurt dışında olduğuma inandırabilsem bu ablukayı kaldıracakları muhakkaktı. Zirâ eninde sonunda evime uğrayacağımı ve kendileri de bu sûretle beni yakalayacaklarını umarlarmış. Hatta apartmana gizli bir yoldan girebilmiş olmam ihtimalini hesaba katarak saatte bir zile basar, açılan kapıdan fütursuzca eve dalıp arama yaparlar ve bu sûretle çoluk çocuğumu uyutmazlarmış. O geceki telefonda bunu bana

söyleyemediler. Bilâhare Almanya'dan ettiğim telefonlardan birinde duruma muttalî olunca eskiden tanıdığım İstanbul Örfî İdare Başsavcısı S.T.'yi arayarak kendisine gerçeği anlattım ve evimin etrafındaki polis ve jandarmaların boşuna bekletilmeleriyle çoluk çocuğumun rahatsız edilmesini önleyebildim.

S.T. beni iyi tanırdı ve hiçbir sûrette yalan söylemeyeceğimden emindi. Kendisi herhangi bir sûrette güvenilir bir kaynaktan yurt dışında olduğumu öğrenmiş bulunduğunu ilgililere bildirerek bu zulme nihâyet verdirmiştir.

Sabahleyin güzel bir kahvaltı yaptıktan sonra yola koyulduk ve öğlen olmadan Salzburg'a ulaştık.

Bahnhof civarında gezinen Türkler'den bir câmi adresi tedârikledik. Câmidekiler ve rastladığımız insanlarla yaptığımız görüşmeler şoförün Almanya'ya geçişinin güç olduğunu gösterince, kendisini bir miktar çarşılarda dolaştırıp alış - veriş yaptırdım. Bir de Münih'teki arkadaşlarımızdan Y.D.'a telefon ederek hikâyeyi anlattım ve gelip beni Salzburg'tan alması ricasında bulundum. Y.D. çalışıyordu. İşten çıktıktan sonra gelebileceğini söyledi. O vakte kadar şoför arkadaşla sağda solda vakit geçirdik. Y.D. gelene kadar beraber olduk.

Y.D. ile saat sekiz sularında kararlaştırdığımız yerde buluştuk. Şoför arkadaşla helâlleşip vedâlaştık. O, Türkiye, biz de Münih istikâmetine yola girdik.

Alman giriş kapısına geldiğimizde Y.D. camdan kontrol polisine ikimizin de pasaportunu uzattı, lâkin ihtimal arabamız Münih plâkalı olduğu için polis pasaportlara elini bile sürmeden "geç!..." işaretini verdi. Halbuki bazan burada Türklerin arabalarını liftle havaya kaldırarak egzos borularına kadar muâyene ettikleri bir zamandı. Filhakika korkacak bir şeyimiz yoktu, amma yine de böyle kolaylıkla oradan geçebilmiş olmayı bir talih ve azîzânın himmeti saydım.

Y.D.'nın Münih'e yirmi - otuz kilometre yakınlıktaki Erding ka-

sabası'nda kâin evine geldiğimizde saat onikiyi bulmuştu. Hanımı gelişimizden haberdâr olduğu için son derece güzel yemekler hazırlamış. Âfiyetle yemeğimizi yiyip biraz hoşbeşten sonra yattık.

Ertesi gün benim Frankfurt'a gitmem gerekiyordu. Çünkü büromuz oradaydı. Y.D. ise sabah erkenden iş alıyordu. Bu bakımdan ertesi gün onun evinde tek başıma misâfir kaldım. Zirâ trenle gelmeme râzı olmayan bazı dostlarım Frankfurt'tan gelip beni almak üzere ricada bulunmuşlardı. Onlara cemile olsun diye kabul ettim ve bu sebeple ertesi gün Y.D. işten gelinceye kadar evinde misâfir kaldım.

Almanya'da az çok İslâmî şuuru olan herkesin evinde bir miktar beni alâkadar edebilecek kitap bulunması normaldi. Y.D.'nin evi de böyledi. Sabahleyin okumak için bir kitap araştırırken daha önce Türkiye'de görmemiş olduğum bir kitap alâkamı çekti. Bu merhum **Ahmet Davudoğlu**'nun **"Ölüm Daha Güzeldi"** isimli eseriydi. Bu eser merhumun gençlik yıllarında Bulgaristan'da mâruz kaldığı zulümlerin acı tafsilâtını naklediyordu. O gün elimden bırakmaksızın bu değerli eseri Frankfurt'tan gelecek arkadaşlara mülâkî oluncaya kadar okuyup bitirdim. Bu kitap âdeta beni teselli etti. Öyle ya, beterin beteri varmış!..

Nihâyet ev sahibi ve beklediğim arkadaşlar geldiler. Birlikte kahvaltımsı bir yemek yedikten sonra Y.D.'dan vedâlaşıp; teşekkürlerle ayrıldık. Beş - altı saatlik bir yolculuktan sonra Frankfurt'taki büromuza ulaştık. Büromuz geleceğimizi duyan meraklı dostlarımızla doluydu. Daha önce onbeş - yirmi günlük konferans turneleri ve ziyâretler için gelip ikâmet ettiğim bürodaki masama oturduktan sonra şöyle bir durum muhasebesi yaptım ve dedim ki:

" - Bu iş kaderin bir cilvesidir. Hayatım bu hâdiseyle ikiye bölünüyor. Bu bölünüş kalın çizgiyledir. Bundan sonra başka bir hayat başlayacak!.. Henüz kırksekiz yaşındayım ve saçlarımda bir tek ak yoktur. Lâkin kabir kapısı gibi bir yeni ve meçhul hayatın eşiğindeyim. Mevlâ'nın rahmet ve siyânetine hududsuz bir itimadım var. Günde bir mark bile geçim garantim olmadığı halde

rızkımdan asla endişe etmemek ve hak yolunda mücadeleden vazgeçmemek temel prensibim olmalıdır. Herhalde bu tesâdüfen ve sebepsiz olmuş bir hâdise değildir. İhtimal beş seneden az, on seneden fazla sürmez!.. Fakat hiç şüphesiz, bu yeni devreyi dolduracak hâdiseler bir başka karakter ve üslupta olacaktır. Zira artık kemâl yaşıma ulaşmış bulunuyorum..."

Bu ve benzer düşüncelerle uzun bir muhâsebeden sonra kalkıp iki rekât şükür namazı kıldım. Hayatımın başlamakta olan bu **"Gurbet Faslı"**nın meşakkatsiz olmayacağını tahmin ediyordum. Zirâ hapse ve ölüme kadar her şeyi göze almış, lâkin böyle bir neticeyi hatırıma getirmemiştim. Bu bakımdan madden son derece hazırlıksızdım. Cebimde **Âsım**'ın mecburî olduğundan satın alıp bana verdiği sekizyüz marktan ikiyüz mark civarında bir para kalmıştı. Büro ise, kendini zar zor geçindiriyordu. Zirâ sırf **Sebil Gazetesi** abonelerinin takibi için kurulmuştu. Abonelerse yüzde doksan nisbetinde borçlarını ödemiyorlardı. Bu gelirle geçinmem imkânsızdı.

Bu düşüncelerle şükür namazımın sonunda ellerimi kaldırıp Rabbime şu nizayı yaptım:

" - Yarabbi!.. Sen beni mübârek bir Kadir gecesinde Dünya'ya getirdin. O gece bütün varlıkların emân üzre bulunduğunu ferman ediyorsun! Ben de böyle bir gecede kaderimi yüklenip kürre-î arzın mahlûkatına dahil olmuşum. Demek ki kaderimle birlikte ben de mahfuz ve müemmenim. Yâ Hâmî!.. Senin himâyene sığınıyorum!..

Hicretim ihtiyârî değil mecbûrîdir. Şu vasfıyla Habib-i Edibi'nin hicretiyle hemvasıftır. O'na hicretini mübârek kıldığın gibi bana da mübârek kıl!..

O'na zorla sökülüp atıldığı mübârek Mekke Şehri'ne sâlimen ve hâkimen avdeti nasib ettiğin gibi bana da nasib eyle!.. Yolunda beraatime yetip artacak hayırlı ameller nasib eyle!.. Îmân ve İslâm yolunda çalışmaktan alıkoyacak eshab halk eyleme!.. Bilâkis

beni daha müsmir (semereli) amel ve hizmetlere muvaffak eyle. Bu gün Dünya'nın her tarafında temsil plânında mağlup bir

Almanya'ya ilk geldiğimiz günlerde samimi dostlar arasında....

görünüş içinde olan dâvâmızın galebesini görmeyi ve bu galebeyi gerçekleştirenler arasında bulunmayı lütfen ve keremen bana da nasib eyle! Yâ Deyyân!... Yâ Mennân!... Yâ Hannân..."

Misâfirler gece yarısı kılınan yatsı namazından sonra dağıldılar. Bürodaki küçük demir karyolaya yattığım zaman hiçbir istikbal endişesi taşımıyordum. Ertesi gün bambaşka şartlarla yeni bir hayatın başlayacağını biliyor ve fakat onun yüklenip getireceği meşakkatler sebebiyle endişe duymuyordum. Kadere imân edenin kederden emin olacağı yolundaki hadîs-i şerifin mânâsı bütün benliğimi kuşatmıştı.

●

AVUKAT ÂSIM MÂİLMÂİL

İlk gençlik yıllarımdan beri daima bir **"ağabey"** tavrı içinde bulunmuş ve etrafımda dâima İslâmî bakımdan şuurlanma iştihası taşıyan gençler toplanmıştır. Taa **Trabzon Lisesi**'nden İstanbul'da birçok talebe yurtları kurup çalıştırdığım Üniversite çağıma hatta bugüne kadar bu hep böyle olmuştur. Elimden onbinlerce genç gelip geçmiş fakat **"gruplardan bir grup"** olmaya meylim bulunmadığı için bunları muayyen bir alâmet-i fârika ile kadrolaştırıp dâvâ ile birlikte aynı zamanda şahsıma bağlamayı hiçbir zaman düşünmemişimdir. Bundan dolayı adam yetişdirmediğim yolunda her zaman tenkid ve târizlere mâruz kalmışımdır. Adam yetiştirmek diye, sırf muayyen bir alâmet-i fârika taşıyan ve belirli husûsiyetleri olan grup mensuplarını anlayanlar, böyle düşünmekte haklıdırlar. Fakat tahdis-i nimet kabilinden arzetmek isterim ki; kaderin muhitime sürükleyip getirdiği bütün gençlere imkânlar nisbetinde bir şeyler vermeye çalışmışımdır. Bununla beraber Cumhuriyet nesillerindeki çeşitli zaaflar dolayısıyla yetiştirme arzularıma teksîfî bir sûrette muhatab olanların pek çok sayıda bulunduğunu da söylemek kabil değildir. Ancak bu benden ziyâde muhâtaplarıma mâtuf bir zaafın eseridir. Ayrıca herkes gibi benim de tesir saham içinde zirveleşmesi gerekenlerin

çok olmasını beklemek de mümkün değildir! Zirve çok olmaz ki...

Kaldı ki; dâvamızın bugününden geriye gidilmesi halinde arzettiği riskin her an biraz daha çoğalmış olacağı dikkate alınırsa bu neticeyi tabii karşılamak gerekir. Ayrıca risk ve çileye tâlib insanların da pek fazla olamayacağı bedihî değil midir?! Hele güçlükler aşılıp düze bir çıkılsın ne kahramanlar (!) göreceğimiz muhakkaktır. Fakat asıl kahraman, mücâdelenin nimet değil, külfeti dâvet ettiği zamanlarda cidâle atılabilenlerdir. Şartları her gün biraz daha müsâid hâle getirenler, asıl böyle insanlardır.

Etrafıma toplanan gençler içinde zaman zaman öyle ihlâs ve kabiliyet sahiplerine denk gelmişimdir ki; onların yetişip hayata atılması halinde beklediğimiz hamlelerin mutlaka gerçekleşeceğine ve davâmızın bir şahlanış mevsimini idrak edeceğine samimiyetle inanmışımdır. Bu gençlerden biri de kendisiyle hayatımın en zor bâdiresinden kurtulmayı başardığım merhum **Âsım Mâilmâil'di.**

Âsım, Hukuk Fakültesi talebeliğinde beni tanımış ve devam ettiği sohbetlerle etrafımda pervâneleşmiş olan gençlerden biriydi. Hududsuz bir ihlâs ve samimiyetle en dehşetli gözükaralığı nefsinde cemetmiş bulunan merhum, benim için çok büyük ümit vaadeden gençlerden biriydi. O'nda bu ihlâs ve samimiyetle İslâmî şuur berraklığının sayısız tezâhürüne şâhid olmuşumdur. **Âsım Mâilmâil** benim Eskişehir Cezaevi'ne düştüğüm hengâmda avukatlık stajı yapmaktaydı. Az sonra bu staj bitmiş ve avukatlığımı yapmanın saâdetiyle gece gündüz sağa sola koşturup durmuştu. Karar günü yedi senelik hapis cezasını duyunca, gözyaşlarını tutamamış olması hâlâ hâfızamda dipdiridir.

Âsım, ihtiraslı ve kaabiliyetli bir gençti. Mesleğinde çok kısa bir zamanda yükselmiş, yazıhânesini Adapazarı'ndan İstanbul'a taşıyarak sayılı avukatlar arasına gitmişti. Bol kazanıyor ve en cömert şekilde harcıyordu. Para O'nun için sırf bir vasıtadan ibâretti. Tuttuğunu koparan, azmettiği işi mutlaka başaran çâresizlikler karşısında yılmayıp mutlaka bir çâre bulabilen nâdir

kabiliyetlerden biriydi. Bunu benim vatan-ı azizimden ayrılışımı yağdan kıl çekersine halletmiş olmasıyla da ispat etmiştir.

Ne hâzin bir tecellidir ki; kırk yaşını doldurmadan süflî bir cinâyete kurban gitmiş ve aramızdan ebediyyen ayrılmıştır. Hem de arkada hâmile ve dul genç bir kadınla iki çocuk bırakarak!.. Evvelce bana anlattığı üzere babasını da böyle yoktan yere vurmuşlarmış. O zaman elleri öpülesi anası da kendisine hâmileymiş. Yetim büyüyen **Âsım**'da yetimliğin ezikliğine dâir hiçbir iz yoktu. Daima başı dik ve kendinden emin bir insan olarak yaşamış, fıtrî liderlik vasıflarıyla, tanıdığı herkese iyilik etmek üzere koşuşup durmuştur. O'nu ne zaman görseniz, bir mazlumun yarasını sarmak için müthiş bir istical içinde bulunduğunu müşâhede ederdiniz. Hayatına hâkim olan şu istical (acelecilik) Dünya'mızdan ayrılmak hususunda da tecelli etmiş ve kaderinde en bâriz çizgilerden birini teşkil etmiştir.

Yakinen tanıdığım sabır ve metânet timsâli mübârek anasının genç bir fidanken kırılan bu ciğerpâresi karşısında nasıl dayanabildiğini tasavvur edemiyorum. Biricik evlâdının da aynen kocasının âkıbetine mâruz kalması karşısında bu kadıncağızı teselliden kendimi âciz hissettiğim için arayıp bir başsağlığı bile dileyemediğimi itiraf etmeliyim. Tıpkı kocası **Rüştü Paşa** gibi oğlu **Fatin Rüşdü Zorlu** da aynı âkıbete uğramış olan, **Zorlu** merhumun metin ve Osmanlı anası gibi... O'nu da tesâdüfen ve yakînen tanıdığım zaman kaderin hiçbir kula taşıyacağından fazla yük yüklemediğine yakînen inanmışımdır. Yahûd da kader tahammülfersâ bir yük yükleyecekse, insanları önce onun takatiyle teçhiz ederek Dünya'ya gönderiyor, diyebiliriz.

Herkes için avukat **Âsım Mâilmâil**'in ufûlü, sâdece bir dâvâ adamının kaybıdır. Benim içinse bir yar-ı gâr (mağara arkadaşı) ziyaıdır ki; hakkında cildler yazılsa veya **Abdülhak Hâmid**'in **Makber**'i nev'inden destanlar düzülse, sezâdır. Zirâ yâr-ı gâr yani düşman kılıçlarının önünde kader birliği edip sizinle riski paylaşabilecek dost, hayatta ya bir tâne bulunur ya da hiç!..

Şâirin dediği gibi:

"Kader bazan gelen bora halinde zorludur!..." Umud ettiğiniz gibi halketmediği zaman Allah'tan razı olmak hakîkaten güç şeymiş!... **Âsım**'ın ufûlü bu gerçeği, bana çeşitli sûikasd tertiblerine maruz kalmam ve çileli hapishâne mâceralarımdan daha berrak bir sûrette öğretmiştir.

Mevlâ engin rahmet ve mağfiretine garkeyleye ve çileli anasıyla dul eşi ve yavrularına nihayetsiz sabır ve tahammül ihsan eyleyel...

(SEBİL, 1 Haziran 1989 - LİMBURG)

●

Değerli Okuyucu!..

Türkiye'de bugün hak adına girişilecek tavizsiz bir mücâdelenin bedeli hakkında genç mücâhidlere fikir vermek üzere kaleme alınmış bulunan bu eser, bir fikir adamının geçmeye mecbur bırakıldığı çile çemberlerinden sadece birisinin hikâyesini ihtivâ etmektedir.

Bu çilenin tamamı hakkında kâmil bir fikir edinmek ve asıl dehşeti kavramak için bilâhare yayınlanmış olan **"Geçmiş Günü Elerken 1"** **"Geçmiş Günü Elerken 2"** ve **"Gurbet İçinde Gurbet"** gibi diğerleri de okunmalıdır!..

Sebil Yayınevi

THG
0471137
DON

9 789757 480068

/sebilyayinevi
/sebilyayinevi
/sebilyayinevi

www.sebilyayinevi.com